

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvezmi nedelje in praznike. — Inserati do 30 petih vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inserati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni javek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/L. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Italija tajno oborožuje Avstrijo in Madžarsko

Senzacionalne podrobnosti o tajnih pošiljkah orožja, opreme in vojaških letal iz Italije — Avstrijske oblasti same nadzirajo in vodijo tihotapstvo — Proti komu se Avstrija oborožuje?

Beograd, 31. marca r. »Politika« objavlja pod naslovom »Prve posledice rimskega pakta« obširno in izredno zanimivo poročilo iz Bratislave. Med drugim piše:

Ko je naš list pred kratkim objavil vest o transportu orožja iz Italije preko Avstrije v Madžarsko, se je zdelo avstrijski vladi potrebno, to vest kot izmišljotino demantirati. Toda že nekaj dni pozneje sta angleški in ameriški tisk objavila isto vest izpopolnjeno z novimi podrobnostmi in točnimi številkami vagonov, s katerimi so prevažali orožje in vojno opremo. Tedaj je avstrijska vlada molče šla preko tega senzacionalnega odkritja.

Medtem se je politična situacija v Podunavju znatno spremenila. V Rimu je bil podpisana konzultativni pakt, ki je definitivno zapečatil odvisnost Avstrije od Italije.

Cepprav se tako z italijanske kakor z avstrijske strani krčevito demantirajo vesti, da bi ta pakt, ki bi moral biti podlaga za sodelovanje srednjeevropskih držav, vseboval poleg objavljenega uradnega teksta še kakaj tajne določbe, je vendar značilno, da so rimskim razgovorom poleg gospodarskih prisostvovali tudi vojaški eksperti. Od takrat

transporti orožja

niso šli več po običajni poti preko Celovca in St. Gottharda, nego so se izbrale nove poti, da bi se zabrisali sledovi in se svetovna javnost »po nepotrebnem« ne bi vznemirjala zaradi teh prevozov. 9. marca je prišel

poseben vlak s 4 avstrijskimi in 14 italijanskimi vagoni

na italijansko obojnostno postajo San Candido (blizu Innichena na Tirolskem). Kompozicijo so spremljali do meje italijanski vojak, tu so jo prevzeli Heimwehrovi. Avstrijski vagoni so bili odprti in pokriti s ponjavami, italijanski pa zaprti. V Lienzu v avstrijski vzhodni Tirolski so ponjave zamenjali, tako da je lahko mnogo ljudi videlo, kaj se skriva v teh vagonih, glede katerih je bilo prijavljeno, da vsebujejo karjole in dele avtomobilov. Tako so blago deklarirali na avstrijsko-italijanski meji. Mesto karjole pa so bili

na avstrijskih vagonih štirje veliki oklopni avtomobili, v italijanskih pa je bilo razno orožje in vojna oprema. Iz Innichena je vlak odšel na postajo Schwechat v neposredni bližini Dunaja. Ljudje so postali pozorni, ko so videli, da vlaka ne spremlja običajno železniško obojnost, marveč sami železniški kontrolorji in uradniki ter da se spremljevalci vedejo izredno previdno. Kompozicija se je ustavila v Kaiser-Ebersdorfu, kjer so

glavna skladišča avstrijske vojske.

Kaiser-Ebersdorf je nekaj kilometrov oddaljen od Dunaja in leži nekoliko nižje od Dunavu. Ali bo to orožje ostalo v Avstriji, ali pa ga bodo odpravili po Dunavu na Madžarsko, ni znano. Po raznih znakih pa je soditi, da bo to orožje porabila Avstrija za svojo oborožitev, čeprav še ni znano, proti komu naj bi se oborožila.

Razen tega transporta je prišlo v Avstrijo v tem mesecu

še več drugih transportov orožja in vojne opreme.

Deloma so se ti transporti ustavili v Kaiser-Ebersdorfu, nekateri vlaki pa so vozili do Gradca, Brunn pod Semmeringom in Felixdorf na Nižnjem Avstrijskem. Po informacijah iz najzanesljivejših virov je prišlo v zadnjem času v Avstrijo

še okrog 30 vagonov raznega vojnega materiala.

Poleg orožja in opreme za vojsko na kopnem pa je dobila Avstrija tudi letala in letalsko opremo. Že pred nekaj dnevi se je razširila v javnosti vest, da se na avstrijskih letališčih v Aspernu pri Dunaju in v Thalerhofu pri Gradcu vršijo velika gradbena dela, da bi obe letališči usposobili za vojno. Z vsa naglico gradijo na obeh letališčih nove hangarje, v katerih naj bi se shranila letala, katerih prihod iz Italije je že napovedan. Po drugih vesteh čaka na italijanskem vojnem letališču v Vidmu

cela eskadrila letal okrog 30 vojnih enot. Ta letala so starejšega tipa in so namenjena v Avstrijo.

Pred 10 dnevi je priletelo nad Gradec 15 letal brez vsake mednarodne značke. Letala so se spustila na letališče v Thalerhofu 30 km severno od jugoslovenske meje. Italijanski piloti, ki so spremljali letala, so se vsi spet vrnili v Italijo, je eden izmed njih in nekaj mehanikov je ostalo v Avstriji, da nastopijo službo instrukturjev

v novi šoli za vojne pilote ki se je že otvorila in pričela svoje delo. Letala krožijo nad mestom, izvajajo lo-

pnge in druge take vaje. V šoli so deloma že izvežbani avstrijski civilni piloti, deloma pa tudi začetniki, ki se pripravljajo na službovanje v avstrijskem vojnem letalstvu. Letala v Thalerhofu so zgradile Fiatove tvornice. Njihovi motorji razvijajo 750 HP, brzina letal znaša povprečno 260 kilometrov na uro. Tri izmed teh letal so dobila sedaj nove značke, in sicer A 33, A 43 in A 53. ostala letala so pa ostala še brez takih značk. 12 letal je lovskih, 3 pa so napadalna.

Vest o vajah teh letal je objavil tudi londonski »Daily Express«, ki mu je o tem poročal njegov poseben dopisnik Pantoni. Reporter je skušal tudi fotografirati letala na letališču, a so mu to zabranili. Tudi na Dunaju pričakujejo nova letala iz Italije, da bi se lahko tudi na letališču v Aspernu otvorila vojna pilotska šola.

Transporti orožja in letal na Madžarsko

Bratislava, 31. marca r. Po naknadnih podrobnih podatkih iz zanesljivih avstrijskih virov so se doznale nove podrobnosti o transportih orožja iz Italije na Madžarsko in Avstrijo. 30 vagonov raznega vojnega materiala, med katerim so bili tudi štirje oklopni avtomobili, so prepeljali v Avstrijo 4. marca. Avtomobili pa niso bili prepeljani z vlakom vse do končne postaje, marveč so jih raztovorili v Lienzu in Innichen. V Lienzu so spravili avtomobile v vojašnico alpskih lovcev. Naslednji dan so jih zopet natovarili na vagonce. Vagoni, s katerimi so se vršili ti transporti italijanskega vojnega materiala, so imeli naslednje številke: FSG 180.488, 251.718, 182.232, 132.614, 155.144, 1.004.709, ki so bili opremljeni v Brunn am Gebirge, FSG 1.000.368, 1.009.388, 1.004.226, 166.659 in 1.006.534, ki so jih spravili v Felixdorf, FSG 1.005.336, 167.003, 1.000.742, 156.301, 155.190, 351.800, 1.021.756, 201.250, 200.805, 1.028.713, 1.012.154, 1.012.154, 1.020.760, 1.003.006, 165.498 in 203.804, ki so jih odvedli v Kaiser-Ebersdorf ter ÖBB 481.526, 483.761, 483.552 in 483.212, ki so bili natovorjeni z oklopnimi avtomobili in so jih odpravili v Kaiser-Ebersdorf.

Dva dni prej, dne 5. marca sta vozila skozi Trbiž iz Italije v Avstrijo dva vlaka z rezervnimi deli za letala. Oba vlaka je prevzel generalštabni polkovnik inženjer Morro, ki je nekako sprejel tudi material, poslan v Hirtenberg. Oba vlaka je vodil

inspektor avstrijske generalne železniške direkcije Fellman. Za naslednji transport je generalna direkcija izdala naslednje naredbes: 8. t. m. pride tja tovorni vlak z 29 vagoni in 900 tonami. Vlak se ima odpremiti pod številko 8670 do Beljaka, od tam-kajšnje glavne postaje pa pod številko 8653 v Bruck na Muri. Treba je poskrbeti, da bo vlak vozil pravilno in brez vsakih ovir. Ta tovorni vlak so spremljali avstrijski železniški kontrolorji. Vlak je prispel z znatno zakasnitvijo v Mürrzuslag, od tam pa je vozil točno po voznem redu. Carinskim oblastem je bilo odrejeno najstrožje molčanje. Zapretili so jim s hudo kaznijo za vsako indiskrecijo. Vlak se je ustavil v Beljaku ob 4. popoldne. Na vagonih so se lepo videle konture oklopnih avtomobilov. Ali so bili ti vagoni namenjeni za kako avstrijsko vojno skladišče, ali dalje na Madžarsko, bo lahko ugotoviti, če se kontrolira, kdaj so vagoni vozili preko meje in kdaj so se vrnili. Razen tega so iz Italije poslali v Avstrijo tudi 1000 vojaških oblek za obrambo proti plinom.

Bratislava, 31. marca r. Preko Dunajskega Novega mesta je prispel 21. marca iz Italije komplet vlak s topovi in letali, namenjen na Madžarsko. V posameznih vagonih so bili oklopni avtomobili in vojaški vozovi. Vozovi na avtomobilih pa so bili demontirani. Montirali so jih ponovno v tovarnah v Gyeru na Madžarskem. Oklopni avtomobili so sistema Weiss-Mannfred. Istega sistema so tudi vojaški vozovi. Za Madžarsko rečno obrambo so pripeljali iz Italije tudi 8 italijanskih letal tipa Fiat CR 20 s čolni. To so lovski aparati z motorji 400 konjskih sil. Dalje so poslali na Madžarsko 18 letal tipa Macchi M 18 z motorji po 200 konjskih sil in 6 letal tipa Savoia z motorji po 750 konjskih sil ter 20 drugih letal različnih tipov. Razen tega je dobila Madžarska tudi okrog 4000 vojaških uniform za obrambo proti plinom. Uniforme so take, da plin ne more prodrati do kože.

Pariz zahteva preiskavo

Pariz, 31. marca. Današnji »Echo de Paris« prinaša podrobnosti, kako Italija tajno oborožuje Avstrijo in Madžarsko. List zahteva, da se nemudoma uvede mednarodna preiskava, ker sta Avstrija in Madžarska v sporazumu in ob sodelovanju Italije kršili določbe mirovnih pogodb.

Teror ali sodelovanje

Organ češkoslovaškega zunanjega ministra o razkritjih v atentatorskem procesu

Praga, 31. marca r. Pod naslovom »Teror ali sodelovanje« objavlja današnje »Česke Slovo«, organ zunanjega ministra dr. Beneša, poročilo iz Dunaja o aretaciji Sengerja in tovarišev, ki so bili razkrinkani v atentatorskem procesu v Beogradu kot organizatorji atentatov v Jugoslaviji ter piše med drugim:

»Beograjski proces proti hrvatskim teroristom in najnovejša aretacija na Dunaju samo potrjujejo poprejšnje domneve in dajejo jasno sliko o obsegu akcije, ki je bila naperjena proti Jugoslaviji. To velja zlasti za izpovedi Oreba, ki je bil obsojen na smrt in ki je podrobno opisal življenje hrvatskih emigrantov v Italiji, kjer dočela mirno to-

lerirajo njihove redne vojaške vezbe, vezbe, ki so neke vrste visoka šola za teroriste. Z mednarodnega in srednjeevropskega stališča moramo samo obžalovati, da se take stvari dogajajo baš v času, ko se na vseh straneh manifestirajo prizadevanja, ki stremijo za tem, da se v splošnem interesu odstranijo vsa nasprotstva ter omogoči široko sodelovanje, za katerega se že od nekdaj zavzemajo države Male antante, še prav posebno pa Jugoslavija. Jasno je, da pojavi, kakršna je akcija hrvatskih teroristov v Italiji, otežkočajo vsako sodelovanje in še posebej vsako novo odkritje o sistematični akciji, naperjeni proti Jugoslaviji, ruši vse predpostavke zblizanja, ki si ga vsi želimo.«

Avstrijska ustava

Zaradi velikih nesoglasij v vladi je uveljavljenje nove ustave odloženo

Dunaj, 31. marca r. Snoči je imela vlada svojo zadnjo sejo pred velikonočnimi prazniki, na kateri je zopet razpravljala o novi avstrijski ustavi. Ker še vedno ni prišlo do sporazuma glede važnih podrobnosti, je vlada sklenila, da se objava nove ustave in s tem tudi njeno uveljavljenje odgodi preko praznikov. O tem je bilo izdano tudi uradno obvestilo.

Kakor se doznava, obstojajo v vladi velika nasprotja glede bodočega načina volitve predsednika republike, ki bo imel po novi ustavi velika obsežna pooblastila. Dočim nekateri člani vlade

uporno zahtevajo, da se voli predsednik z neposrednim in splošnim narodnim glasovanjem, se zavzemajo drugi z Dollfusom na čelu za to, da bi volili predsednika republike delegati posameznih občin.

Prav tako še ni razčiščeno vprašanje, na kak način naj se izvrši volitev članov v posamezne v novi ustavi predvidene zbornice. Pač pa se smatra že za končno veljavnega sklep vlade, da se uveljavi ustava po »legalni« poti, namreč na ta način, da bo okrnjen parlament sprejel pooblastilni zakon in dal vladi polno moč, da izpremeni ustavo

Vstajenje

Ljubljana, 31. marca.

Zivimo v dobi besed, v dobi velikih gesel ter public, ko morajo dejstva molčati pred frazami, ko je beseda prvo, misel drugo in ko je teptanje logike svetelje od doslednosti. Ali smo govorili kdaj že toliko o preporodu človeštva, o vstajenju, o prerojenju narodov, o velikih pokrekih in idejah, o novem človeku, odnosno pripadniku te ali one narodnostne skupine, o socialnih reformah, o poslanstvu tega ali onega naroda itd.? In ali je bilo še kdaj več zmed med človeštvom, narodi, ali je bila kdaj beda zaostrena od sedanjih oblik — kljub vsem »preporodom« — ali je vladala kdaj krivica z nerazsodnostjo — pa tudi rafiniranostjo — bolj triumfalno, bolj kruto?!

Ko se prebori skozi to goščavo zmed od skrite resničnosti, mimo puhlic od pojmov, spoznaš, da se človeštvo res preraja, toda preraja, preoblikuje po zverženih kalupih, ki jih narekuje bog te dobe — interes. Za vsem stoji interes, pred vsem pa njegov videz. Ves svet se mora gibati v imenu interesa, skrivnostnega, nevidnega, vsemogočnega božanstva, ki zahteva nerestano žrtve, klečeplavstva, krvi in duha. Vse mora kloniti pred njim, predvsem človek in njegovo dostojanstvo, misel, razum. Prokletstvo je strašna dogma, da človek ne sme niti razmišljati in ne analizirati, kaj je prav za prav interes. Vanj moraš verovati brezpogojno, vsak dvom je greh, vsaka nepokorščina bogoskrunstvo.

Kdo bi razmišljal o tem, kaj je interes, kaj pomeni »v interesu«, »v imenu interesov«, »v našem interesu«, »v narodnem interesu« — ko stoji pred interesom vedno le videz, ko te vedno slepe z besedami, da se ne priboriš do pojmov, ko smeš razumeti le, da je vse sakrosaktno, kar je ali kar se mora spremeniti — »v interesu«! Ta videz pred interesom je, da ti dovedejo, češ, v višjem interesu je, da se žrtvuješ, kar je hkrati v tvojem interesu; ta videz je tudi, da govore, češ, zoper tvoje interese je to ali ono, le mi vedno branimo tvoje pravice. In tako se interesne skupine bore med seboj za neke res posebne interese, a sredi trenj interesnih skupin je človek, ki trpi največ zaradi božanstva »interesa«. Vse pokrete, prerajanja in revolucije s protirevolucijami giblje bog interes — ki je v bistvu vedno eno in isto, najsi ima še toliko videzov in imen. Interes je zmaj z nešteitim glavami, ki se koljejo med seboj, dočim rasto vedno nove glave, ki so prav tako požrešne, krvoločne ter

zverske. Človek pa ne sme vedeti, da je za nešteti oblikami le eno in isto, ker se pač morajo vselej podvreči ti stemu enemu in istemu — interesu.

Baš zdaj, ko bi človek mislil, da bo do z videzom zazrl pravo sliko skrivnostnega interesa, ko življenje na vsakem koraku kaže na izvor zla — so ljudje oslepele še bolj, da jim je postal »interes« še večja skrivnost. Zmaj je zraslo še tem več glav in čedalje več ima vernikov ter njegova moč rase. Ljudje ne sprevidijo najpreprostejšega, da morajo služiti nekim megle nim interesom, namestu da bi interesi služili ljudem; ne sprevidijo, da je bistvo vseh toliko poveljevanjih interesov — sebičnost, da dandanes gradimo vse na sebičnosti ter srno jo celo proglasili za sveto, dočim nas je baš ona pahnila tako globoko; da je baš v tem koren zla, da se je družba doslej razvijala v okviru individualizma. Doslej je bil posameznik vse — celota nič, posameznik, ki ni izbral sredstev, da je splezal na površje — po hrbtih drugih.

Največje zlo so začeli proglašati za svetost — sveti egoizem —, da bi kdo ne zaslužil zla v zlu samem. Začeli so proglašati v najrazličnejših oblikah, da je posameznik močnejši kot skupina, da je skupnica več kot skupina, da je narod važnejši kot narodi, da je interes naroda pred interesom človeštva. In narod si stoji proti narodu kot sovražnik, skupina proti skupini, posameznik proti posamezniku; to imenujejo preporek človeštva, to proglašajo za prerajenje narodov in vstajenje izvestnih narodov! Zakaj se naj sovražijo narodi in zakaj bi jih ne smela družiti zavest skupnosti in skupna, vsečloveška korist, zakaj ne sme veljati, da smo združeni močnejši kot razdruženi — tega ljudje ne smejo vedeti, ker se morajo zavedati le dolžnosti služiti interesom. Toda spoznali bodo prej ali slej sami kljub vsemu, da velja zdaj egoizem za svet zato, ker so interesi skupnosti podvrženi interesom posameznikov, ker ideja nesebičnosti mora kloniti pred »interesom«.

Tedaj bo minila doba besed, velikih gesel ter public, ker bo vstal človek, ki je zdaj le številka, suženj interesov, »narodnostni pripadnik«, »predstavnik rase« itd.; človek bo končno našel sebe ter se opredelil v stvarstvu ter družbi; priboril se bo do pravega, človeškega dostojanstva, do tega, kar imenujemo zdaj socialno pravičnost; vstal bo človek iz groba egoizma ter nastopil pot življenja, svojih velikih dni.

Inž. Hansen piše

Ljubljana, 31. marca

Včeraj je prejel JZSS od znanega našega prijatelja in prvega trenerja jugoslovenskih smučarjev g. inž. T. Tunolda Hanssena, ki nam je gradil tudi bohinsko skakalnico, naslednje pismo, ki je priča, kako se je Norveška radovala velikega uspeha svojih tekmovalcev na naših tleh:

Rezultati včerajšnje skakalne tekme (pismo je namreč datirano 26. marca iz Kongsberga) v Rategåsh so presenetile ves svet. Tudi jaz sem bil zelo presenečen, ali še bolj me je vesnilo, da se je ves svet začel zanimati za jugoslovensko smučanje.

Kot star prijatelj in smučarski tovariš JZSS si dovoljujem iz srca čestitati vam. Čestitam tudi k izvedbi tako velike prireditve. O skakalnic sem že slišal od Bjørna Jahra. Mora biti ogromna naprava. Čestitam g. inž. Bloudku, ki je, kot je meni znano, konstruktor skakalnice. Bil je to velikanski uspeh!

Razvoj je kakor pravljica. V imenu Kongsberg Idrettsforening, kjer imam čast biti predsednik, vam izrekam nato čestitke. Razumljivo, da je bil tudi za nas velik dan. Pet naših članov se je pri veliki konkurenci izkazalo za najboljšje. Upam, da se bodo prisrčni stiki med našimi in jugoslovenskimi smučarji še bolj poglobili.

Se enkrat čestitam in ostanem vaš udani T. Tunold Hanssen.

Izgon izdajalca iz Bolgarske

Sofija, 30. marca. Bolgarska vlada je izgnala iz Bolgarije jugoslovenskega emigranta Marka Došena, o katerem je bilo znano, da je imel tesne zveze z makedonstvom. Došen je odpotoval iz Bolgarije na Madžarsko. Bolgarski tisk je njegov izgon različno komentiral. »Mire svetuje Došenu, naj nikar ne kuje zarote proti svoji lastni domovini, temveč naj se vrne domov in pomiri, kakor so se pomirili tudi njegovi prijatelji.

Trgovinska pogodba med CSR in Bolgarijo

Sofija, 31. marca r. Ministrski predsednik Mušanov je danes s češkoslovaškim poslanikom zamenjal ratifikacijske listine o trgovinski pogodbi med Češkoslovaško in Bolgarijo. Pogodba stopi v veljavo v 14 dneh.

Insull bo izročen Ameriki

Carigrad, 31. marca p. Bančnik Insull je prispel s parnikom »Maletis« v tukašnje pristanišče in so ga policijske oblasti zadržale, dokler se turška vlada ne odloči glede ameriške zahteve, da naj se izroči ameriški policiji.

Washington, 31. marca. AA. Na zahtevo ameriške vlade, izražene po ameriškem poslaniku v Turčiji Skinnerju, je turška vlada odgovorila, da bo aretirala Samuela Insulla ter ga izročila proti izročitvi sodnega odloka o aretaciji. Zunanje ministrstvo je takoj nato s kablagramom poslalo v Ankaro prepis naloga o aretaciji.

Večni nemiri v Španiji

Madrid, 31. marca w. V raznih španskih mestih je prišlo včeraj do novih nemirov. V Saragossi in Malagi so skušali anarhisti in sindikalisti proglašati splošno stavko, toda niso uspeli. V Malagi je prišlo pri tem do krvavih spopadov med stavkajočimi in policijo. Ranjenih je bilo več oseb, neki orožnik pa je bil ubit. V Granadi je bil ustreljen neki policijski uradnik. V St. Estebanu v provinci Zamora se je podrla zaradi bombe eksplozivna velika cerkev.

Madrid, 31. marca w. Zunanji minister Rumero bo, kakor poroča katoliški list »ABC«, dne 15. aprila odpotoval v Rim, kjer se bo z Vatikanom pogajal za zaključitev cerkvenega modusa vivendi v Španiji

Zborovanje ljubljanskih obrtnikov

Mestna obrtniška podjetja in delavnice naj bi se uklinila, samostojna obrtniška dela pa prepustila legalnim obrtnikom

Ljubljana, 31. marca.

V sredo zvečer se je vršil v veliki dvorani Zvezne javne zbornice, ki ga je sklicala podružnica Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino Ljubljana-mesto. Ob 20. je številne zborovalce ter zastopnika Zbornice za TOI dr. Pretnarja in žagarja pozdravil predsednik g. Lovro Pijman, ki je poročal obrtnikom o nalogah in uspehih v ljubljanskem občinskem svetu. Poudarjal je, da sta s tovarštem Košakom ostro nastopila proti uslušanju, oziroma proti temu, da mestni uslužbenci opravljajo obrtniška dela, razpravljal je o vprašanju zgradbe Obrtniškega doma, poudarjal, da se je zopet pokazalo premalo razumevanja za obrtniške potrebe. Glede Vajenskega doma je zahteval, da imej v tej instituciji tudi druga skupina kontrole.

Kot drugi se je oglasil k besedi podpredsednik podružnice DJO ob. svetnik g. Košak, ki se je predvsem dotaknil vprašanja brezposelnosti, poudarjal, da bi se lahko brezposelnost znatno omilila z raznimi investicijskimi deli. Govornik je tudi odločno nastopil proti dvojnemu zaslužkarju in naglašal, da bi morala mestna občina mnoge že davno odpustiti.

Nastala je občirna debata, v katero so posegli številni obrtniki. Večina govornikov je zlasti ostro nastopila proti mestnim delavnicam, ki so celo opelemene z najmodernejšimi stroji in kjer ponekod obratujejo na tovarniški način. Po vsej stvari jasno je, da so s tem znatno prizadejali delo, da se pri občini zaposlujejo nekvalificirani ljudje.

Stavljeno so bili še razni aktualni predlogi, tako glede zgradbe Obrtniškega doma, glede ukinitve mestnih delavnic, glede električnih števec, katerih konzumenti nikdar niso lastniki itd. Na vsa ta vprašanja je odgovarjal predsednik gosp. Pijman ter obljubil, da bo društvo storilo vse, kar je v njegovi moči, v občinskem

svetu bosta pa on in tovariš Košak satehvala, da se interesi obrtnikov vsestransko upoštevajo.

Vsa poročila so bila soglasno in s odobravanjem sprejeta, obema govornikoma pa izrečena posebna zahvala. Tajnik osrednjega odbora DJO g. Kunstler in zborniški konzulent g. Žagar sta predavala in dala pojasnila o davčnih napovedih, naposled je bila sprejeta občirna resolucija, v kateri obrtniki zahtevajo ukinitve mestnih obrtniških podjetij in delavnic in da se vsa samostojna obrtniška dela opuste in prepuste legalnim obrtnikom.

Glede na izpremembo davka na pridobitino, ki je občino prizadela obrtniške interese, naj prošijo obrtniki merodajne kroge, da se pridobitinski davek pavšalira tidi v mestih. Odpravi naj se načelo, da se jemlje osnova za pridobitno najemninska vrednost obrtnikovega stanovanja. Obrtniki žele, da je njih stan v večji meri zastoean in da soddločuje pri davčnih odborih, kakor tudi pri sestavi zakonskih oenotkov, javnih dajatev eploh. Upoštevalo naj se tudi napovedi obrtniške. Glede bednostne fonda, ki ga je uvedla banska uprava, naj odločajo tudi obrtniške organizacije. Glede nove spremembe pri lakiranju računov, ki morajo biti ob 20. aprila naprei vezani v zveze, apelirajo obrtniki na finančno ministrtvo, da v tem pogledu izda potrebna navodila podrejenim oblastem in organom, da lahko tudi po tem terminu obrtniki uporabljajo račune, ki jih imajo tiskane, a ki naj jih davčne uprave takirajo.

Pri izterjavanju davkov naj se ne postopa tako rigorozno in pri prodaji zarubitnih predmetov upošteva težak položaj obrtniške. Obrtniki tudi zahtevajo ukinitve okrožnih odborov obrtniških združenj. Resolucija izreka tudi priznanje Lovru Pijmanu in Ivanu Košaku za njuno delovanje v občinskem svetu, kakor tudi v podružnici.

Resolucija izreka tudi priznanje Lovru Pijmanu in Ivanu Košaku za njuno delovanje v občinskem svetu, kakor tudi v podružnici.

Proračun trebanjske občine

Izdatki znašajo 277.070 Din in toliko tudi dohodki — Obravnavanje tekočih zadev

Trebnje, 30. marca.

Po daljšem presledku se je v nedeljo zbral trebanjski občinski odbor k redni seji, za katero je vladalo med občani živahno zanimanje. Navzoči so bili vsi odborniki, razen enega, ki se je opravičil. Pred prehodom na dnevni red je bila prečitana zahvala šefa kabineta ministra notranjih poslov za pozdrav Nj. Vel. kralju. Po prečitani zapisnika zadnje odborske seje je odbor prešel na dnevni red. Predsednik občine Miklič Josip je predal občinski revizijski poročilo glede poslovanja občine v letih 1929 do konca leta 1933. Do revizije je prišlo na prošnjo občinskega odbora, ker so se širile po občini govorice, češ, da je bila občina v l. 1932 in 1933 oškodovana za znatne zneske. Obširno revizijsko poročilo uradnega revizorja banske uprave vse te očitke odločno zavrača in ugotavlja, da je pisarna občine zadovoljivo urejena. Vse nepravilnosti, ki jih je grajal odbornik opozicije g. Zafra Josip kot preglednik računov so zgolj formalnega značaja, kar revizijsko poročilo izrecno poudarja. Pripominja pa, da odborov sklep, s katerim je obč. odbornik g. Zafra Josip izvoljen za pregledovalca računov, ni v skladu z zakonom o občinah, ki predvideva za pregled obč. računov samo predsednika občine in pa občinsko upravo. Občina mora tozadevni sklep revidirati. Pri debati je večina z ogorčenjem odklonila »oštršiške« namigavanja in očitke nepravilnega gospodarstva bivšega občinskega odbora in je izrekla z navdušenim odobravanjem bivšemu predsedniku občine, sedaj članu uprave g. Josipu Zupančiču priznanje za nesebično delo in za mnoge podpore, ki jih je dosegel od strani banovine za našo občino.

Z malimi spremembami je bil sprejet nato predlog proračuna za leto 1934/35, ki izkazuje Din 277.070 stroškov in ravno toliko dohodkov. Med najvažnejšimi postavkami med izdatki so vsakekor odplačila dolgov, za katere je predvidenih Din 153.000. Solstvo potrebuje za kritje svojih izdatkov Din 48.819, osebni izdatki znašajo Din 20.850, občinsko gospodarstvo bo zahtevalo 15.313 Din, obč. upravno gospodarstvo Din 6952, imovinska varnost Din 3000, gradbena stroka 6000, kmetijstvo 7384, ubožni sklad 4000, prispevek kraj. odboru »Krke« za pospeševanje turizma Din 1000 in nepričakovani izdatki, ki se prvenstveno porabijo za stroške elektrifikacije kraja Din 9440. — Dobrodoči občine so: Občinska določila na vse neposredne davke od predpisa 124.000, 98 odstotkov kar znesi Din 121.520. (Lansko leto je občina pobirala 164 odstotno določilo). Občinske trošarine so predvidene z Din 38.770, odkupnina za osebno delo Din 1400, dohodek od zgradb 61.380, preostanek iz leta 1933 Din 54.000 in so tako izdatki s temi dohodki pokriti. Proračun je bil sprejet soglasno.

Po sprejetju proračuna je bil izvoljen gradbeni odbor. V ta odbor so izvoljeni občinski odborniki gg. Pavlin Dolfe, Miklič Jože, Čeh Jože, Kolenc Alojzij, Eržek Anton, Kozlevčar Franc in Udovič Josip. Vse podobne so tako zastopane po svojih odbornikih v gradbenem odboru, ki ima za letošnje leto velike načrte izvajanja javnih del, da zaposli siromašne prebivalstvo občine. V naslednji točki dnevnega reda je bilo sklenjeno, da občina prevzame po svojih občinah v last in vzdrževanje kapnico v Gor. Medvedjem selu, ki jo bo zgradil rigijski zavod. Glede dolgov šolam je sklep občinskega odbora ta, da se šolam vse tangente, ki predstavljajo naložbe in, ki znašajo skoraj 50.000 Din odpisajo, kar bo občini pri izvajanju proračuna znatno razbremenilo. Za podpisovanje obvezujočih listin za občino sta izvoljena člana uprave gg. Zupančič Josip in Tomič Viljem Kot delegata v gasilsko četo sta izvoljena za Trebnje Udovič Josip in za Ponikve Kolenc Franc. V krajevne šolske odbore so izvoljeni in sicer za Trebnje gg. odborniki: Josip Zupančič, Josip Udovič, Eržek Anton, Josip Huč in Josip Pust. V šolski odbor Dol. Nemška vas: Zafra Josip, Uhan

Martin, Kolenc Alojzij, Skušek Franc in Rajar Alojzij. V šolski odbor Mirna pa je določen Dim Janez. — V domovinski zvezi je bil sprejet Spolar Anton z družino iz Rihpovca. Zaradi trošarinskega prestopka je bila neka oseba iz občine kaznovana po obstoječih trošarinskih zakonih z občutno globo. Ker je pa med tem stranka umrla, občinski odbor v zadevi ni sklepal. Na vlogu vseh uradov, ki so nastanjeni v novem uradnem občinskem poslopuju v Trebnjem glede znižanja najemnin, je občinski odbor soglasno sklenil, da se zahtevam po znižanju ne ugodijo ker so najemnine krajevnim razmeram primerne, posebno pa, ker mora občina odplačevati letno 153.000 Din na amortizaciji 1.800.000 Din posojila. Daljša debata se je razvila tudi ob obravnavanju rednih podpor ubožnim in je občinski odbor določil podpore po gotovem ključu, tako da so z najnujnejšimi vsi ubožci v občini preskrbljeni. V tajni seji je bila odklonjena prošnja Opara Alojzija iz Dol. Nemške vasi ki je prošil za podelitev gostilniške obrti. Odklonitev je utemeljena s tem, da je v občini že dovolj gostiln in zato ni dana krajevna potreba.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sobota, 31. marca: zaprto.
Nedelja, 1. aprila: ob 15 uri INRI. Izven.
Globoko znižane cene od 6 do 30 Din.
Ob 20. uri Beograd nekda in sedaj.
Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 2. aprila: ob 15 uri INRI. Izven.
Globoko znižane cene od 6 do 20 Din.
Ob 20. uri Charleyeva teta. Izven.
Globoko znižane cene od 6 do 20 Din.
Torek, 3. aprila: zaprto.

Dve vesolotri v dramskem gledališču. Na veliko nedeljo zvečer ob 20. uri bomo videli na odru, kakšen je bil Beograd nekda in kakšen je sedaj. V izredno uspelem in zabavnem Nušičevem delu nastopajo tri beograjske generacije, vsaka po svoje, a vse zaljubljene v svoje rodno mesto. — Na velikonočni ponedeljek pa uprizarjo ljubljanska drama poslednjič v letošnji sezoni burko iz študentovskega življenja, Charleyevo teta. Za obe predstavi veljajo znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20. uri
Sobota, 31. marca: zaprto.
Nedelja, 1. aprila: ob 15. uri ParaMal. Go-stuje tenorist H. Döfner. Izven.
Ponedeljek, 2. aprila: ob 15. uri Ples v Savoyu. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri Poljska krl. Izven. Znižane cene. Premijera.
Torek, 3. aprila: zaprto.

Parsifal z gostom, znamenitim tenorjem H. Döfnerjem v naslovni vlogi. Na velikonočno nedeljo popoldne ob 15. uri se ponovi Wagnerjev svečani igraček Parsifal. Tudi pri tej predstavi bo pel naslovno vlogo tenorist Hans Döfner, ki je dosegel v petek na našem odru izredno velik uspeh. Ostala zasedba glavnih vlog je: ga. Thierry-Kavčnikova, Poličeva, Ribčeva, Kogejeva, Španova, Golob-Bernotova, gđ. Ramakova ter gg. Betetto k. g., Primožič, Banovec, Petrovič k. g., M. Rus, Janko, Dermota, J. Rus. Dirigira ravatelj Polič. Začetek točno ob pol 15. uri, konec pred 20. uro. Cene običajne.

Opereta Poljska krl. spada med najboljša dela te vrste. Lahko jo prištevamo h klasičnim operetom. V muzikalnem oziru je delo na zelo visoki umetniški stopnji. Tipični poljski ritmi in plesi, krame melodije in vesela vsebina so glavni znaki operete, ki si je osvojila odre cele Evrope ter je že leta na repertoarju. V glavnih vlogah nastopijo: Heleno poje ga. Poličeva, Vanda ga. Španova, Jadviga ga. Kogejeva. Bala poje g. Gostič, Popela g. Pe-

šek, Zarembo g. Zupan Dirigira ravatelj Polič, režija je Golovinova. Prva letonja uprizaritev Poljske krl. bo na velikonočni ponedeljek svečer ob 20. uri. Cene so znižane.

Mirim kraljica čokolade

Specijalitete so:
MLEKITA — polmlečna čokolada
KAVITA — mlečna s kavinim okusom
MASLITA — dezertna čokolada brez primesti

GRENKITA — plemenita gorčica naravne čokolade.
Zapomnimo imena, da moremo zbrati po svojem okusu, ko kupujemo čokolado.

Parsifal snoči in jutri

Vzorna predstava z gostom Döfnerjem

Ljubljana, 31. marca.
In vendar smo ga slišali in videli! Zaradi hripe obolevi naš tenor g. S. Marčec nikakor ni mogel peti Parsifala, predstava je bila že odpovedana, a znameniti wagnerijski tenor g. Hans Döfner nam je predstavo sijajno rešil. Uprizoritev in izvedba Parsifala je bila snoči zopet vsesok izvirna in vsi solisti na višku. Zlasti je zanimal g. Döfner, odlični igralec in pevec krasnega glasu, vzornega izgovarjanja, umetnik izredno simpatične zunanosti. Zel je vsesplošno praznanje. Partijo je pel v originalu z jasno vokalizacijo, in smo tako slišali enkrat tudi značilno Wagnerjevo izvirno besedilo. Gg. Betetto (Gurnemanc) je bil zopet vzgleden. Primožič (Amfortas), Rus Marjan (Klingsor), Petrovič (Titurel) in ga. Thierry-Kavčnikova pa izvršni. Tudi orkester, zbor in vsi pevci in pevke za odrom in nad stropom so dovršeni. Predstava je ostavila mogoče vtisk.

Opozarjam, da se »Parsifal« ponovi v nedeljo, t. j. jutri popoldne ob 15. z gosp. gostom Döfnerjem. Cene vstopnic so znižane. Prekrasna predstava pod dirigentsvom in režijo g. ravatelja Poliča zasluži največjega zanimanja in obiska.

Fr. G.

Csibi in Planica

Ljubljana, 31. marca.

Kakor ptička v pomladnem logu nam bo za veliko noč v kinu Matica zapela veselo pesmico Franciška Gaal, ko bo zaigrala razposajeno Csibi. To ime so dali dekletcu, ker je pravo »semec«, kakor je tudi naslov filma v originalu. A Csibi je prav za prav že slavná sanonетка, ki javi svojih 8 mladostni in lepi mami svoj prihod, a pri mami je prav tedaj njen prijatelj, ki je pred njim prikrivala, da ima že odraslo hčer. Začudenemu kavalirju zato pokaže fotografijo punčke z veliko pentlo v laseh — saj vendar nikdo ne mara veljati za starega. Hoč — nočes prevzame Csibi vlogo razposajenega poretza in jo igra tako imenitno, da si osvoji tudi resnega čestitca. Ali Csibi se tudi izpreminja v odraslo damo in spet v poredno dekletce, da zaljubljenec popolnoma izgubi glavo. In tako gre vesela stvarca dalje ob najvselejših muziki, najslajnejši igri najboljših igralcev in ob najlepših pesmicah, da se ne bomo niti zavedli, kdaj mala Csibi postane srečna žena. Film je tak, kakršne nam kino Matica vedno pripravi za velike praznike, ali letos nas je presenetila res z velikonočnim filmom, ki je poln mladostnega veselja in pomladi.

Ze pri premijeri, ki bo drevi ob 19.15, in tudi pri vseh drugih predstavah bomo pa občudovali tudi nov film Metoda Badjura, ki smo ga včeraj na kratko opisali. Videli bomo vse grozote povodnji na Barju in v Strugah in vse veselje ob trgatvi v Gadovi peči in ob pokušanju najlahtnejšega cvička, nato si pa ogledamo krasote Durmici z vsemi slavnimi svetovnimi rekordi.

DOBNA

BOLEZNI, POČITKA POTREBNE! ZA SRČNE, ŽIVČNE IN ZENŠKE

Do 30. junija in od 1. septembra do 30. oktobra 20-dnevno zdravljenje za pavšalno ceno Din 1200.— (oziroma Din 1.380.—) (avto, soba, hrana, kopeli, zdravnik, taksa in davki). Prospekti na zahtevo.

Pomoč Beli Krajini

Metlika, 30. marca.

V sredo zvečer so se vrnili v Metliko delegati naših krajev gg. narodni poslanec Dako Makar, banski svetnik Martin Bajuk, metliški župan Ivan Malešič in podžupan metliške okoliške občine Martin Plut, ki so obiskali v Ljubljani podbana g. Dr. Otmarja Pirkmajerja in mu pojasnili bedo v Beli Krajini.

Bela Krajina iz leta v leto gospodarsko hira, ker kmetu uničuje zdaj suša zdaj toča prideleke še skoraj v kali in mu ne ostane niti najnujnejše za hrano družini, a kaj šele seme za prihodnje leto ali večja količina pridelekov, ki bi jih mogel vnovčiti in plačati dajatve ter nabaviti najpotrebnejše za dom in gospodarstvo. Porazne posledice zadnjih suhuh let v Beli Krajini so tudi naši širši javnosti dobro znane, ker je zlasti »Slovenski Narod« vedno prvi in najizbranejši poročal o težkih razmerah in nevrzdnem stanju, kakor tudi o splošnem pomanjkanju hrane in semen. Klje v javnosti ni sicer na letel na gluha ušesa, ker je banska uprava pokazala največje razumevanje in preskrbela vsaj precejšnje količine semenskega krompirja, a tudi sicer skrbela za povzdigo Bele Krajine na gospodarskem polju, kolikor so to pač tedne prilike dovoljevale. Belokranjskemu kmetu je bilo sicer na ta način malo pomagano, ker je prišel do najnujnejšega živeža, a je položaj na drugi strani vendar še vedno ostal nespremenjen, ker kmet ni več zmogel davkov in drugih dajatev, predvsem tudi občinskih, ki so v Beli Krajini zaradi velike pasivnosti zlasti občutne, kar je priznal tudi sam podban g. dr. Pirkmajer, ki je belokranjske delegate zaslišal z vso pozornostjo in jim obljubil, da bodo za letošnje leto znižani davki za metliški srez za 30 do 50 odstotkov, dočim je narodni poslanec g. Dako Makar seveda prošil za iste ugodnosti tudi za nič manj prizadeti črnomeljski srez, tako da ta davčna olajšava pomeni veliko razbremenitev za vse belokranjske kraje brez razlike.

Naši nacionalni Beli Krajini bo tako v usodnem trenutku pomagano in bodo za uvidenost in pozornost Belokranjski podbanu g. dr. Pirkmajerju iskreno hvaležni, a enako tudi vsem delegatom, ki so sedaj ponovno dokazali, da so zaslužili in da zaslužijo narodovo zaupanje.

Železničarska knjižnica v Novem mestu

Novo mesto, 30. marca.

Novomeška železničarska jubilejna knjižnica se sme ponasati, da je izmed najbolj napredujočih knjižnic v našem mestu, zato pa tudi najbolj obiskana. Ze dejstvo, da se knjižnica vzdržuje iz lastnih, rednih dohodkov, veliko pove v prid kulturne ustanove. Res, da radi gospodarske krize niso bile mogoče večje akcije, ki bi knjižnici zagotovile finančna sredstva, vendar si je pa nabavila lani 176 novih knjig v vrednosti Din 5753.90. Velik moralen uspeh je viden, saj se posojajo knjige v Novem mestu, pošiljajo se pa tudi po vseh dolenskih progah. Tako je bilo prebranih 3280 slovenskih in 1500 nemških knjig. Skupno se je torej prebralo v enem letu 4780 knjig. Ze iz teh števk se vidi veliko zanimanje za knjižnico. Bili so večeri, ko je stalo pred knjižnimi omarami po 50 posetnikov in je bil povprečen promet na večer 230 do 250 knjig. Tako je bilo izposojenih v primeri s predlanskim poslovnim letom 25% knjig več.

Knjižnica ima svoje ure dvakrat na teden. Zdjaj je v knjižnici 90 srbohrvaških, 1700 slovenskih, 860 nemških knjig, skupaj 2650. Dohodki so vzeti iz članarine, ki je znašala v preteklem letu Din 2004 in izposojevalnine v znesku Din 5489.50. Dosedaj je 119 rednih, 125 izrednih in 1 časten član. Za tak napredek knjižnice se imajo agilni železničarji zahvaliti predvsem knjižničarju g. Stefanu Obalu, ter njegovim pomočnikom g. Vovku in g. Hribarju. Omeniti je tudi, da bo knjižnica sodelovala pri železničarski razstavi v Beogradu, ki jo organizira prometno ministrtvo. V to svrhu je odpisala že lepo število razstavnih predmetov, zlasti diagramov, iz katerih je razvidno delovanje knjižnice. Odbor je letos isti, kot lansko leto, z agilnim predsednikom, šefom prometne službe g. Alojzijem Kavčkom na čelu. Vstopil pa je tudi že novi delavec kot podpredsednik, šef postaje na Grosupljem, g. Privšek. Železničarska jubilejna knjižnica je gotovo ena največjih javnih knjižnic na Dolenskem. Njen razvoj in delovanje, ter uspehi jasno dokazujejo veliko marljivost dolenskega železničarja, ki ne opravlja samo vestno svoje težke službe, temveč se tudi pridno in požrtvovalno udeležuje na kulturnem polju pri delu za narod.

Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natrganih črevih, abcesih, sečnem pritisku, odebelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefov« grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan jutruja in zvečer pol čaše »Franz Josefov« vode. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Šmartna pri Litiji

Mislili smo, da bomo velikonočne praznike lepo v miru preživeli, pa se je zahotelo nekaterim, da so prav za praznike zanetli ponoven volilni vihar med šmarnskimi občani, ki so že 15. oktobra lani javno povedali, da so mostovi, ki drže v prejšnje politično stanje, za vedno podrti. Naša trdna želja je živeti v miru in delati z združenimi močmi za blaginjo vseh občanov. Delo predsednika naše občine boli tiste, ki so v prejšnjih občinskih upravicah bili le glasovalni stroj bivše SLS in prav malo storil za ljudsko blaginjo. — Danes hočemo spet zlorabiti gospodarsko stisko v politične svrhe, ter se trudijo v potu svojega obraza, kako bi zdrav narod zapeljali v slepo politično ulico. — Javna dela, zniževanje klancov na cestah, preskrba prebivalstva z živili, nabava umetnih gnojil in semenskega krompirja, podpiranje brezposelnih z zaposlitvijo in mnogo drugega dela nam dokazuje, da občinska uprava z g. Josipom Strmanom na čelu vestno izpolnjuje svojo dolžnost. Da uživa g. predsednik občine popolno zaupanje, dokazuje dejstvo, da so ga župani litijskega sreza izvolili v banovinski odbor za javna dela v litijskem srezu. Z njegovo pomočjo bomo dosegli nadaljevanje del na cesti Litija—Radeče, kjer bodo prišli do zaslužka delavci in vozniki. — Novi občinski proračun izkazuje delno znižanje, kar kaže, da se večinska uprava zaveda potrebe varčevanja. —

V nedeljo 15. aprila bomo imeli ponovne občinske volitve. — Ni dvoma, da bodo volilci ponovno storili svojo dolžnost. Oprti na zaupanje volilcev, in moč velike jugoslovenske nacionalne stranke, bodo mogli občinski odborniki delati v korist občine in občanov, ker punktaška politika nima upov na uspeh. — Med prazniki razmislijate o tem! — Želimo vsem občanom vesele velikonočne praznike!

Z Jesenic

— »Turški kumarec na sokolskem odru. Gledališki oidek Sokolskega društva je po daljšem presledku dal minulo soboto in nedeljo na oder sijajno burko »Turški kumarec«, ki jo je režiral brat Franjo Klavara. Burka, ki je vsesokoli prepletena z zdravim humorjem, je bila s strani igralni in igralcev zelo dobro podana. Živeli so se do dobra v svoje vloge in v raznih prizorih izvalili salve smeha med občinstvom, ki je prišlo v veliki meri na svoj račun. Zal. pa je bila prireditev obraket zelo slabo obiskana, kar je pripisati slabi propagandi med članstvom in drugim prireditvam, ki so se vršile oba dneva na Jesenicah in v okolici. Vendar pa so vrli igralci vsakekor zaslužili za svoje idealno delo večjo pozornost, osebno pa s strani sokolskega članstva. — Lep socialen čin jeseniških fantov. Jeseniški fantje so minuli predpust priredili v Sokolskem domu svoji fantovski pias, ki je bil zelo dobro obiskan in katerega čisti dobiček je bil določen za dobrodelne namene. S prebitkom Din 2300 so nabavili 18 parov čevljev za otroke najbolj siromašnih družin z Jasenice in okolice. Čevlarski mojster g. Josip Janša je po meri napravil močne in lepo izdelane čevlje ter en par še sam daroval za nameček. Minili četrtrek so se v salonu Dežmanove restavracije razdeljevalo čevlje ubovim otrokom, ki so srečni in veseli tekli z njimi na svoje domove. Navzoč je bil akoraj celokupni fantovski komite s predsednikom g. Francetom Dežmanom in tajnikom g. Ogrinom Ridolfom na čelu. Ta lepa gesta naših fantov zasluži tam bolj priznanje, ker oltihova

akcija ne nosi nobenega bleščavega karitativnega naslova in govore tu sama res dobra dejanja.

— Lep uspeh jeseniškega amaterskega rokborca. Te dni so se vršile v Delavskem domu na Savi rokoborbe med profesionalnimi in amaterskimi rokoborci širokega slovesa. O izidu rokoborb prvega večera smo že poročali pri naslednjih borbah pa je amaterski rokoborec Tine Zupan z Jesenic pritenil k tlom državna prva profesionalnega rokoborca Herzoga in rokoborca amaterja železnega Janeza Sotlerja iz Ljubljane.

Beložnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 31. marca katoličani: Mojmir, pravoslavni 18. marca.

Jutri: Nedelja, 1. aprila: katoličani: Valika noč, Hugo, Melita, pravoslavni 19. marca.

Pojutrišnjem: Ponedeljek, 2. aprila: katoličani: František Pavl, pravoslavni 20. marca.

DANASŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Csibi (Franciška Gaal).

Kino Ideal: Dekle z ulice.

Kino Dvor: Kavalirja (Pat in Patachon).

PRIREDITVE NA VELIKO NEDELJO.

Kino Matica: Csibi (Franciška Gaal).

Kino Ideal: Dekle z ulice.

Kino Dvor: Kavalirja (Pat in Patachon).

ZKD: Velika atrakcija (Rihard Tauber) ob 11. dopoldne v Matici.

Kino Šiška: Zemlja smehljaja (Rihard Tauber).

PRIREDITVE NA VELIKI PONEDELJEK.

Kino Matica: Csibi (Franciška Gaal).

Kino Ideal: Dekle z ulice.

Kino Dvor: Kavalirja (Pat in Patachon).

ZKD: Velika atrakcija (Rihard Tauber) ob 11. dopoldne v Matici.

Kino Šiška: Zemlja smehljaja (Rihard Tauber).

DEZURNE LEKARNE.

V soboto in nedeljo: Mr. Kuralt, Gospo-

svetska cesta 10 in Sušnik, Marijin trg 5.

V ponedeljek: Mr. Ramor, Miklošičeva

cesta 20 in Trnkovec, Mestni trg 4.

Izpod sita

Sejemo in sejemo na situ male stvarce in presejemo tudi velike zadeve, ali prišli so čudni in težki časi, da je sito obstalo v začudenju. Ves svet pričakuje praznik veselja, darov in pihov, vse oživljujejo in osrečujejo veliki noči, ki naj pomeni vstajenje tudi najbolj ponižanemu in najbednejšemu. Ali letos nas je goljufiva usoda oslepila celo s koledarjem, ko nam je mesto praznika veselja prinesla lažnjivi 1. april. In to pomenljivo naključje so nam davi dokumentirali celo dnevniki, ki so nam dali aprilске številke namestu velikonočnih. Zle slutnje nas obhajajo zaradi tega naključja, da vendar ne bi zmagal 1. april, dan razočaranja, namestu velike noči, ki jo praznujemo kot dan izpolnjenih upov in nad.

Za bedo gre vse leto, za revščino in brezposelnost. Vsi prepevamo milo zveneče socialne melodije, pa se je ta sladka melodija prevrgla v 1. april in grdo razgrnila vsebino naše že obrtne in profesionalno socialnosti.

V Ljubljani so v neki banki reducatral in odpustili tudi revo brez očeta in matere in brez premoženja, da ne ve, ne kod ne kam. Ali v kratkem so pričeli iskati drugo in za pirhe so nastavili hčerko velikega podjetnika, ki je svojim otrokom zgradil pravo kolonijo vil tako, da je dobila službo obupane sirote lastnica krasne vile in sproga dobro podprtega državnega uradnika. Pravijo, da imajo banke statut, ki prepoveduje nastavljanje omoženih uradnic.

A kaj hočemo, če nam je usoda za pirhe namestu velike noči naklonila le 1. april. Vsem tistim, ki izgube baš jutri svoje že itak več kot skromne službe in ostanejo na črni, pa želimo skorajšnje resnično, ne več pivoaprilsko vstajenje.

Težave kamniške lesne industrije

Kamnik, 30. marca.

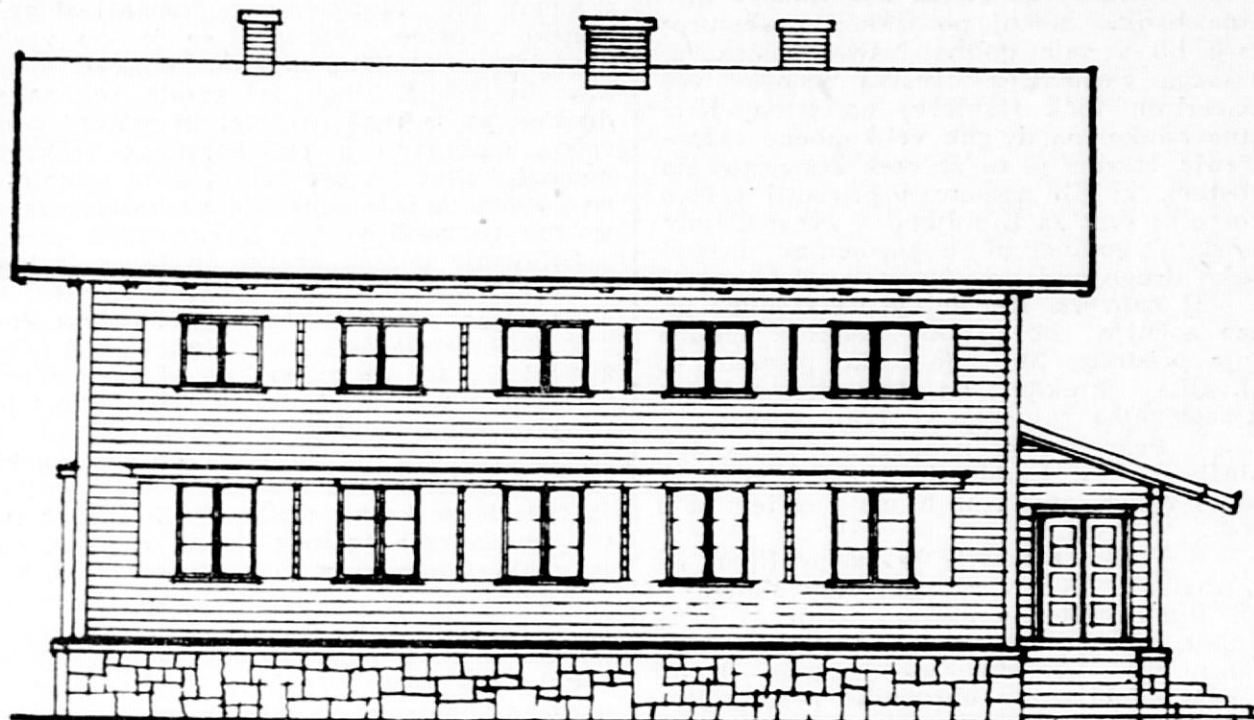
Znuno je, da je bila lesna trgovina šo od nekdanj največjih dohodek kamniške okolice. Izvoz lesa iz Kamnika pa je v zadnjih letih padel za 300 odstotkov. V ltu 1930 smo namreč izvozili 2378 vagonov, lani pa samo 520 vagonov lesa. Kamniški lesni trgovci pa bi kljub valutnim in deviznim težkotam lahko izvozili večjo koli

Prvi smučarski dom na Dolenjskem

Naš najmlajši smučarski klub hoče še letos zgraditi pri Sv. Duhu nad Višnjo goro lep, velik dom

Ljubljana, 31. marca. Malo bi našli v življenju narodov primerov, da se je katerikoli panoga sporta v razmeroma kratkem času tako mogočno razmahnila, kakor pri Slovencih smučarstvo. Le kratak pogled nazaj nam pokaže, da imamo za telesno kulturno, za gibanje na prostem in za uživanje naravnih lepot toliko smisla, da obračamo posebno v zimskem sportu nase vedno večjo pozornost zunanjega sveta. In nobenega dvoma ni, da bomo v smučarstvu še in še napredovali ne samo tehnično, temveč tudi številčno. Vrste smučarja in smučarjev se bodo pri nas množile, in kar je posebno važno, ta zdravi pokret se bo širil vedno bolj tudi med našim kmetijskim ljudstvom. Po krivici je bila naša Dolenjska doslej

G. Badiura je že dokončal traso Višnja gora — Pristava — Zavrtič in Pristava — Grmada — Kriški hrib — Ojstri vrh — Sv. Duh. Na obeh progah bo treba osvežiti stare markacije z barvo. Poleg tega je našel novo traso, ki bo za manj izvežbane smučarje kakor nalašč brez vsake nevarnosti gladka, lepo viseča. Pot bo treba samo potrebiti, odstraniti nekaj nezgodnih dreves in popraviti v nekaterih krajih stare kolovoze. Trasiral je tudi že progo Sv. Duh — Vel. Vrhe — Dol — Malci — Slomnišče — Črnelo — Stična odnošno Ivančna gorica. Smučarji, ki že poznajo te kraje, bodo gotovo veselili vesti, da bodo imeli prihod-

Pogled na severno lice doma. Skozl okno bo krasen razgled na planine.

v pogledu smučarstva pozabljena in zanemarjena. Zasnežene dolenjske griče in doline so poznali sicer mnogi smučarji, ki pa niso imeli na njih nobene postojanke, niti niso bili organizirani. Zato ni čuda, da Dolenjska pozimi še vedno ni bila deležna zaslužene pozornosti, da so mnogi majali z glavjo, če si omenil, da so posebno kraj od Grosupljega do Stične kakor ustvarjeni za smučanje. Končno se je zganilo nekaj podjetnih smučarjev, Dolenjcev in prijateljev Dolenjske, ustanovili so smučarski klub in sklenili zgraditi že letos prvi smučarski dom na Dolenjskem. In zopet so mnogi majali z glavjo, češ, kako neki naj zgradi peščica entuzijastov smučarski dom, ko pa nima v rokah nobenih sredstev. Toda, kjer je navdušenje, opirajoče se na ljubezen do stvari in razumevanje skupnih interesov, tam se ni treba bati ovir.

Naš najmlajši smučarski klub je šel takoj na delo; obrnil se je na nekatere ustanove in zasebnike, pa je povsod naletel na polno razumevanje. In že se kažejo prvi sadovi klubovega dela. Ideja prvega smučarskega doma na Dolenjskem je padla na rodovitna tla. Prebivalstvo vasi okrog Sv. Duha, kjer bo stal dom, se je z navdušenjem oklenilo te misli in bo napelo vse sile, da bo čim prej uresničena. Klub sam pa deluje v Ljubljani z vso vnemo. Najprej se je obrnil na Ljubljansko gradbeno družbo s prošnjo, naj bi mu napravila načrte za dom, seveda brezplačno, ker klub kot rečeno sredstev nima. In Ljubljanska gradbena družba je ponovno dokazala, da pravilno poimenuje svoje poslanstvo v službi skupnosti. Takoj je bila pripravljena doprinesiti svoj znatni delež k tej akciji in danes se vidimo rezultat njene uvidenosti in poštenosti.

S priznano temeljitostjo in večjo roko je napravilo to naše renomirano gradbeno podjetje načrte za prvi smučarski dom na Dolenjskem, ki bo stal pod idilično cerkvico Sv. Duha sredi med obema idealnima smučarskima vzviščinama. Dom bo enonadstropno 16,80 m dolgo in 11 m široko nosilce, ki bo imelo vse potrebne, udobne in idealno razvrščene prostore. V pritličju je prava dvorana, 14x5 m jedilnica ali če hočete plesna dvorana, ki jo znajo smučarji tudi dobro porabiti. Dnevni prostor mora biti dovolj velik, da smučarji niso v zadregi, kam bi sedli, kakor so včasih v gostilnah, da imajo prijetno, udobno zavetje ob slabem vremenu. Da bo prijetno toplo, bo jedilnico ogrevala široka kmečka peč. K nji se bodo lahko stisnili na klopek prezebljeni smučarji in oni, ki cenijo razen ostrega zraka na snežnih poljanah tudi prijetno toploto na zapečku. V pritličju bo tudi prostorna kuhinja, 4,85x5,30 m. kakršna je pač potrebna za tako velik dom. Za smučarje bo posebna shramba s posebnim vhodom od zunaj, da ne bodo prišli smučarji v druge prostore. Stranišča so ločena za moške in ženske v obeh etažah.

V prvem nadstropju, kamor bodo vodile udobne stopnice, so spalnice. V skupni spalnici bo lahko postavljenih najmanj 8 postelj, sicer pa je dovolj prostora še za 5 postelj. Razen tega sta še dve spalnici z dvema posteljama, dve z eno in s tremi posteljami. Oskrbnik ima svojo sobo. Tudi v podstrešju se še lahko napravi ena ali celo dve skupni spalnici.

Poslopje bo leseno, zgrajeno v predalčnem sistemu. Lesena zgradba je mnogo toplejša od zidane, kar predvsem odloča. Stene bodo imele pa še toplotno izolacijo. Zunanji opaž, obdelan posebej za svoj namen, bo ostal v naravni, lepi barvi lesa, a prepojen s firnežem. Svetla barva lesa in lepa fasada bosta dali domu prijazno lice. Načrt je dobro premišljen ter izdelan po izkustvih.

Z globokim razumevanjem in vso ljubeznijo se je oklenil misli zgraditi prvi smučarski dom na Dolenjskem tudi naš priznani strokovnjak g. R. Badiura, ki hoče praktično pokazati, kakšen mora biti smučski teren. V ta namen bo planiran in urejeno pod njegovim vodstvom vse za smuko v poštev prihajajoči teren okrog Sv. Duha. Vsa pota bodo dobro markirana tako, da se bodo lahko smučarji orijentirali do najmanjših podrobnosti. Tudi pri izdelavi načrtov za dom je g. Badiura pridno sodeloval s praktičnimi nasveti.

njo zimo na razpolago lepo urejen in planiran smučski teren. Zaslovene bodo zlasti trasirane poti od Sv. Duha v Ivančno gorico, Višnjo goro in Zalnjo, ki se bodo smučarji po njih lahko pripeljali skoraj do kolodvorov. To bo gotovo privabilo v te idilične kraje tudi vse tiste smučarje, ki jih še ne poznajo in ki so v bližini Ljubljane zaman iskali lepe smučke terene.

Zahodno lice doma.

Seveda bi bilo pa še prezgodaj govoriti, da je vse delo v zvezi z zgraditvijo prvega smučarskega doma na Dolenjskem že opravljeno. Nasprotno, storjeni so šele prvi praktični koraki in treba bo še pošteno zavijati rokave, preden bo dom pod streho in opremljen. Treba bo pa tudi še marsikje potrkati in apelirati na čut skupnosti, na ljubezen do naše lepe dolenjske zemlje. SK Polž, ki kakor vidimo, ni v nobenem sorodstvu z onim priklenjenim polžem, se prav dobro zaveda, kako težko nalogo je prevzel, zaveda se pa tudi, da v svojem plemenitem prizadevanju pred javnostjo ne stoji sam. Računa s svojimi prijatelji, računa z vsemi onimi, ki v naši mračni dobi gola egoizma še niso izgubili vsega smisla za skupne interese. Vodi ga pa pri tem edina želja doprinesiti vsaj skromen delež k razvoju in razmahu smučarstva pri nas in pomagati nekoliko siromasnemu ljudstvu v teh krajih, kjer je beda od dne do dne večja. In krepi ga za vest, da njegov glas ne bo ostal neuslišan nikjer, kamor se bo obrnil.

Zanimivo predavanje v Litiji

Litija, 30. marca. Pod okriljem ZKD smo imeli zanimivo predavanje predsednika SPD g. dr. Pretnarja, ki je popeljal Litijane v duhu v zanimive in najodličnejše predele naše države. Navzočnost velikega števila poslušalcev je presenetila gotovo vse, saj je bila dvorana v kino Dragi premajhna, da bi našel v njej vsakdo svoj sedež. Smelo trdimo, da tolikšnega števila poslušalcev ni imel doslej še noben predavatelj v Litiji.

Predavanje sta pripravila JUU-sreško društvo in mariljvi Litijski Fotoklub, čigar člani so tudi sami prevzeli tehnično delo v številni kinokameri. Odličnega gosta in prejelca občinstva je pozdravil predsednik Fotokluba g. učitelj župancič, ki se je tudi zahvalil matici našega svetnega dela ZKD, ker omogoča predavanja na delu. Zatem pa je povedel dr. Pretnar v poučen in zabavnem pripovedovanju naše ljudi iz Skopja preko Korab planine, šar planine in zanimive pokrajine ob albanski meji v Metohijo in skozi Črno goro preko Cetinja in strmih serpentin nad Kotorom po morju na Sušak in domov. Dr. Pretnar nam je očrtal tudi zanimivo zgodovino naših južnih bratov, da je bilo predavanje osvetljeno tudi z nacionalne strani, zlasti so vžgali številni zanimivi doživljaji obeh potnikov — našega predavatelja in njegovega tovariša prof. Josipa Jerasa, bivšega srbskega dobrotvolca, ki se je s srbskimi četami umaknil preko Albanije.

Naši Fotoklubarji pa so med predavanjem projekciral na platno okrog 80 diapozitivov. Vse posnetke je izvršil med 14-dnevno potjo predavatelj sam, ki ga oenjujejo, da ni samo navdušen Ahasver in odlični predavatelj, temveč tudi spreten fotoamat. Občinstvo, med katerim je bi-

lo tudi mnogo okoličanov iz Pomurja, šmartna in drugod je nagradilo predavatelja z dolgotrajnim odobravanjem. Nekatera litajska društva so po svojih predstavnikih že jeseni bodrila ostale naše prosvetne organizacije, da bi se ustanovili za zimsko sezono 1933-34 krajevni odbor društev ZKD, ki bi priredil niz predavanj. Za osnivanje litajske ljudske univerze nam je ZKD po svojem agilnem tajniku g. dr. Miheleku obljubila vso pomoč. Do tega pa žal ni prišlo. Dr. Pretnarjevo predavanje pa je ovrlo v praksi vse pomisleke. Naj bo to lepo predavanje našim društvom, ki so včlanjena v ZKD v vzpodbudo, da v prihodnji zimski sezoni prično s serijo privlačnih predavanj, ki naj naš okoliš razgibljuje kulturno in nacionalno.

Gospodom S. F. B. v odgovor

na »Dr. Kozina — botanika« v »Slovenec«.

Ljubljana, 31. marca. Dokler učna knjiga nima konkurence, se pa mora o knjigi ali le dobro govoriti ali se jo pa zamolči, če je slaba. Čim se pa pojavi konkurenčna knjiga, nastane boj za obstanek ene ali druge. In to se je zgodilo, ko je prišla moja knjiga kot konkurenčna knjiga Kapusovi botaniki. Boj je pa tem hujši, ker je moralo založništvo Kapusove botanike zaradi cene moje knjige ceno Kapusovi knjigi znižati od 60 Din na 38 Din, torej za 22 Din pri izvodu, kar znaša pri 1000 izvodih 22.000 Din izgube pri Kapusovem založniku.

Gg. S. F. B. Navedli ste, radi odmerjenega prostora, po vašem mnenju gotovo 7 najhujših slabosti moje knjige — a sedme »močne pogoške« bi gotovo ne navedli, če bi prej pogledali v Paulinu sl. 305 na str. 255, kjer imenuje naš svetovno priznani botanik iz koreninice nastalo korenino glavno korenino in jo zaznamuje v sliki z dr. Pri vseh ostalih nedostatkih pa le grizete besede in je vsakemu mislečemu človeku jasno, da nekaj iščete, česar pa ne morete najti. — Da je Kapusova knjiga takorekoč čez noč zletela iz večine gimnazij dravske banovine je vzrok ta, ker je knjiga metodično nemogoča in ima tudi skrajno hude stvarne napake. Dovolite gospodje, da naštejemo tudi jaz le 7 hudih stvarnih pogoškov le s prvih 12 strani — a knjiga ima skoro 300 strani.

1. G. K. trdi v zadnjem odstavku str. XIV., da je veliki zvonček dvokalični. Po Paulinu in vseh drugih botanikih pa je zvonček enokalični. 2. Po istem odstavku ima vel. zvonček dvojno cvetno odevalo in je protolistnica, ker nima venčnih listov zrasčenih. Pri tej trditvi se sklicuje g. Gg. S. F. B. ali ni ta nekoliko prebuda? 3. V 2. odst. XIV. str. čitamo, da praproti nimajo cvetov, zato so pa troso cvetke. 4. Str. X. 4. odst. »Odrastimo na fiziološem semenu kožico, semensko lupino! Jedro, ki ga na ta način izluščimo, imenujemo kalček.« Zopet trikrat podčrtana napaka, ker kalček je samo majhno ukrivljeno telesce med kalicam. (Paulin str. 213 pod. 229.) 5. Str. X. 2. odst. »Na teluhu je med v rumenih tulcih, ki so med prašniki.« Ne more biti res, ker so medovniki teloha le pretvorjeni listi cvetnega odevala, ki pa nikdar ne leže med prašniki. (Paulin str. 108.) 6. Str. VII. 3. odst. »Dele stebila imenujemo cvetove.« Ni res, ker cvet imenujemo le skupino ovršnih listov. (Paulin str. 234.) 7. Str. VI. 4. odst. »Na rastlinah s potvarjenimi listi opažamo, da ne oboro, dočim nam dajejo rastline s temnozelenimi listi obilen sad! Velika neresnica! Preteklo jesen so imele jablane obilo temnozelenih listov, a jabolk ni bilo nikjer. Kako in kdaj nastane sad, glej Paulin str. 250.

Vsakemu gg. S. F. B. po eno pozitivno mnenje o moji knjigi: G. A. T. avtor »Bot. vrt in bot. ekskurzije« piše: »Vaša botanika je za srednje šole naravnost vzorna, krenili ste s stare suhoparne poti na pot življenja itd.« Ravnatelj srednje šole: »Tvoja knjiga je mnogo boljša od Kapusove in se da lažje po nji poučevati. Tvoja knjiga se bo tudi na našem zavodu postopoma uvedla.« — Ravnateljica meščanske šole: »Učiteljicam posebno ugaja, ker poudarjate biološki in fiziološki moment. Gotovo jo bomo že letos učenkam priporočili kot pomožno knjigo.«

Do bomo naleteli radi slik na odpor, sem tudi vedel. Po učnem načrtu se mora botanika poučevati le na živi rastlini in zato morajo biti slike sematične. Da jih tudi učence lahko riše. Glede slik piše avtor bot. eksk. Pridni učitelji, ki večkrat vodijo učence na bot. ekskurzije, prav lahko pogrešajo slike, zato je čisto prav, da ima vsa knjiga le potrebne slike.«

Spridlo vsega tega gg. S. F. B. se z vami tudi meni in mnogim drugim zdi čudno, kako je mogla Kapusova knjiga iti preko treh recenzentov do aprobacije.

Dr. Kozina.

Iz Kamnika

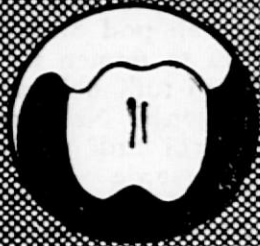
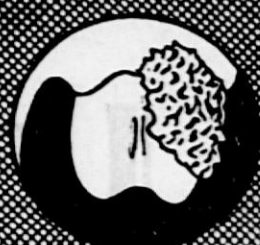
— *Gostilničarska zadruga* se bo organizirala po novih zakonskih določbah na občnem zboru, ki bo 16. aprila dopoldne v restavraciji Cerer v Kamniku.

— *Zanimivost s Starega gradu*, ki bo posebno zanimiva izletnike na velikonočno nedeljo. Kakor že namreč znano, je bila na najvišji vzpetosti Starega gradu poleg mogočnega gradu tudi lična kapelica sv. Janeza Krstnika. Ko se je že grad popel, je kapelica še stala in leta 1749 se je v njej zadnjič brala masa. Kmalu nato pa je strela udarila v mali zvonik kapelice, ki je pogorela in se podrla. V četrtek popoldne je na razvalinah te kapelice, ki jih danes preraščajo dreve in grmovje, nekdo hotel odkopati jabolčni divjak, pri tem pa je s krampom zadel ob kovino in izkopal na dan zvonček, ki je pred 200 leti zvonil v kapelici. Zvon, ki je težak 60 do 70 kg in še prav lepo ohranjen, bodo po praznikih prenesli iz visokega Starega gradu v Kamnik. Izletnike, ki bodo na velikonočno nedeljo obiskali Stari grad, naprošamo, naj ne razbijajo s kamenjem po zvonu, da ga ne okrošijo.

— *V Domžalah* bi se morali vršiti za praznike dve mednarodni nogometni tekmi s celovsko Vulfenjo, ki pa sta bili odpovedani. Zdar bosta domžalska kluba igrala v napovedanem terminu z dvema ljubljanskima kluboma, v ponedeljek pa igra v Domžalah tudi druga garnitura SK Kamnika.

— *Kamniški Sokol* pripravlja v proslobo 30letnice veliko akademijo, ki bo dne 8. aprila v Čitalnici. Program obsega nastope vseh oddelkov, glasbene in pevске točke itd. vseh sokolskih društev kamniškega okrožja. Za to lepo sokolsko manifestacijo vlada že sedaj veliko zanimanje, saj bo prva te vrste v Kamniku.

ZOBNI KAMEN

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Za dobrobit Bele Krajine

Iz pogovora s predsednikom agilnega društva »Bela Krajina« dr. Juretom Kocetom.

Ljubljana, 31. marca.

Naše društvo je še mlado, saj obstoji šele dobri dve leti, a vendar more zabeležiti nekaj četudi skromnih pozitivnih uspehov. Društvo »Bela Krajina« se zani-ma pred vsem za gospodarsko povzdigo Bele Krajine, ki je imperativna nujnost, kajti na izseljevanje ni več računati, pa je zato treba gledati, kako se bo ljudstvo preživljalo doma. Kot prvi korak v tej smeri je bila ustanovljena v Ljubljani »Belokranjska klet«, vinarska zadruga, ki s prodajo na debelo vnovčuje vsaj dosedaj najvažnejši pridelek Bele Krajine — vino. Moram reči, da Ljubljanci sedaj skoro povsod zahtevajo naše vino.

Dejstvo je, da imamo v Beli Krajini še dokaj gozdov, toda slabi so in po večini izsekani. S pogozdovanjem smo začeli počasi, toda zanesljivo. Ravno prejšnji teden so pod vodstvom g. inž. Tavčarja od banke uprave posadili v Starem trgu na skupnem kompleksu 25.000 smrekovih sadik. S tem hočemo obenem opozoriti naše Belokranjce na važnost gozda in na stari pregovor, ki pravi, da je slaba tista kmet-ska hiša, ki nima gozda. Pod pritiskom razmer, da plačajo davke in si kupijo naj-nujnejše, prodajajo Belokranjci les bolj kot kje drugje in mnogo pod dejansko vrednostjo. To je žalostno, kajti moderna tehnika odpira toliko možnosti uporabe le-sa, da bo les igral v narodnem gospodarstvu še mnogo važnejšo vlogo, čeprav je že danes najvažnejša sirovina. Dalje propagiramo idejo zadružništva, ker le na tej podlagi je možno pomagati Belokranjcem, ki jih je zaenkrat zaradi, rekel bi, ukore-ninjenega nezaupanja težko za to pridobi-ti. Glede gospodarsko-prosvetnega dela mi je omeniti, da smo napravili več pre-davanj v raznih krajih Bele Krajine in so se vršili tudi številni sadijski tečaji.

O lahkotih za bodočnost nerad govorim. Toliko lahko rečem, da bo društvo v naj-krajšem času stopilo v najintenzivnejše stike z Belokranjci. V kratkem bomo pri-redili v Beli Krajini sestanek — tozadev-no smo obvestili že vse lokalne činitele, — na katerem bomo konkretno razpravljali, kako čim prej in čim izdatneje gospodar-sko pomagati Beli Krajini. Ob tej priliki naj bi bil izdelan načrt, ki bo določil, ka-tere panoge gospodarstva je v Beli Kra-jini treba poglobiti in razviti. Rečem la-hko, da bo morala prodreti v dušo vsakega belokranjskega kmeta zdrava zadružna misel. Za gospodarstvo Bele Krajine je pred vsem potrebno, da dobi čim boljše zveze z Ljubljano, ki je za Belo Krajino naravni trg, saj v drugo smer Bela Kra-jina ničesar ne more prodati. Zveza Slo-venije z morjem s priključkom iz Črnom-lja in Kočevja je nujno potrebna, pa je naše društvo ne bo pustilo iz svojega pro-grama, saj baš zadnje čase slišimo v celi slovenski javnosti glasove, ki to zvezo energično zahtevajo. V zvezi s tem mi je

Nespametno bi ravnal, kdor bi

čistil zobe, pa bi se hkrati ne zmenil za nevarni zobni kamen. Zakaj celo najbolj zdrave zobe lahko razrahlja, da začno izpa-dati. Kdor si redno čisti zo-be s Sargovim Kalodontom, se ubrani zobnega kamna.

Sargov Kalodont je edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi sul-foricinov oleat po dr. Bräunlichu, ki odpravi nevarni zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug. Kdor porabi vsak dan ne-kaj minut za nego zob — ima vse svoje žive dni zdrave zobe!

Priznati je treba, da naše društvo pri merodajnih oblastih, vpoštevajoč dane prilike, še precej razumevanja. Resnici na ljubo je treba priznati, da se je posebno sreski načelnik v Črnomlju g. dr. Trstenjak zavzel za napredek Bele Kra-jine in je črnomljski srez pod njegovim vodstvom danes tako urejen, da si je pridobil pri vseh Belokranjcih prav poseben ugled in vsestransko spoštovanje. Tudi drugi lokalni činitelji mnogo storijo in mo-ramo predvsem omeniti kmetijskega refe-renta g. Stoklasa, ki je rojen domačin, pa je čisto naravno, da se je s tako ljubez-njo vrgel na delo za gospodarski uspeh Bele Krajine.

V slovenski javnosti se je zanimanje za Belo Krajino v zadnjih letih zelo poži-vilo. Veliko zasluge si je pri tem pridobilo naše časopisje, med njimi zlasti »Sloven-ski Narod«, ki stalno in izčrpno poroča o Beli Krajini, pa je tako zgovoren propa-gator za razumevanje naše Bele Krajine.

Jubilej domačega podjetja

Ljubljana, 31. marca. V nedeljo poteče 25 let, odkar si je ustanovil g. Anton Kovarčič današnji tova-

nar v mestnem delu Rožne doline, lastno podjetje za izdelovanje peči in štedilnikov. Iz skromnih začetkov je napredovalo pod-jetje do renomirane tovarne, ki uživa po-pravi zaslužen ugled. Tudi sicer je g. Ko-varčič zelo popularna oseba in je znan kot izbrani družabnik. Želimo njemu in pod-jetju k jubileju vse najboljše.

Iz Metlike

— *Smrtna kosa*. V torkel ponoči je umrl zidar g. Janko Kerč iz Majlanda v Metliki, star 50 let. — Istega dne je pre-milni na Svirkovem vrhu pri Metliki užil-kar g. Franc Kapušin, star 57 let. Naj počivata v miru!

— *Premešitev*. Nizji gozdar g. Miro-slav Žamp je premeščen iz Novega mesta v Metliko, ki bo tako dobila prvega go-zdarskega strokovnjaka.

— *Izpopolnitev kopalnice*. Tujsko-pro-metno društvo v Metliki izpopolnjuje in okrašuje svoje kopalnice ob Kolpi. Pred tedni so na prostoru in ob meji zasadi-li precej sadik lip, jagned in kanadskih to-polov, ki jih je društvo prejelo v dar. Se-daj urejujejo še živo mejo ob poti na na-pajališče iz smrečja, ki so lepo povzdigi-nilo vnanje lice vsega prostora. Letos na-merava društvo postaviti tudi še drugo lopo s kabinami tako, da bo kopalnice ustrezalo vsem potrebam. Društvo želimo še mnogo uspehov v korist in napredek Metlike.

DANES VELIKA PREMIERA ZABAVNEGA VELEFILMA

NOV ZVOČNI ŽURNAL

Franciška Gaal

Pri vseh predstavah se pred-
vaja film smučarskih tekem v
Planici

C S I B I

Elitni kino Matica

TELEFON 21-24

Film razkošne opreme, veselih popevk in lepih
domislekov Predstave danes ob 7½ in 9½, za praznike ob
3., 5., 7½ in 9½ uri zvečer

DNEVNE VESTI

Veselo alelujo vsem naročnikom,
inserentom, dopisnikom in čitate-
ljem.

*

— Izpit za pooblaščenega civilnega inžen-
jera pred komisijo v Beogradu je 20. 4. 1934
g. ing. Hubert Golob iz Ljubljane za elek-
trično strojno stroko.— Razpisana služba. Kr. banska uprava
dravske banovine razpisuje službo zdravni-
ka - uradniškega pripravnika pri banovins-
ki splošni bolnici v Mariboru. Prosilci ni-
rajo dokazati, da izpolnjujejo splošne pogoje
za sprejem v državno, odnosno banovinsko
službo ter da so opravili enoletno zdravni-
ško - pripravniško službo (staž). Prošnje se
naj vložijo pri kraljevski banški upravi drav-
ske banovine v Ljubljani do 12. aprila 1934.— Drž. strokovni izpit na banški upravi
je položil te dni urad. pripr. Gerčar
Ivan, rodom iz Maribora. Čestitamo!— Občinske trošarine na alkoholne pi-
jače. Zaradi pomanjkljive kontrole nad
prevozom vina in žganja je zadnji dve leti
znatno število občin občinsko trošarino
na alkoholne pijače pavšaliralo. Pri ope-
nitvi teh pogodb se je v splošnem opazilo,da je bil pavšal v večini primerov skrajno
nizek, zato je padel donos trošarin med
občinskimi dohodki na minimum. Zato so
vse občine s posebnim razpisom opozorje-
le, da bo z aprilom zopet uvedena banov-
inska trošarina na alkoholne pijače od
dejanske potrošnje vina, t. j. pri vinu od
litra, pri žganju in ostalih destilatih od
hektolitra stopnje alkohola. Banovinsko
trošarino na alkoholne pijače bodo ob kon-
trolli pobirali finančni organi, ki bodo isto-
časno pobirali občinske trošarine od teh
pijač. Zato je vsem občinam priporočeno,
da pri obravnavanju občinskih proračunov
za leto 1934-35 za novo proračunsko dobo
ne sklepajo s točili nikakih pavšalnih po-
godb glede trošarine, temveč naj poverijo
tudi pobiranje občinske trošarine na alko-
holne pijače finančnim organom.— Radioparati oproščeni občinskih
davčin. Notranje ministrstvo je odredilo,
da se radioparati, ki se postavljajo na
osnovi pravilnika o sprejemnih radio-
aparatih za zasebno rabo, ne smejo ob-
davčiti z nobenimi drugimi takimi ali
davki, razen z onimi, ki jih predpiše mi-
nister za pošto in telegraf sporazumno s
finančnim ministrom. Četudi je po tem
odloku jasno, da občine ne smejo obdav-
čiti sprejemnih radioparatov z nobenimi
davčinami niti z drugimi davčnimi, ven-
dar nekatere občine to delajo. Da se to v
bodoče prepreči, so vse občine s posebno
okrožnico obveščene na ta odlok, nadzor-
na oblastva bodo pa zadržala izvršitev
sklepev občinskih odborov, ki so v na-
sprotju s tem odlokom.

Praznično veselje

v vašem domu bo pravo le, če takoj naro-
čite najboljšo slovensko družabno revijo

„NAŠA POT“

Celoletno Din 60.—

Ljubljana, poštini predal štev. 114.

— Nov krajevni odbor Krke. V Dolen-
jskih toplicah je bil te dni ustanovljen kra-
jevni odbor »Krke«, ki je njene predsed-
niške posle prevzel nedavno ljubljanski
podžupan prof. dr. Evgen Jarc. Tajnik cen-
tralnega odbora Anton Podbevšek je pri-
kazal zborovalcem dosedanje »Krke« de-
lo in odkazal delokrog novemu krajevnomu
odboru. Pri volitvah so bili soglasno izvo-
ljeni za predsednika gostilničar in posest-
nik v Toplicah Ivan Sitar, za podpredsed-
nika tesarski mojster in posestnik v Selih
Franc Zefran, za tajnika posestnik Ivan
Zvan, za blagajnika čevljarški mojster in
posestnik Miha Darovec, oba v Toplicah,
za odbornike pa posestnika in gostilničarja
iz Toplic Milan Zupanc in Oskar Klemen-
čič ter posestnik v Dol. Lušicah Ivan Stro-
jin, za člana nadzorstvenega odbora pa po-
sestnik in trgovec v Toplicah Jože Kapš
in posestnik v Dol. Lušicah Ivan Pezdirc.— Prevažanje potnikov s motornimi vo-
zili na progi Brezno - Ribnica - trg Ribnica
na Pohorju. Reflektanti na dovoljenje za
redno prevažanje potnikov s motornimi vo-
zili na progi želez. postaja Brezno - Rib-
nica na Pohorju se vabijo, da vložijo prošnje
po določbah 8. 96. obrtno-za zakona do 15.
aprila. Prošlee, ki prihaja v poštev tudi za
prevoz pošte, mora nuditi zadostno moral-
no in gmočno jamstvo za pravilno obrato-
vanje.— Občni zbor lutkarjev. Jugoslovanski
lutkarski savez bo imel svojo letošnjo
glavno skupščino priložno nedeljo, dne
8. aprila ob 10. v restavraciji »Zvezde«
v Ljubljani. Vabila so bila razposlana samo
tistim članom, ki so poravnali članarino,
kljub temu pa se lahko skupščine udeležijo
vsak interesent in prijatelj lutkarstva.— Gradnja novega železniškega mostu
čez Savo pri Zagrebu. V ponedeljek se
je vršila v Beogradu v železniškem ministr-
stvu konferenca glede zgradbe novega že-
lezniškega mostu čez Savo pri Zagrebu, kar
je nujna potreba. Most bodo začeli kmalu
gradiati. Dolg bo 304 m in bo imel tri opor-
ke. Do zdaj se ni določeno, ali bo čez
most vodila ena proga ali dve. V prvem
primeru bo veljala zgradba okrog 20. v dru-
gem pa 34.000.000 Din.— Živahno delovanje strelske družine na
Vačah. Iz Vač nam pišejo: Po vztrajnem
prizadevanju tukajšnjih krajevnih činite-
ljev, zlasti pa še po vnetem iniciativnem
vzpodbujanju komandirja orožniške stani-
ce g. Franja Kurnika se je ustanovila že
lansko leto strelska družina, ki se sedajrazvija prav lepo. Odbor je določil stre-
lišče na Gabeli pod Slemškom, kjer se zdi
vsakomur za ta namen najprimernejši pro-
stor. Došla so tudi deloma že strelna sred-
stva za merjenje. Nadejamo se, da bomo
dobili čim prej tudi puške in nabojce. Za
strelno tekmovalstvo vlada v kraju veliko
zanimanje. Posebno si žele strelnih vaj biv-
ši bojevniki, ki že komaj čakajo na to. Ze-
limo strelski družini na Vačah čim živah-
nejšega delovanja v prid strelske izvežba-
nosti in nacionalne vzgoje njenih članov!— Litijski most popravljajo. Naš most,
ki je bil zgrajen pred dobrimi 80 leti in je
iz lesa, rabi skoro vsako leto večjih po-
pravil. Te dni mu izmenjavajo »kosti« —
dolge borove nosilce — na litijski strani.
Pri delu so zaposleni naši brezposelni ob-
čani.— Srečna občina. Občinski urad v Bač-
kem Petrovem selu je bil obveščeno, da je v
Ameriki nedavno umrl nek Frano Grčić,
ki se je pred desetletji tja izselil in postal
milijonar. Zapustil je šest milijonov dolar-
jev, od teh občini 100.000 dolarjev. Tako
se bo občina iznebila vseh dolgov.— Pri železniških težkočah, zmagi, zmanj-
šanem obisku za tek, zapeki, pritisku
na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspas-
nosti povzročijo kozarec »Franz Josefov«
grenčice takojšnje poživljanje zastale
brežave. Zdravniška sporočila iz tropi-
čnih dežel slave »Franz Josefov« vodo
kot važen pripomoček proti grizi, kakor
tudi železniškim obolenjem, ki nastopajo
v zvezi z mrzlico. »Franz Josefov« gren-
čica se dobiva v vseh lekarnah, drogeri-
jah in specialističnih trgovinah.— Italijani uničujejo ribe v našem mor-
ju. Med našimi ribiži v Dubrovniku in bliž-
nji okolici je zavladalo veliko ožreženje.
ker Italijani uničujejo ribe v našem morju.
Dobro organizirana in tehnično izpopolnje-
na flotila približno 50 italijanskih čolnov
vsak dan lovi ribe na našem teritoriju, kjer
jih ne bi smele. Naši finančni organi sicer
kaznujejo z denarnimi globami Italijane, če
jih zalote pri ribolovu, ker je pa kazen zo-
lo majhna. Če Italijanom ribolov vseno iz-
plača. Pa ne samo to, italijanski ribiži s
svetimi modernimi mrežami uničujejo ribi-
ži zarod. Naši ribiži zahtevajo, naj naše
oblasti energično zatro to uničevanje; ter
preprečijo Italijanom ribolov v našem morju.— »Naša pot«. Marčeva številka nove
mesečne revije za propagando turizma,
družbo, sport in kino »Naša pot«, pome-
ni zopet nov korak v naši turistično pro-
pagandi. Revija, ki je tiskana na lepem
gladkem papirju, je tehnično zelo dobro
urejena. Naslovno sliko je okusno napravil
znani tehnik in risar g. Trpin, a njeno prvo
stran krasi prekrasen posnetek Frane Kra-
ševca iz narave. Z uvod je prispeval pred-
sednik Zveze za turistični promet banški na-
čelnik dr. Rudolf Marn članek »Naša pot«
neumorni Vladimir Regally je napisal re-
portažo iz dolenskih krajev, ki jo je opre-
mil z lepimi posnetki naših lepih mestec in
vasi. Za številko so prispevali zanimivo be-
lustristično gradivo tudi Janez Kovač, Mija
Brajčeva. Spectorator, Branko Gjukič, Tone
Vovk in drugi. Izpopolnjujejo jo pa rubrike
sport, ki jo ureja »denko Aljančič, ter film.
kakor tudi kratek pregled naših knjig in
revij ter šaljivi koticiki »Meh za smeh«.
»Naša pot« izhajajo vsak mesec, uredni-
štvo in uprava sta v Ljubljani, poštini pre-
dal 114. Naročnina za vse leto znaša Din
60, posamezna številka Din 6.— Revijo ti-
ska Dolenjska tiskarna v Ljubljani.VOCNI KINO »SOKOLSKI DOM«
V TRAKI — Telefon 33-87.Na Velikonočno nedeljo in v pone-
deljek ob 3., 5., 7. in 9. uri v povsem
novi kopiji nepozabna Loharjeva ope-
reta s sloviti pevci

RIHARD TAUBERJEM

Zemlja smehljaja

Dopolnilo nov zvočni tehnik!

Pride v torek: Pride!

OPOROKA DR. MABUSA

— »Naš vrt« je gotovo najlepša revija,
kar jih izhaja v Jugoslaviji, obenem nam
pa je ta revija tudi najlepši dokaz, kako
silno se je pri nas razmahnilo ljubitelstvo
za čudeže in lepote vrtov. Že o I. številki
tega krasnega strokovnega lista, ki ga iz-
daja Hortikulturno društvo v Zagrebu, smo
pisali prav pohvalno, vendar je pa sedanja
številka še lepša in bogatejša po vsebini in
tudi po slikah. Prav zanimivo razpravo o
ideji vrta objavlja znani botanik vseuč.
prof. dr. vale Vouk, a vrtni arhitekt Ante
Džamonja opisuje Kalemegdan nekdanji
in sedaj. Prav poučno piše o magnolijah dr.
Zora Klas, o tulipanih, pa prav obširno
Janko Jellachich. Končno nam je naš rojak
in prijatelj Ciril Jeglič opisal tudi našo slavno
Pantičevovo omoriko ali smreko, Janko Jella-
chich nam pa zelo informativno poroča o
zimski vzgoji rož, nageljnove in drugega
cvetja v Dalmaciji. Ta članek naj pred-
vsem preštudirajo naši podjetni vrtnarji, ki
sedaj to cvetje uvažajo iz tujih držav! O
sadnem drevju na domačem vrtu piše Milan
Marsič in o zelenjavi Stjepan Pimat, razen
tega pa drugi najodličnejši strokovnjaki
razpravljajo o najpotrebnejših stvareh in o
vprašanjih, a številko zaključujejo vrtnarski
koledar, poročila o literaturi in društvene
vesti. Ker mesečnik na leto stane le 80 Din,
naj ga naroče vsi ljubitelji in tudi kavar-
ne, kjer ga bo gotovo vsakdo rad vzel v
roke. Za naslovne strani pa uredništvo pri-poročamo sijajne posnetke naših fotografskih
umetnikov, ki so se tudi s fotografir-
anjem cvetličnih odlikovali že na inozemskih
razstavah.— Najlepše darilo za velikonočne praz-
nike je luksuzna kolekcija cigaret. Ta
vsebuje 80 naših najboljših cigaret in je
zelo okusno opremljena, tako da služi
vsaki mizi za okras. Prikladno darilo za
praznike so tudi Vardar cigarete, ki so iz-
delane iz južnosrbskega tobaka, blagega
okusa in zelo aromatične, ali pa iz herce-
govskega tobaka izdelane Drina cigarete,
ki so tudi aromatične ter se razlikujejo
od Vardar cigaret po jačjem okusu.— Nov grob. V Trbovljah je umrla danes
posestnica g. Neža Dreó, žena posestnika
Dree ter mati ing. Jož. Zelenika v Hrast-
niku in Francija Zelenika. Pokopina je
bila blaga in dobra žena ter v Trbovljah in
bližnji okolici goščeno znana. Pogreb bo na
velikonočno nedeljo ob 16. iz hiše žalosti na
farno pokopališče v Trbovljah. Bodi ji ohran-
jen blag spomin, preostali nam iskreno
sožalje!— Vreme. Vremenska napoved pravi,
da bo deloma oblačno, spremenljivo vreme.
Včeraj je deževalo v Splitu. Najvišja tem-
peratura je znašala v Zagrebu 17, v Ljub-
ljani 16,8, v Mariboru 15,4, v Beogradu, Sa-
razjevu in Splitu 15, v Skoplju 14. Davi je
kajal barometer v Ljubljani 756,8, tempera-
tura je znašala 6,8.— Ustavljeno sodno postopanje. Lani
sredi decembra smo poročali, da je zagreb-
ski komisar Ervin Orlik zapustil Za-
greb in da je uvedeno proti njemu sodno
postopanje. Njegov pravni zastopnik nam
zdaj poroča, da je na predlog državnega
tožila v Zagrebu zagrebško sodišče usta-
vilo sodno postopanje proti g. Orliku, ker
so njegove zadeve že urejene.

DR. CIRIL CIRMAN

zobozdravnik

LJUBLJANA, Bethovnova ulica 15
ne ordinira do 15. maja zaradi študijskega
potovanja v inozemstvo.

Iz Ljubljane

— Iz Kresjia se podira! Že po povojni,
ko je Ljubljana izpodkopavala stebre
tromostovja in njegove podstavke, smo pi-
sali, da je kresija v nevarnosti, in že so
Mayerjevi sodniki plašno gledali po
stelažah, kam s tolikim blagom. Sedaj se
je pa res pripetilo nekaj, ki učinkuje ka-
kor opomin na pretečo nesrečo. V zgor-
njem nadstropju se je namreč podrl strop
in s svojo ogromno težo predrl tudi skozi
vsa nadstropja doli do kleti. Nagli mestni
delavci so pridirjali v tisti sekundi z vseh
strani Ljubljane in strme gledali na zas-
to klet. Kaj bi tudi pomagali, saj ni več
mogoče iz groblje napraviti stropa. In še
bolj naglo so se odločili, da preiščejo za-
devo. Inženjerji so ugotovili, da je bil
strop mnogo, mnogo pretežko obre-
menjen, zakaj v groblji se je svetilo polno sa-
menje jelke. Čez tri ure je zlezel prvi re-
ševalec na grobljo in odkril začuden komi-
lji, da ni morda jeklo težkih polnih bla-
gajne predrla stropa, temveč da so to je-
lo same šivanke. Pa se je komisija ozrla
navzgor po strmečih stenovalcih kresije
in zagledala družino s tremi odraslimi
bčarami. V protokolu komisije je za večno
zapisan vzrok nesreče: Dekleta so same
šivale obleko za veliko noč, da stropi niso
mogli več zdržati teže izgubljenih šivank.— Iz šahovski match Ljubljana-Beograd.
Glede na veliko zanimanje občinstva za
finalno tekmo jugoslovanskega šahovskega
prvenstva je vodstvo LSK poskrbelo, da bo
občinstvo sproti obveščalo o poteku tur-
nirja. Rezultati bodo razvidni na posebni
tabeli, ki bo prijateljem šaha na razpola-
go v kavarni Evropi. Prvo telefonično
sporočilo bo došlo do Beograda med 14.
in 15. ko bodo partije v opoldanskem od-
moru prekinjene, okoli 20. bomo pa že
zvedeli končni rezultat.— Iz Mestna planina naznanja, da daje
za Veliko noč v reklamne svrhe 50 mo-
dernih kuhinjskih in najnovejših stediš-
tvi gorilci na dveletne obroke po 10 Din
mesečno. Prijave se sprejemajo v lokalu
mestne planine v prehodu palače »Vikto-
rija«. Ker je zaloga kuhinjskih majhnih,
vsa opozarjamo in vabimo, da se prijavi-
te čim prej, da ne bo prepozno. — Mestna
planina Ljubljana.— Iz Umrli so v Ljubljani od 23. do 29.
t. m. Klakočar Anton, 76 let, delavec, Vi-
dovdanska c. 9. Costaperaria Mira, 97
let, Dev. 52 let, žena arhitekta Josipa, Vrtača
4/I. Gomiršek Marija, 63 let, posestnik, Ba-
bno polje 62 pri Starem trgu. Vovk Ignacij,
81 let, urar in zlatar, Vidovdanska c. 9.
Kolbezen Milena, 18 let, trgovska vajenka,
Vidovdanska c. 9. Orničič Marija, 58 let,
postrežnica, Vidovdanska c. 9. Chromi Ma-
rija mati Viktorija, 62 let, Kongresni trg
17. — V ljubljanski bolnici umrli: Konjar
Nikolaj, 4 leta, sin zidarja, Smednik pri
Kranju, Kralj Deva, 97 let, Volavšek, 27 let,
hči tehn. železniškega uradnika, Goricanec
pri Medvodah. Vrež Marija, 97 let, Gernek
31 let, delavka, Moste, Tovarniška ulica 36.
Maver Marija Aleksandrova, 97 let, Lisovska.
žena strojnega stavca, Aleševčeva ul. 26.
Kern Ivan, 72 let, preglednik fin. kontrole,
Kranj 63.— Iz Ali ste že videli in občutili dih po-
mladi v Tivoliju? Pridite! Pridite viš od
vsakdanjih ekribi in duševnega napora iz-
mučeni! Kremito levo, kjer je tudi vam Te-
leono kulturno društvo Atena že pripravilo
aradi zelenja bela tla za beli sport — v va-še razvedrilo. Tenis danes ni več luksuz,
temveč nujna potreba v podkropev zdrav-
ja v prosti naravi, predvsem duševnim de-
lavcem in dijaštvu. Primerna, razmram
prilagodena pristojbina bo to omogočila
nač vsakomur. Prijave se sprejemajo vsak
dan pri oskrbniku na teništu ter vsak torek
od pol 17. v damski sobi kavarne Emona.— Iz Vrste najlepših in najzanimivejših
českých zborov kakor tudi nekatera jugo-
slovenska glasbena dela bo izvajal praški
pevski zbor Smetana v četrtek, dne 5.
aprila v veliki umionski dvorani. Pod vo-
dstvom svojega zborovodje prof. Spilke je
zbor na veliki umetniški turneji po raznih
državah na Balkanu. Prvi koncert bo v
Mariboru, drugi pa v Ljubljani kakor zgo-
rja omenjeno. Opozarjamo na programno
knjižico, ki prinaša podroben spored in
besedilo vseh petih zborov. Vstopnice od
8—40 Din so v predprodaji v knjigarni
Glasbene Matice.KAVARNA „LEON“
ZA PRAZNIKE
VSO NOČ ODPRTA— Iz Koncert na stehi ljubljanske kre-
ditne banke. Nocoj po franciskanski pro-
cesiji bo svirala godba Narodno železni-
čarskega glasbenega društva »Sloga« več
koncertnih točk (fanfare) na stehi Kre-
ditne banke, da dvigne velikonočno razpo-
loženje. Hkrati je to začetek koncertov na
prostem, ki jih namerava prirediti tujsko
prometni svet za Ljubljano v zvezi z ljub-
ljanskimi godbenimi in glasbenimi društvi
vsako drugo nedeljo.— Iz Zahvala. Ker mi je na številne iz-
raze sočutja ob priliki nenadne izgube
moje predrage Marusje težko pismeno se
zahvaliti, izrekam na tem mestu vsem
najiskrenejšo zahvalo. — Ivan Maver.— Iz Pogrebno in podporno društvo drž.
uslužbencev v Ljubljani. Člansko zborova-
nje se vrši 8. aprila ob 8. uri v salonu »Pri
leu«.— Iz Velika atrakcija je naslov filmu, ki
ga predvaja ZKD v Elitnem kinu Maticel. V
tem filmu nastopa slavni tenor Rihard
Tauber. Vstopnina za predelavo 2,50,
4,50 in 6,50. Predstave za praznike ob 11.— Iz Ljubljanske naročnike prošni upra-
va, naj poravnajo zaostalo naročnino do
5. aprila, da jim ne bo list ustavljen.— Iz Oblike kemično čisti SIMENC,
Kolodvorska 8.— Iz Bluze, damsko perilo, torbice, tr-
pežne nogavice in rokavice Vam nudi v
najnovejši modi tvrdka Miloš Karničnik,
Stari trg 8.— Iz Zvezna knjigarna, družba z o. z.,
se je preselila v »pašeko« palače »Vikto-
rija«, Aleksandrova cesta 4.Pozor!! Danes in naslednje dni!
Senzacija!! Film kot dopolnilo
programa!„Smučarske
tekme v Planici“»ELITNI KINO MATICA«
Telefon 2124

Iz Trebnjega

— Našim naročnikom in čitateljem.
Edini slovenski popoldnevnik »Slovenski
Narod« je posvečal in bo tudi v bodoče
vso pozornost našemu kraju s tem, da dela
zanj tujsko-prometno propagando in pri-
naša vse novice lokalnega značaja. Pome-
na tujsko-prometne propagande menda ni
potrebno še posebej poudarjati, saj danes
naši dolenski kraji med seboj tekmujejo,
da se na tem polju čim bolj uveljavijo.
Zato priporočamo svojim naročnikom, da
listu, ki dela tako uspešno propagando za
naš kraj, ostanejo tudi v bodoče zvesti na-
ročniki vse čitatelje pa prosimo, da se na
list naroče čim večji bo krog naročnikov,
tem večjo pozornost bo posvečal list kraju.
Roča roko umiva. Vsem pa vselej praz-
nike!— Razpis. Razpisana je ustna licitacija
za dobavo gramozu. Licitacija se bo vršila
v soboto 28. aprila ob 10. v občinski pisarni
v Trebnjem za progo med km 562,5 do 577
drž ceste šte. 2. Držitelji morajo predlo-
žiti licitacijski komisiji še veljavno po-
trdilo davčne uprave o plačanih davkih.
Podrobni pogoji so na vpogled v občinski
pisarni.— Kontrola mer pri postaji za kontrolo
sodov v Novem mestu bo poslovala v me-
secu aprilu 9. 10. 11. in 12. Gostilničarji
in interesi se s tem obveščajo in bo naš
list kontrolne dneve mesečno sproti ob-
javljal.— Obrtniki se opozarjajo, da je rok za
vložitev davčnih prijav za pridobitno dav-
ka na poslovni promet, rentnino in davka
na luksus za davčno leto 1934 potekel z da-
našnjim dnevom. Naknadne prijave sprejema
davčna uprava odnosno občina v naknad-
nem roku, ki traja do 15. aprila nakar se
seznam zaključijo in predpiše vsem zamud-
nikom davčna kazen. Tiskovine ima v za-
logi občina in vabi vse, da prijave pravo-
časno vložijo.— Boben poje. Davčna uprava je ode-
dila prodajo zarubljenih predmetov za ne-
plačane davke za leto 1933. Pri vseh za-
ostankarjih se prične dražba s 4. aprilomin traja do 11. aprila. Če zarubljeni pred-
meti ne bodo prodani na prvi dražbi bo te-
den dni kasneje transferacija v Novo me-
sto. Mnogo jih je, ki davkov res ne morejo
plačati in ki okušajo vse breme slabih ča-
sov, so pa tudi nekateri, ki bi davke že
lahko poravnali pa so odlašali v dobrih
željah boljših časov in odpisov davkov,
kar vsekakor ni bilo na mestu.

Ženin

ostal brez neveste

Novo mesto, 29. marca.
Iz okoliških krajev prihaja v naše pri-
jazno mesto več originalov, med katere
smemo prišteti nam najbolj znana imena,
kakor Andreja, Rakarja, Eršetovega
Francija, božjega romarja Žutka, baran-
tača z urami Korla in signoro Marjučič. Za
te bi dejali, da so najvernejši obiskovalci
našega mesta, ki posedajo po klopetih, pro-
sijo mladost in ogledujejo izložbe. Iz-
med naštetih je eden doživel že več »ka-
tastrof«, ki je spričo teh postal že za vse
povsem brezčuten. Živel pa je v udobnem
brezdelju in pohajkoval po mestu. Kar je
prišel do spoznanja, da človeku ni dobro
samemu biti. In sklenil je poiskati si za-
konsko družico. Poročil se je po vseh
predpisih katoliške cerkve, enkrat, dva-
krat in tretjič. Vse tri zveste zakonske
družice pa je mož preživel in spravil pod
ruho, dasiravno je on številno večkrat
bolehal kakor pa vse tri njegove pokojni-
ce. Smrt zadnje žene je prenesel z isto
vzorno potrpežljivostjo, kakor prvih dveh.Zalovanje je bilo kratko in že se je ho-
tel poročiti četrtič. Imel je zbrano »jesen-
sko« dekle. Hudobni jeziki pa so ji ta ko-
rak odsvetovali, češ, tudi ti ga ne boš pre-
živila! Preveč tragično pa si tega stari
ognjevitelj vendar ni vzel k srcu. Zanj je
prišel odločilni trenutek pred dnevi, ko se
je zagledal v brhko in zastavno žensko, ki
jo je brezdelna pot zanesla v naše kraje.
In res sta se kmalu našla. On, hrepenel po
družinski sreči, je tukaj takoj razpodel, da
z njo pripravljen stopiti pred oltar. To
razodetje pa je premetena tujka takoj iz-
koristila. Navihanka je pristala na poro-
ko, ali samo s pogojem, da se poročita v
Ljubljani, katera pot bo hkrati zenito-
vanjsko potovanje. Njegovega predloga,
da bi se poročila v šmihelski cerkvi, pa
tjuka ni hotela sprejeti. Po zelo kratkih
pripravah sta jo vselo mahnila na kolo-
dvor in se odpeljala k poroki v Ljubljano.
Naš znanec, željan privedi na svoj zapu-
ščen dom četrto ženo, je pred odhodom v
Ljubljano vzel poleg gotovine tudi nekaj
poptopnice. Prispela sta v Ljubljano zado-
voljna in zaresni lic, posebno še ženin, ki
kljub svoji precejšnji starosti še ni videl
bele Ljubljane. Do tu je bilo zanj vse v re-
du. Toda navihana nevesta je menila, da
je prenašanje zavtika s popotnico po Ljub-
ljani nerodno. Sklenila sta spraviti ga na
primeren kraj, kamor prideta ponj po kon-
čanih opravkih. Zavoj je vzela nevesta,
ženina je pa pustila s primernim navodi-
lom na prometnem kraju, češ, naj jo po-
čaka. Mož, ki se je vestno držal nevestinih
navodil, je čakal in čakal, toda nje, v ka-
teri je že gledal svojo četrto zakonsko dru-
žico, ni bilo od nikoder. Navelican dolgega
čakanja je srdito tolkel s palico po ljub-
ljanskem asfaltu, nato pa je ubral, »ker
ni imel denarja«, peš brez ljubljene ženske
po Dolenjski cesti nazaj v našo metropolo,
kjer sedaj svojim znancom pripoveduje,
kako je nasel navihani tujki.

Iz Ptujja

— Rekrutni spisek je pri vojaškem ura-
du mestnega načelnstva razgrnjen in je ob-
činstvu na vpogled med uradnimi urami
od 8. do 12. ure. Vsi vojaški obvezniki,
kakor tudi njih svojci, se v lastnem inte-
resu pozivajo, da se pravočasno prijavijo
radi nabora.— Uradni dnevi meroizkusnega urada
za sode so določeni za mesec april, maj in
junij in je več razvidno iz tozadevnega
razglašja na občinski deski.— Razburiliv prizor pred sodiščem.
V ptujske sodne zapore so bili pripeljani
te dni trije osumljenci radi nekega delik-
ta. Pred dnevi pa se je med zaslišanjem
menadoma pojavil v sodni dvorani posest-
nik E. J. iz Sv. Lovrenca na D. p. ter z vso
odločnostjo zahteval, naj izpuste njegova
dva brata, češ, da sta potrebna doma pri
delu na polju. Sodnik se je tej zahtevi
zelo začudil ter je E. primerno poučil o
sod

Težak položaj v rudarskih revirjih

Letos trka pošast krize baš za praznik vstajenja s podvojen krutostjo na vrata ubogih rudarskih družin

Trbovlje, 30. marca. Odkar traja kriza v rudarskih revirjih, se vsako leto ob koncu marca ali v začetku aprila polasča rudarskega delavstva velik nemir in skrb za bodočnost. Prvega aprila vsakega leta namreč poteka pogodba med državnimi železnicami in lastniki privatnih rudarskih podjetij, med katerimi je tudi TPD. Ker so državne železnice doslej glavni odjemalci trboveljskega premoga, je obseg obratovanja v trboveljskih rudnikih v največji meri odvisen od množine premoga, ki se na podlagi vsakoletne, v začetku aprila sklenjene pogodbe, dobavlja iz trboveljskih rudnikov državnim železnicam. Če se torej do 1. aprila, ko poteka stara pogodba, nova ne sklene, nastopi lahko daljša brezposelnost, ki povzroča običajno pomnoženo praznovanje delavstva. In baš zato je nastalo tudi letos med rudarskim delavstvom povsem razumljivo vznemirjenje, zlasti ker se je že lani z merodajnih strani zagotavljalo, da se bodo v bodoče nove dobavne pogodbe pravčasno sklepale. Letos prihajajo te slabe vesti prav za velikonočne praznike, ki so jih praznovali v prejšnjih letih tudi naši rudarski trpin kolikor toliko v veselju in miru. Letos pa trka pošast krize baš za praznike vstajenja s podvojen krutostjo na vrata naših od dolgega trpljenja in pomanjkanja izčrpanih in izmučenih rudarskih družin. Komaj 2 dni v prihodnjem tednu bodo smeli delati naši rudarji, kako bo v bodoče, pa še ni znano. Z dvadnevni zaslužkom naj se preživljajo večdelne rudarske družine skozi 7 dni, poleg tega pa si naj nabavljajo še potrebno obleko in druge nujne vsakdanje potrebščine! Toda hujša kot pomanjkanje je negotovost glede bodočnosti, ki že vsa leta krize, prav posebno pa v pomladskih mesecih vsakega leta kakor mora tlačiti naše bedno delovno ljudstvo.

V tako žalostnem razpoloženju bodo torej letos naši rudarji preživljali velikonočne praznike, ki naj bi bili prazniki vstajenja, prebujenja in novega življenja. Saj tudi narava oživlja in se prebuja k novemu življenju. Toda v revirjih je žalost, življenje usiha in cvet vene; mori ga počasi in vztrajno pošast krize in pomanjkanja... Svarče so številke, ki se zbirajo v Protituberkuloznem dispanzerju, vendar še ne obupne, kajti še je čas, da se prepreči najhujše. Toda prebuditi se mora naše delovno ljudstvo samo, vstati mora in se otestiti nesrečnih spon preteklosti ter stopiti na pot pozitivne ustvarjalne bodočnosti. Koliko odraslenikov je že prihajalo v naše rudarske revirje reševati naše bedno delovno ljudstvo? Vsi z lepimi, javljivimi programi, borbenimi gesli, socialno zvenečimi frazami ter prikupljivimi razrednimi barvami, toda večina teh številnih proletarskih odraslenikov je imelo v vidu le prestiž svojih interesov, na težnje in potrebe delovnega ljudstva so pa že spetoma pozabili.

Mi smo že opetovano naglašali, da niti lepi programi, niti še tako socialne fraze, še manj pa vabeče razredne barve ne bodo odvrnile delovnega ljudstva trpljenja, marveč edinole njegova solidarnost in zavest skupnosti interesov. Delovno ljudstvo ima danes vse enake interese, t. j. da se mu zasužnja delo in zaslužek. Interesna povezanost posameznih stanov se je

baš v sedanji krizi in prav posebno še v rudarskih revirjih močno utrdila, kajti vsi sloji in stanovi so bistveno odvisni od prosperitete rudarskih podjetij ter zaposlenosti delavstva. Zato smo med krizo opetovano poudarjali potrebo, da se združijo v rudarskih revirjih vsi stanovi v enotno socialno gospodarsko akcijsko fronto, ki bo koncentrirano vodila borbo za zboljšanje težkega položaja v rudarskih revirjih. Te potrebe žal do danes naši strokovni delavski voditelji v veliko škodo delovnega ljudstva še niso uvideli, dasi ravno so vsakodnevno priče naraščajoče bede v rudarskih družinah. Prav nič jih ne uči zla preteklost, v kateri je baš radi razdrobenosti in nesolidarnosti proletariata najbolj trpel. In prav naloga strokovnih voditeljev rudarskega delavstva bi bila, da bi dali pobudo za tako združeno socialno gospodarsko fronto, ki bi združevala vse stanove od obrtnika, trgovca, gostilničarja pa do delavca, nameščence in kmeta, saj so prav vsi več ali manj prizadeti od težke krize. Veljati bi moralo geslo: Vsi za enega, eden za vse! Vsi stanovi bi si medsebojno pomagali in se podpirali. Tedaj bi delavska strokovna deputacija, ki je te dni odpotovala v Beograd, da intervenira radi premogovnih dobav, vse drugače lahko nastopala na merodajnih mestih, kjer bi se morali zavedati, da stoji delovno ljudstvo rudarskih revirjev kot en moč kompaktno za deputacijo, ki bi imela s tem silno moralno hrbtenico. S tem bi se ustvarilo v rudarskih revirjih pravo narodno-stanovsko bratstvo.

Zato je nujno potrebno, da se dosedanje nasprotstvo med strokovnimi delavskimi skupinami omili. Volitve so pri kraju, zato so tudi glede njih interes posameznih krmljarjev stopili v ozadje, v ospredje pa morajo sedaj stopiti preči socialni problemi, o katerih rešitvi naj bi vse strokovne frakcije združeno razpravljale, ker so eminentnega pomena za naše delovno ljudstvo. Načeti se morajo problemi, ki nujno kličejo po rešitvi, saj na pr. pri zadnjih volitvah nismo slišali, kako si posamezne strokovne skupine, ki so imele glavno besedo pri občinskih volitvah, zamišljajo rešitev problema brezposelnosti, če pridejo na upravo trboveljske občine. S pametnim, razumno sestavljenim načrtom bi se dala brezposelnost v občini sami učinkovito omiliti, z dobro organizacijo socialnega skrbstva pa če ne docela, pa vsaj v veliki meri odpraviti. Socialno-gospodarski akcijski odbor, kakršnega si zamišljamo, bi seveda moral sestaviti najprej točen program svojega dela, posamezni stanovski odseki bi pa vsak za sebe izdelali svoje akcijske delovne načrte, po katerih bi se delovalo za omiljenje krize v revirjih.

Prepričani smo, da bi se dala taka združena socialno gospodarska akcijska fronta v rudarskih revirjih v kratkem storiti. One skupine, ki bi sodelovanje vseh stanov odklonile, bi delovno ljudstvo itak samo onemogočilo, ker bi jih smatralo za razdiralce pomirljivosti in solidarnosti delovnega ljudstva.

Taka združitev vseh stanov našega delovnega ljudstva bi pomenila njegovo vstajenje od trpljenja in prehod iz dočkanje negotovosti lepši in srečnejši bodočnosti naproti.

Ljubljansko sokolsko okrožje

3. junija priredimo svoj V. okrožni zlet na Vrhniko. Po dosedaj doštih prijavah bo sodelovalo preko 2000 telovadcev vseh oddelkov.

Ne bo pa ta zlet samo manifestacija moči okrožja, temveč tudi veliko slavlje domačega društva. Otvorilo bo s težkimi žrtvami postavljeno skromno gnezdo — Sokolski dom. Zato je dolžnost vseh, ne samo telovadcev, da ob tej priliki, ko bo zazarelo novo ognjišče sokolskega dela, pohite tja in s svojo prisotnostjo povzdignejo pomen tega trenutka.

Kako važen bo ta zlet priča razumevanje številnih odgovornih činiteljev.

Domačin, br. Lenarčič je dal na razpolago velik travnik, na katerem se bo vršil nastop. Železniška uprava je radevolje odobrila potrebne izredne vlake in možnost je tudi, da bo dovoljena četrtinska vožnja.

Predvsem pa se trudita domača uprava in prednjački zbor, da s pomočjo okrožnega T. O. dostojno izvedeta postavljeno nalogo.

Ker pa bo uspeh možen le s polnoštevilno udeležbo vseh edinic, pozivamo te, da se vestno pripravljajo in točno pazijo na vsa navodila okrožnega T. O., ki bodo izhajala v dnevnem časopisu pod stalno rubriko »Okrožni zlet« ali pa v obliki okrožnic.

Sodelovanje bo omogočeno vsem, ker bodo imeli vlaki iz Tasavja, Gorenjske in Dolenske potrebne zvezce z progo Ljubljana-Vrhnika.

S podvojen silo se podajmo na delo, da bo naš zlet pregled sokolske armade. Zdravo!

Zanimiva sokolska prireditve

Dne 7. aprila priredi sokolsko društvo Ziri akademijo v Ljubljani na Taboru. V dolgi niz vseh tovrstnih prireditev se bo vključila kot skromna slika dela naših najvztrajnejših borcev-mejašev.

V težkih priključih prihajajo k nam, toda vključu temu upajo, da bo Ljubljana pravilno pojmovala položaj, v katerem se nahajajo naše obsejne postojanke in bo z obilnim posetom poplačala njihov trud. Malo je danes podeželskih društev, ki bi mogla prirediti akademijo pred kritičnim očesom meščana. Ziri je eno izmed teh.

Zato je v tem večji meri naša dolžnost, da ob tej redki priliki damo priznanja velikemu delu. Še bolj važno pa je to, da bo ob tej priliki terjala meja moralne in materialne podpore, katero ji vedno v veliki meri odgajujemo.

Dokazimo, da odobravamo delo Sokolov-mejašev in pravilno pojmujejo potrebo trdnih mejnikov.

Naj bo 7. aprila dvorana na Taboru pretesna za vse one, ki hočejo utrditi naše obsejne brate v njihovem delu. Zdravo!

»ZVOČNI KINO IDEAL«

Danes ob 7. in 9.1/2 ter na oba praznika ob 3. 5. 7. in 9.1/2 uri zvečer premiera vefilma po romanu »Pick Up« od Vina Delmar

DEKLE Z ULICE

v naslovni vlogi nepozabna Madame Butterfly
Sylvia Sidney

— Zupni prosvetni tečaj. V dneh 17. 18. in 19. marca se je vršil v Sokolskem domu v Novem mestu tretji zupni prosvetni tečaj, ki ga je priredil ZPO sokolske župe Novo mesto. Udeležba vse tri dni je bila prava lepa, do 56, in so bile zastopane vse župne edince — izvenški ene (Bučka). Tečaj se je vršil v soboto od 14. do 18. ure, v nedeljo od 8. do 12. in 14. do 18. ure in v ponedeljek od 8. do 12. ure. Predavanja so bila določena po programu SPO in so predavali bratje: Zagore Franc, dr. Vasič, dr. Grosse, Marincič, dr. Červenka, Matko Martin, Koželj, Ivančič, Pavlič Jože, sestra Šušnik Milena, brat Šilbar in Tratar Marjan. Po vsakem predavanju so se razvile mestoma prav zanimive in živahne debate. Udeleženci tečaja so se udeležili v soboto zvečer pester sokolske akademije novomeškega Sokola, v nedeljo zvečer pa so poslušali naše slavke, ki so ravno koncentrirali v Novem mestu, tako da so odnesli od tečaja in prireditve vsi najlepše vtise. Zdravo! — ar.

— Sokolsko društvo Zuzenberk je priredilo v nedeljo 11. t. m. popoldne Bogovičovo dramo »Božji Slove« v režiji sestere Ruže L. Petelinove. Ta lepa drama je bila to pot izgrana prvič na podeželskem odru. Režija, scenarija in kostumi, vse je bilo na mestu. Tudi igralci so svoje vloge zelo dobro podali, zato so bili z ntimi tudi gledalci prav zadovoljni. Spoznali so življenje naših pravoslavnih bratov, lepoto narodnih noš in si tako ustvarili drugačno mnenje, kot so ga mnogi prej imeli. Društvenemu P. O. je na takem uspehu le čestitati!

— Sokolsko društvo St. Lovrene na Delenskem pa je igralo na praznik 19. marca popoldne v nabito polni dvorani v osnovni šoli zelo težko žaloigro »Dušec« v režiji A. M. Perkove. Ki je dosegla prav lep uspeh, posebno še zato, ker so igrali izključno sami kmečki fantje in dekleta Sokola. Udeležba s strani ljudstva je dokaz, da je Sokol na zmogoviti poti. Le še kaj takega pokažite!

— Sokolsko društvo St. Jani — Krmelj. Marjivji P. O. je na praznik 19. marca popoldne pripravil na oder znano Golievo »Princezo in pastirka« a sodelovanjem sokolske mladine v režiji A. Lazarinjeve. Uspela je nad vse dobro in se gledalci, zlasti mladina, kar ni mogla ločiti od odra. Še mnogo takih igrice si želi mladina in odraslost!

— Sokolska četa v Novih selih ponovi na splošno željo občinstva na velikonočni ponedeljek ob 3. popoldne v prostorih narodne šole v Banjaki kmetijski igraokaz v 3. dejanjih »Sence«, katerega je spisal br. Prešeren Doife, starosta domače čete. — K udeležbi vabi prosvetni odbor. Zdravo!

Nerodno vprašanje.

— Papa, kaj je to genialen mož?
— Vprašaj mamico, ki je vzela takega moža.
— Kaj je vzela mamica dva moža?

Najrajši imam

težko delo!

V.12-33

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

Na pragu nove teniške sezone

Iz razgovora s tehničnim referentom in načelnikom teniške sekcije SK Ilirije R. Kosom.

Ljubljana, 31. marca.

Nedvomno je teniški sport eden najlepših in najplemenitejših sportov in ko vstopimo v novo sezono, nas bo zanimalo, kakšno bo teniško življenje pri nas, v Ljubljani, tako v družabnem kot sportnem pogledu. Za presjelo je vsekakor merodajno delo SK Ilirije oz. njene teniške sekcije, ki se marljivo pripravlja na bodočo, v sportnem pogledu zanimivo sezono.

Obrnili smo se na g. R. Kosa, tehn. referenta in nač. sekcije, ki nam je povedal tole:

Za nov naraščaj

Teniški sport se v sportnem pogledu ni mogel razviti do sedaj do višje stopnje, ki bi se vsaj malo približala Zagrebu in drugim mestom, kjer je teniški sport na drugi stopnji razvoja. Iz vsakoletnih primerov vidimo, da se pojavljajo tu in tam nove, mlade teniške »zvezde«, ki se uspešno uveljavljajo v našem jugoslovanskem kot tudi že mednarodnem teniskem svetu. — Le pri nas se noče ali ne more roditi nekaj takih »zvezd«, ki bi ponesle glas izven meja naše domovine.

Mnogo se je razpravljalo o vzrokih, ki jih seveda nismo našli. Vzrok je na dani manjka nam naraščaja, mnogo naraščaja, iz katerega bi se v doglednem času izluščilo nekaj mladih, nadebnih igralcev. Tudi letos se je to vprašanje pričelo z razumevanjem tretinati od zgoraj navzdol, pa kaže, da se bo pričelo na zboljšanju prilik. Akcija za vzgojo mladega naraščaja je v teku in še v tej sezoni se morajo pokazati vsaj delni uspehi.

Druga težava, ki je vedno, to pa samo pri nas, ovirala razvoj osobito onim, ki bi bili zmogni se te panoge sporta uspešno oprijeti, je ta, da so rekviziti bili primeroma znatno dražji, kot so letos. Pri slabih prilikah klub ni mogel žrtvovati več kot je, lansko leto je moral zavrti vse izdatke, ker ne smemo pozabiti, da mora Ilirija plačati za svoje prostore pod Cekinovim gradom 16.000 Din letne najemnine. Vzdrževanje garderob, prhe in prostorov, ki so vedno prvovrstni, stane ogromne vsote, ki se skoro ne krije s prispevki, za amortizacijo dolga, ki je nastal s povečavo igrišč, pa nič ne ostane.

Poleg tega pa hoče Ilirija teniški sport, ki je svojčas pridržan samo izvoljenim, demokratizirati vsakomur hoče nuditi možnost igranja. Zato je določila sezonski prispevek tako nizek (Din 250.—), da nikjer v državi tega nimajo. Če pogledamo samo v Celje in Maribor, vidimo, da so dražji, v Zagrebu pa gre prispevek že nad 500 Din.

Glede nabave opreme se je dosegel tudi sporazum s tvrdo Banjaki, ki bo dala članom sekcije proti potrdilu priličen popust za vse teniške rekvizite.

Eno velikih bremen je tudi vprašanje žog, ki so vsako leto dražje in tudi v kvaliteti ne odgovajajo zahtevam, ker se po kratkem igranju izrabijo. Letos se nam obetajo žoge »Dunlop«, ki so oficijelne v ojačeni kvaliteti.

Turnirji

Ilirija je lani, po osmih letih prvič, premagala v moštvenem turnirju vseletnega prvaka Slovenije Rapida iz Maribora. Letos stopa v sezono z istimi tekmovalci s Trudnom na čelu. Ravniharjeva, ki lani ni nič tekmovala, se bo letos zopet potegovala za II. mesto na državni lestvici jakosti. Sivica je lani mnogo obetel in čestokrat prav uspešno zaigral. Že v aprilu se bodo pričeli moštveni turnirji in tedaj čaka Ilirijo dokaj lepih nastopov.

V svrhu treniranja se bodo prirejali ob nedeljah oz. sobotah popoldne turnirji prijateljskega značaja z zagrebškimi prvorazrednimi igralci. Če bo šlo vse po sreči, bomo v aprilu videli zopet naše reprezentativce, ki se mude pravkar v Afriki, to so Puncić, Pallada, Kukuljević, Mogin in tudi Schäffer bo prišel k Ilirijanom v goste.

V maju, v dneh 19.—21., t. j. za Binkošti bo v Ljubljani turnir za nac. prv. dravske banovine, na tem turnirju se bo zbrala elita vseh jugoslovanskih igralcev.

Družabno igranje

Velike prednosti je za družabne igralce možnost vsakodnevnega igranja, to pa radi osmih igrišč, kjer po potrebi igra istočasno 32 igralcev. V lepem soglasju se razvrščajo igralci od ure do ure, tako, da vsi uspešno izrabijo svoj čas, ki so ga namenili teniški igri.

Družabnim igralcem je vedno na razpolago nekaj klubovih članov, ki ali kot partnerji ali instruktorji igrajo in trenirajo one,

ki so še začetniki ali še dobro ne obvladajo igre.

Klub pa ima na razpolago tudi poklonenega trenerja v osebi g. Hafilca, ki se je že v prošli sezoni uspešno udeleževal. Tako je za vse prilike dobro preskrbljeno.

Rdeča igrišča

V začetku sezone bo Ilirija svoje prostore pordečila, da bodo odgovarjali vsem zahtevam, posebno turnirskim, saj je znano, da imajo že drugod povsod rdeča igrišča, in da so se tuji igralci težko privadili belemu polju, naši pa zopet izven Ljubljane rdečim igriščem.

Kako bomo pa kaj uspeli v moštvenem turnirju, še ne vemo, nasprotnikov še niso iztrebali, če se bo tekmovalo po pokrajnini, se bomo gotovo zopet srečali z Rapidom in zmagovalci bo igral z zagrebškim prvacom. Vsekakor pa bodo skušali v tem mesecu naši tekmovalci »priti« v formo.

Z igranjem se bo pričelo z današnjim dnem, in sicer samo na nekaterih prostorih. Interes za tenis je letos znaten, tako, da moremo upati na uspešno sezono.

Prijave se sprejemajo vsako popoldne od 13.—14 v kavarni »Evropia«.

Sobota ob 8., nedelja in ponedeljek ob 3., pol 6. in 8. uri grandiozni vefilmi po romanu B. Kellermanna

PREDOR

Senzacija tehnike in fantazije.
ZENA V PODMORNICI
Podmorniški film za ljudi močnih živcev. Po dva programa pri vseh predstavah ob 8. uri zvečer.

Odvetniški

in notarski uradniki

Maribor, 30. marca.

Nedavno je pomagalo mariborsko društvo odvetniških in notarskih uradnikov obrabiti uspešnega dela na rednem občnem zboru, ki se je vršil v Narodnem domu. Kako se člani zavedajo svoje dolžnosti napram društvu, dokazuje dejstvo, da je prišlo tudi iz Celja 5 članov. Zbor je otvoril in vodil agilni predsednik, ki deluje na tem mestu že 14 let, g. Dragotin Giljvert. Po uvodu je podal izbrano poročilo ter omenjal težave, ki jih imajo odvetniški in notarski uradniki v svoji službi. Predsednik je še dotaknil tudi zanimive okoliščine odvetniškega obratovanja, ki je kategorično zahteval, naj odvetniki odpravijo noveletne nagrade svojemu uradništvu. Vsi privatni nameniščeni prispevajo v Pokojniški zavod, ki upravlja več kot 800 milijonski kapital privatnih nameniščencev. Ta denar je namenjen za rente in pokojnine onemoglim in ostarelim privatnim nameniščencem.

Nato je poročal o podrobnem delovanju društva tajnik g. Stefan Medved. Omenil je, da je mariborsko društvo zastopano po predsedniku v Pokojniškem zavodu. Delavski zbornici in drugih stanovskih asociacij, kar je v prid vsemu članstvu. Za njihove interese se bori stanovski list »Odvetniška pisarna«, in glasilo »Organizator«. Iz blaginjskega poročila g. Moskona pomenimo, da razpolaga društvo z imovino 103.207 Din. Všet je tudi pogrebni sklad. Za brezposelne in bolezenske podpore ter za pogrebne stroške članstva je društvo poročilo 11.950 Din. Z velikim odobravanjem sta bila izvoljena za častna člana g. Lovro Čremožnik iz Celja in Janko Likar iz Ptuja.

Sledila so volitve in je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik g. Dragotin Giljvert, podpredsednik g. Karol Hošic, za tajnika g. Stefan Medved, za blaginjskega g. Franjo Moškon, za odbornike pa g. g. Franjo Kežman, Jože Eichmeister in Marica Rautarjeva; v nadzorni odbor sta bila izvoljena g. Ferdo Fiser iz Slovenjgradca in g. Janko Likar iz Ptuja.

Pri slučajnostih je občni zbor soglasno sprejel naslednjo resolucijo: 1. Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru se pridružuje protestom ostalih organizacij, v katerih se izražajo proti unificiranju bolniškega zavarovanja in prenosa skupnega sedeža v Beograd. 2. Za nameniščence je koristno, da ostanejo tudi v bodoče tri samostojne bolniške blaginje, in sicer sedanja bolniška blaginja TBPD a sedežem v Ljubljani »Merkur« v Zagrebu in »Trgovska omladina« v Beogradu. 3. Odzovori se odvetniški zbornici zaradi novoletnih nagrad in napačne razlage obrtnega reda gleda odvetniškega in notarskega uradništva. 4. Društvo je proti brezposelnosti in dvojnemu zaslužkarstvu.

Sokolstvo

Srebrni jubilej viškega Sokola

Sokolsko društvo Vič se pripravlja v letošnjem letu na pomemben praznik — na proslavo društvene 25 letnice. Društvo se že danes marljivo in vestno pripravlja na ta svoj praznik. Telovadnica je oživela pri vseh oddelkih, da prednjački zbor s težavo zmaguje delo. Zlasti mladinski oddelki izkazujejo velik porast, pa tudi pri članstvu se opaža večje zanimanje za telovadbo, ter sta se tudi ta dva oddelka znatno pomnožila. Skupno obiskuje redno sokolsko telovadbo nad 600 sokolskih pripadnikov. Društvena uprava je že izdelala podroben načrt proslave, ki se bo vršila po naslednjem sporedu: 5. maja slavnostni občni zbor in slovesna proglasitev vstopa v društveni jubilej, 1. julija: otvoritev društvene jubilejne razstave, popoldne velika gledališka predstava na letnem telovadišču, od 2. do 6. julija društvene in meddruštvene tekme vseh oddelkov, 5. julija: slavnostna akademija na letnem telovadišču in Cirilmetodov kres, 7. julija: bakljada in podkonec, 8. julija: dopoldne skušnjo, popoldne sprejem gostov, povorka, razvite naraščajškega prapora in jubilejni telovadni nastop. Kot zaključek jubilejnih slavnosti je predvidena velika tombola na Kongresnem trgu, ki bo v začetku septembra.

Najvažnejši del celotne proslave bodo telovadni nastopi: ter so priprave v polnem teku. Pozivamo vse brate in sestre k rednemu posejanju telovadbe da bodo nastopi čim lepši in da bodo tudi številčno odgovarjali moči viškega Sokola. Poleg telovadnih nastopov bodo tudi prosvetne prireditve tvorile drugi najvažnejši in najvidnejši del društvenih slavnosti. Delavno članstvo prosvetnih odsekov vabimo na vztrajno in požrtvovalno delo, da bodo tudi prosvetne prireditve tvorile dostojen okvir telovadnim nastopom. V okviru društvenih svečanosti se bo vršila društvena jubilejna razstava ter zato pozivamo vse brate in sestre, ki hranijo spomine na društvo, da jih dajo razstavnemu odseku na razpolago. Za točno in brezhibno vrnitev jamči društvena uprava. Ravnotako namerava društvo izdati v proslavo društvene jubileja »Spomenico Sokola Vič«. Društvene delavce, zlasti starejše brate in sestre, prosimo, da prispevajo z idejnimi in zgodovinskimi članki, da bo »Spomeni-

ca« čim popolnejše zrcalo 25 letnega dela. Bratje in sestre! Proslava 25 letnega obstoja mora biti mogočen odmev naše sokolske volje in našega ponosa, pa tudi: mogočen dokaz hvaležnosti do vseh onih bratov in sester, ki so položili temelj in z delom pisali 24 letno zgodovino Sokola Vič. Zdravo! Uprava.

Naraščajsko popoldne viškega Sokola

Vaditeljski zbor moškega in ženskega naraščaja je priredil v nedeljo popoldne ob 17. v dvorani Sokolskega doma prav lepo uspešno mladinsko popoldne ob dokaj zadovoljivi udeležbi mladine in članstva. Spored je bil pester ter sta ga izvedla popolnoma samostojno moški in ženski naraščaj. Uvodoma je naraščajnik Jurman v lepih in jednatih besedah orisal zgodovino sokolstva od ustanovitve pri Celjih, »t. j. pri Slovencih in končno pri Jugoslovencih, ki so se združili na Vidov dan leta 1919 v edinstven Jugoslovanski sokolski savez. Predavanje je napravilo na zbrane prav prijeten vtis, da so nagradili predavatelja z obilnim odobravanjem. Zanosno in samozavestno je recitiral naraščajnik Paškulin Zupantičev »Prebujenje« naka je mladinski orkester zaigral venček slovenskih narodnih pesmi. Deseterica ženskega naraščaja je izvedla lepe vaje na gredi, ki pa bi pri večji pazljivosti nekaterih telovadk dosegle še večji uspeh vendar pa občinstvo ni štedilo s priznanjem Naraščajnik Tilkla Klemenčičeva je s svojim zvoničnim glasom zapela koroško »Gor čez izaro« in pa »Jaz pa mam konjca belega« med navdušenimi ovacijami poslušalec. Dobro sta izvedla naraščajnik Logar in naraščajnica Briškova Zupantičev »Razgovor«, ki je napravil na vse zelo globok vtis. Tudi zanosa recitacija naraščajnika Kovačiča »Ob Kvarneru« je bila deležna toplega priznanja. Izvrsno se je odrezala šestorica moškega naraščaja, ki je vaje po znani pesmi »Mladi vojaki« izvedla prav dobro in dokaj skladno. Zavidali so nas naraščajniki s prav posrečeni preskoki čez konja na šir s prožno desko. Vsi naraščajniki so bili nredmet viharjih ovacij.

Ob zaključku sporeda se je starosta mag. phar. br. Rems v jednatih besedah spomnil br. dr. Viktora Murnika. orisal kratko njegove velike zasluge za jugoslovensko sokolstvo ter mu želel med navdušenimi ovacijami še mnogo plodonosnih in srečnih let. Mladinski orkester je zaigral zaključno koročnico, naka je bila prireditelj zaključena Naraščajška viškega Sokola k lepemu popoldnevu iskreno čestitamo s željo: Po tej poti naprej. Zdravo! J. H.

SPOMENIK BITKE NARODOV IN ŠE KAJ

Še nekaj vtisov iz Leipziga — Novinarski večer — Zadrega beograjskega kolege — Lepotic v Leipzigu ni

Ljubljana, 31. marca. V nedeljo 4. t. m. dopoldne smo imeli otvoritev velešnja, kjer smo poslušali ideologa Hitlerja Göttera, zvečer smo bili pa povabljeni na novinarski večer v krasne prostore društva »Harmonie«. Nad mestom so plavale zvečer ogromne rdeče črke TRIUMPH in tulila je sirena, da si se nehoti ozri v črno nebo. Bil je reklamni aeroplan tvornice čokolade »Triumph«, ki so se videle na njem samo razsvetljene rdeče črke, vse drugo je bilo pa zagrnjeno v temo. Pri nas bi bila taka reklama senzacija prve vrste, v Nemčiji so je pa ljudje vajeni tako, da se ni nikomur zdelo vredno gledati jo. Enako reklamo z letali delajo podnevi razne industrije radioaparatorov in potrebnih, ki imajo svoja letala nalašč v reklamne svrhe. Značilno za razmere v Nemčiji je, da sta krožila nad Leipzigm samo dva reklamna aeroplana, ko je Hitler polagal temeljni kamen za Wagnerjev narodni spomenik. Seveda bi bilo smešno misliti, da Nemci drugačnih aeroplanov nimajo. Imajo jih še in še mnogo, samo pokazati jih nečejo, ker jim mirovne pogodbe na zunaj vežejo roke.

Hitlerjem je vdrl tudi v modo in postavil stare pojme precej na glavo. Človek bi mislil, da bo za novinarski večer, ko se zbere nad 200 novinarjev od vseh vetrov, predpisana večerna obleka, pa ni bila. Ne samo, da ni bila predpisana, tudi potrebna ni bila. Saj se niti domačini niso držali drugod še veljavnih družabnih predpisov. V Nemčiji so zdaj v modi črne in rjave hitlerjevske uniforme, sako, smoking in frak bodo pa kmalu samo še tradicija, saj smo celo slišali, da se pojavlja rjav frak. Tako daleč torej gre opojnost hitlerizma.

V prijaznih, nekoliko mračnih, skoraj preveč solidno opremljenih klubskih prostorih »Harmonie« je bila zbrana v nedeljo zvečer pisana družba, porazdeljena na štiri velike sobe tako, da k sreči govorov v zadnjih dveh sobah sploh nismo slišali. Sicer jih pa ni bilo preveč in tudi dolgovozni niso bili tako, da bi se jih človek bal. Nemci z redkimi izjemami ne govorijo radi mnogo, ker so s svojimi mislimi bolj pri delu. Za dolgo mizo smo sedeli pripadniki vseh mogočih narodov. Večerja ni bila bogata, kakor so v navadi drugod. In tudi hitreje je bilo vse končano, kakor bi bilo pri nas. Komaj smo se malo razgovorili in pobilje seznanili, komaj smo popili nekaj časa izbornega mosterja, že so vstali gospodje izza čelne mize in večer je bil oficijelno zaključen.

Pri nas bi se marsikdo čutil, če bi oficijelnemu delu takega družabnega večera ne sledila prosta zabava vsaj v obliki nepriljenega kramljanja in srkanja žlahtne kapljice. Ne tako pri Nemcih. Tam so natakajji urno pospravili še polne steklenice in ko sem nemški kolega na desni in levi omenil, da to ni čisto v redu, sta se mi smejala, češ, da pri njih ni navada mnogo piti. Pogostili so nas kot rečeno bolj skromno, zato pa tem priskrbejo, da smo se zadovoljni po poslovnih besedah v foyerju, kjer so nam servirali še črno kavo, razšli, a tako zgodaj, da smo bili še pred polnočjo doma. Morda je bila deloma kriva tega tudi štednja, kajti Nemci štedijo zdaj povsod. Le pogledjte, celo na razglednicah se vidi to.

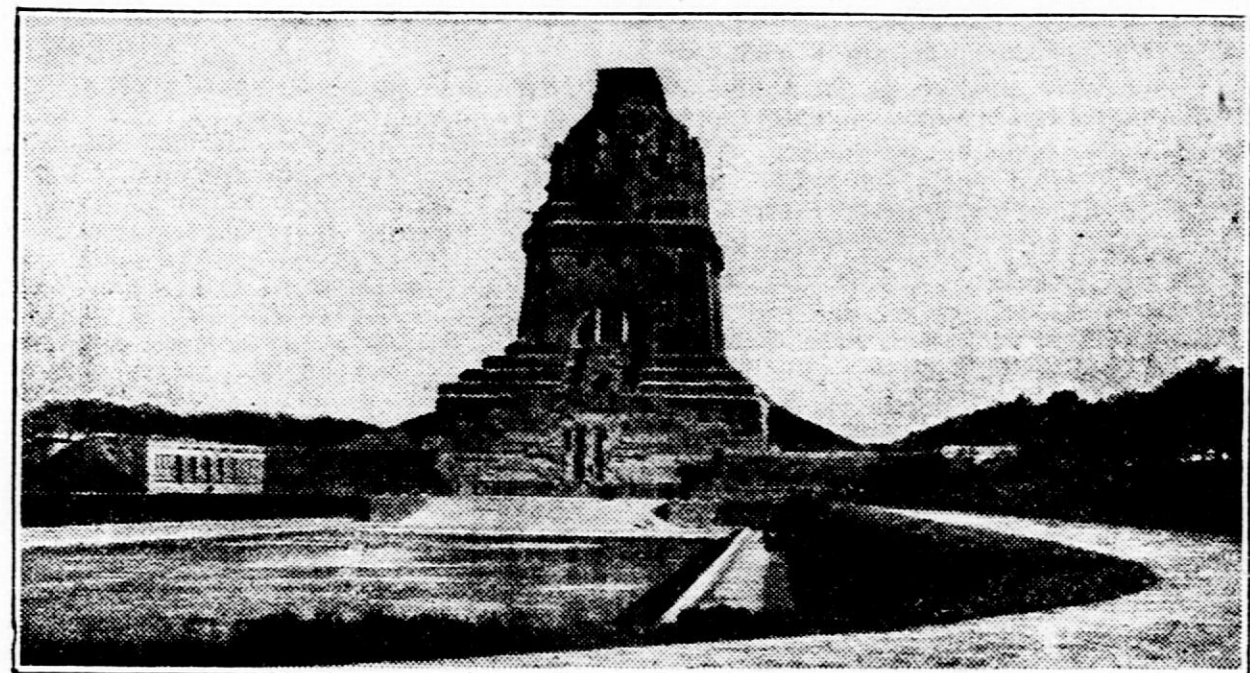

Inozemski novinarji so imeli pripravljene sobe po privatnih, večinoma premožnejših hišah, kjer so bili prav dobro postreženi. Velešjemski urad je storil vse, da bi se v Leipzigu čim bolj počutili. Seveda se pa človek kar nekaj izgubi, ko ga zanese po dolgih letih iz provincijalne mesteca zopet v veliko mesto, v vrtinec življenja in nehanja. Naletiš na marsikaj, kar te prvi hip zbeha ali spravi v zadrego. Tako je bilo tudi z beograjskim tovaršem, ki so mu odkazali sobo v premožnejši leipzigi rodlini. Sprejeli so ga z odprtimi rokami, gospodar in gospodinja sta kar tekmovala med seboj, da bi mu bolj postregla. Ponoči, ko se je vrnil domov, ga je gospodar navadno počakal, da sta pri čaši vinca še malo pokramljala o tem in onem. In prvo jutro, ko je vstal, ga je gospodinja povabila v jedilnico k zajtrku. Jedel in prebiral je domače liste drugega za drugim, a kave ni bilo od nikoder. Menda je sedel skoraj že celo uro in čudno se mu je zdelo, da mu je prijazna gospodinja servirala v jedilnici zajtrk, a kave ni bilo nikjer. Končno je prišla gospodinja v jedilnico in ga vprašala, zakaj ne pije kave. Debelo jo je pogledal in odgovoril v zadregi: »Oprotite gospa, saj je ni, kako naj jo pijem.« — Gospodinja se je prijazno nasmešnila in odkrila na mizi stoječo kanglico, kjer se je bila kava že močno ohladila. V Nemčiji imajo namreč navado pokrivati kavo s posebnim vatiranim pokrovilom, da se ne ohladi.

V ponedeljek je bil program bel, razen večera, ko smo imeli v znamenitem Gewandhaus koncert, kamor so bili povabljeni vsi inozemski novinarji. Dan v Leipzigu nikoli ne more biti dolg, med velešjemom pa še tem manj. Samo mimogrede sem si ogledal ogromno tehnično in stavbno razstavo, pa je bil že čas obeda. Opisovati vse to, kar je pokazala nemška strojna industrija, nemška tehnika in nemško

stavbarstvo na letošnjem leipziskem velešjemu, bi pomenilo načeti debelo knjigo. En sam pogled v impozantni paviljon strojne industrije te prepriča o moči in silnem napredku nemškega naroda. Na tisoče strojev od največjih do najmanjših je stalo lepo razvrščeno in vse je bilo v obratu, vse je bilo, da se je mogoča železna konstrukcija paviljona kar tresla. V sosednem paviljonu si videl plodove silnega razuma in bogatih izkustev elektroin radiotehnike. Nepregledno bogastvo človeških rok in človeškega duha, da se človek kar izgubi v njem. V glavi ti začne šumeti, preveč je vsega tega in kar oddahneš si, ko stopiš na prosto in zopet začutiš, da si človek, da te ne obdajajo več stroji in aparati.

Po obedu sem se slučajno ozrl proti glavnemu izhodu s tehnične razstave in pogled mi je obstal na spomeniku bitke narodov. Daj da si ga ogledam, sem pomislil, dasiravno nisem pričakoval nič posebnega, kajti od daleč ta spomenik res ni tako mogočen, kakor je v resnici. Čim bolj sem se mu bližal, tem večji, mračnejši in mogočnejši je postal. Fotografiji stojijo vedno pripravljene, da te ovekovečijo s tem čudom kiparstva, tehnike in stavbarstva v ozadju. Brž so mi pokazali fotografije indijskega maharadža, kako stoji razkorajen, samozavesten in ponosen, za njim se pa dviga orjaški spomenik visoko gori pod nebo. Če bi imel skomine indijskega mogotca, bi se bil dal morda pregovoriti, tako se mi je pa zdelo škoda denarja, kajti za fotografiranje je treba plačati 7 mark ali v našem denarju 133 Din. Seveda računajo fotografiji z domisljajavostjo tujcev, ki naj bi bili ponosni, da se mo-

Prvi hip, ko prestopiš prag spomenika bitke narodov, se ti zdi, da si stopil v veliko grobnico. Čim se pa nekoliko razgledaš in dvigneš oči gori visoko pod vrh kupole, te pretrse veličina tega čudovitega dela duha in rok nemškega naroda. Tako mogočen je prvi vtis, da te kar pritiska k tlom in da ne veš, ali bi gledal, občudoval in strmel, ali pa zatisnil oči in sklonil glavo pred tem čudovitim okamenelim poletom človeškega duha. Vodnik v pazniški uniformi, tipičen Nemec iz ljudstva, zbira okrog sebe skupino tujcev, da jim postrže z glavnimi podatki iz zgodovine tega veličastnega spomenika. Sto in tisočkrat je že ponovil iste besede. Kaj čuda torej, da mu teko iz grla kakor iz gramofona. Naštevata, ki so idejno zasnovali, gradili in dogradili spomenik, naštevata podatke, koliko časa so delali, koliko granita so porabili, koliko milijonov je šlo v ta granit, koliko žuljev in kapljic znoj, ponosno kaže štiri orjaške figure v prvi etaži in pripoveduje, da predstavlja jo simbolizirane glavne lastnosti nemškega naroda. Pove točno, koliko merijo te figure, kako dolge so noge in palci na nogah, kako visoke glave in kako široka prsa. Vse je orjaško, vse mogočno in možu se vedno bolj svetijo oči, vedno bolj gleda iz njega pristen nemški ponos, globoka samozavest in trdna vera v nepremagljivost moč nemškega naroda. Potem stopi za orjaški stebel in zapoje. In glas njegov se razlega pod mogočno kupolo in zveni in odmeva, da ne veš, ali je sam ali je cel zbor jekleno zvonečih glasov. Tako čudovit je odmev in tako dolgo se dviga glas do vrha kupole, da ti zastaja dih.

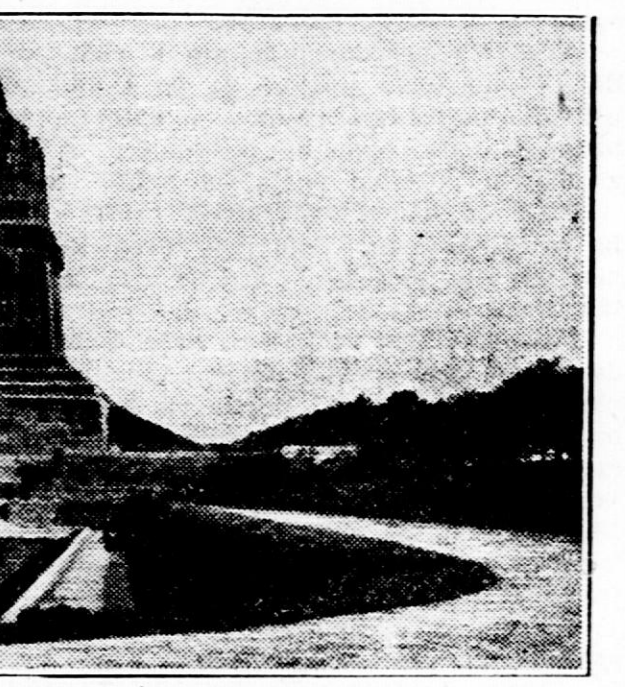
In se vzpenjaš med debelimi granitnimi stenami kvišku, vedno globlja je praznina, če pogledaš dol, in ko si končno na vrhu, se ti odpre nepopisno lep pogled na ves Leipzig. Kakor na dani imaš pred seboj veliko mesto, zdi se ti, da ti je oči vel v roki načrti, ki si ga kupil, ko si stopil iz mračnega kolodvorskega poslovia. Vse je živo, a vse majhno, vse pritlikavo, kakor da ni delo človeških rok, kakor da so zidali hiše in tlakovali ulice pritlikavci. Ti pa stojš visoko gori vrh spomenika bitke narodov in misli ti uhajajo tja daleč nazaj v domovino, ko je divjala vojna vihra po teh prostorih ravninah, ko je tekla kri v potokih in ko so padale težke žrtve na tehnično narodov. Celotno mrkega vodnika razgleda ta pogled, da začne pripovedovati, koliko je bilo vojske na eni in koliko na drugi strani, kako so združili Avstriji, Rusi, Prusi, Švedi in Angličani naskakovali nepremagljivega Napoleona in kako so ga končno porazili. In zopet mu začne v ponosu oči, bolj čuti, nego razume, kaj je pomenila bitka pri Leipzigu za nemški narod.

Veliki narodi ustvarjajo velika dela. In med največja dela nemškega naroda spada nedvomno spomenik bitke narodov v Leipzigu. Ko ga zapušaš, ko se vračaš v sivo vsakdanjost, ti je tesno pri srcu; najraje bi zadržal korak in okamenel še sam med okamenelimi duhovi slavne preteklosti...

Zvečer je nas čakal, kot rečeno, še koncert. Posvečen je bil skoraj izključno Wagnerju, saj je bil ves Leipzig poln spominov na slavnega skladatelja, ki se mu je drugi dan poklonilo vse mesto, ko je bil položen temeljni kamen za njegov spomenik. Visok zvonik mi je kazal pot, da se ni bilo treba na vsakem vogalu zatekati k redarju. Pa tudi dolga procesija avtomobilov je pričala, da sem ubral pravo smer. Končno sem prišel v široko ulico, kjer so se avtomobili ustavljali. Tako, zdaj smo pa tu, sem pomislil, in zavil v veliko

rejo fotografirati pred tako slavnim spomenikom.

Pot te privede naravnost pred blagajno, kjer moraš plačati 2 marki vstopnine. To pa še ne pomeni, da se boš lahko povzpeli na vrh 91 m visokega spomenika. Ne, za vsako treh etaž moraš plačati še 80 pfenigov, tako da zneso vsa vstopnina 4 marke 80 pfenigov, kar je že lep denar. Pa ti ga ni žal, saj bi plačal desetkrat toliko, da bi prvič videl to edinstveno v granit vtisnjeno veličino človeškega duha. Po bitki narodov od 16. do 19. oktobra 1813, kjer so združili Avstriji, Rusi, Prusi, Švedi in Angličani pri Leipzigu premagali velikega Korzičana, da je bilo konec njegovega vladanja v Nemčiji, je bila sprožena misel, ovekovečiti spomin na slavno bitko narodov. Pobudo za spomenik je dal E. M. Arndt. Pozneje so se zavzeli za to misel von Seckendorff, Kotzebue, Weinbrenner, Danneker in drugi. L. 1863. je pa položilo 223 nemških mest temeljni kamen za orjaški narodni spomenik, toda potrebnih denarnih sredstev ni bilo mogoče zbrati. Tedaj je ustanovil arhitekt Clemens Thieme leta 1894. nemško patriotično zvezo za postavitev spomenika bitke narodov. Po njegovi zasnovi naj bi stal spomenik v spomin na padle junake, v slavo nemškega naroda in v svarilo bodočim pokolenjem, naj zbero sredstva za dovršitev tega res monumentalnega dela. Bruno Schmitz je napravil osnutek, kipe sta pa izklesala Franz Metzner in Chr. Behrens. Spomenik je visok 91 m in ima 68 m visoko kupolo s štirimi ogromnimi figurami po 9.60 m. Stroški so znašali 6 milijonov mark in ta denar je zbral Clemens Thieme v 20 letih. Odkrit je bil spomenik 1. 1913.

poslopje, kjer sem takoj v veži opazil, da sem prišel nemara prav. V garderobi se mi je zdelo nekam čudno, da sem lahko kar obesil suknjo in klobuk, ne da bi dobil številko in plačal za postrežljivost. Toda to me ni motilo, da bi ne vstopil v dvorano, kjer me je sprejel tak živ-zav, da sem prvi hip kar obstal. Sama mladina, fantje in dekleta, vmes pa nekaj solidnejših gospodov in dam, a na odru pred pultom je stal prileten gospod in na vso moč klical nekoga iz dvorane. Pogledal sem na številko svoje vstopnice, se ozrl po dvorani in čakal v zadregi, kdaj se prične koncert. Koncert se je bil pa prav za prav že pričel, saj se je mladina navdušena zabavala, a gospod na odru je mahal z rokami in dopevedoval v bližini stoječim tudi priletnim gospodom, naj mu vendar poščejo dotičnega, ki ga je tako vneto klical.

Končno sem se le opogumil in vprašal v bližini sedečega gospoda, ali sem prav prišel v Gewandhaus. Malo začudeno me je pogledal in odgovoril, da sem na konservatoriju, kjer imajo gojenci skušnje. Brž sem pobral suknjo in klobuk ter hitel zopet na ulico. Samo dobrih sto korakov naprej je bilo pa poslopje, kjer se je bil že začel koncert. Moral sem malo počakati, da je zaigral orkester močnejše, potem sem pa smuknil tih v dvorano. Že na prvi pogled sem opazil, da je občinstvo sicer izbrano, da pa Hitlerjeva Nemčija ne da mnogo na družabna pravila, ki zahtevajo za tako odlični koncert primerno obleko. Kakor da so se slučajno zbrali z ulice, so sedeli gospodje in dame, le redki so bili med njimi črno oblečeni, in še bolj redke so bile damske koncertne toalete.

Masaryk je dejal, da so vsi Nemci filozofi in menda bo res, kajti toliko plesastih glav še nikoli nisem videl v nobeni dvorani, kakor v Leipzigu. In še nekaj me je osupnilo. Že prej sem se v mestu zaman oziral po čednih dekletih, in ko sem se v pavzi pomešal med promenirajočo koncertno publiko, nisem videl niti ene dame, ki bi lahko o nji trdil, da je, če ne lepa, pa vsaj mikavna. Ne vem, kako je v drugih nemških mestih, toda v Leipzigu lahko mirno pošlje vsaka zakonska žena svojega moža, greha ne bo storil.

Prihodniti pa pogledamo, kako je vrvelo in kipežilo življenje po Leipzigu, ko je priletel iz Berlina Führer polagat temeljni kamen za Wagnerjev spomenik.

JOŽE ZUPANČIČ.

Hitite, da ne zamudite!

Zadnji izvod nepozabnega romana

Prokletstvo ljubezni

bodo kmalu razprodani. Pišite takoj upravi »Slovenskega Naroda«, da vam pošlje knjigo, ki jo boste čitali z največjo naslado in užitkom. — Cena: broširana Din 20.—, vezana Din 40.— (s poštnino 3.— Din več).

Preveč zahtevano.

Teta: Dragi nečak, že dolgo opažam, da me obiskuješ samo, kadar potrebuješ denar.

Nečak: Večkrat vendar ne morem prihajati k tebi.

Naravoslovje.

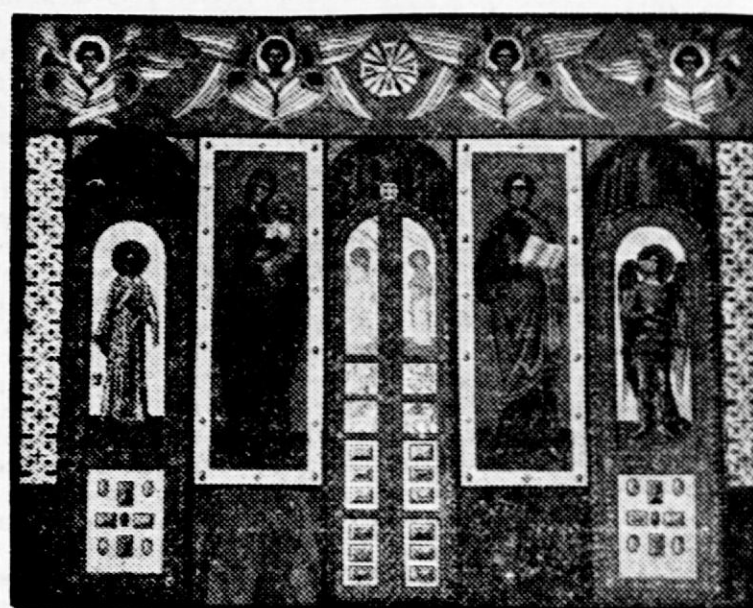
Miš: — razlaga profesor, — je žival, ki poje vsak dan toliko, kolikor tehta sama.

— Gospod profesor, — ga prebije dijak, — kako pa miš ve, koliko tehta?

Renesansa naše ikonografije

Povodom razstave dveh miniaturnih ikonostasov prof. Milenka D. Gjurića v pravoslavni kapeli v Ljubljani

Ljubljana, 31. marca.

Težnja človeka, da se približa nebesom, ki sluti, a jih ne vidi, v kateri veruje, a ne ve, kje so, je večna. Ostala je v človeku od predzgodovinskih časov do današnjega dne. In prav ta težnja, da se to, kar je božansko, vsaj približno predloči človeškemu razumu, je bila glavna pokretna sila ustvarjanja monumentalne umetnosti (Egipt, Asirija, Kreta, Grčija in Rim). No, človek razume samo to, kar mu je dostopno po čutilih, posebno po vidu in tipu. A doume in doživlja samo to, kar je v skladu z njegovo naravo, z njegovo notranjostjo. In ker občuti silo, jo inkarnira v liku, ki je človeški, vendar z izrazom, ki ga na zemlji ni. (Tip grških božanstev.)

Antična umetnost je koncentrirana v formi. A v njej ne najdemo še poduhovljenja materije. To dosega šele starokrščanska umetnost, ki ji je forma samo prazna pisava, ki samo opisuje nevidno dušo. A v krščanski umetnosti predstavlja bizantinska ikonografija višek možnosti, da se doseže abstrakcija preko telesičnosti in da se to, kar je čvrsto zemeljsko, predstavlja tako, da postane nebeško.

Bizantinska umetnost je tipološka, a ni individualna. Ona ni prosti dekor. Ne pozna umetniške svobode in individualnega zamaha. Vsa je prežeta s cerkvenimi kanooni tako, da je sama prešla v okvir cerkvene dogmatičnosti. Vsak svetnik ima svoj tip, vsakemu je v cerkvi odrejeno njegovo mesto. O vsem tem mora pravoslavni cerkveni slikar voditi strog račun. Poleg slikarja mora biti bogoslovec, dogmatik in rekel bi fanatik, kajti v stesnitvi ploskovnosti podajati imaginacijo življenja more samo oni, ki za res doživlja vse to, kar izraža s čopičem in paletu. V tem je vsa težava, pa tudi vsa moč ikonografije. Zato poznamo sicer mnogo slikarjev ikon, a malo, zelo malo ikonografov.

V ikonografski umetnosti strogo razlikujemo vzhod od zapada in to vsebinsko kar tudi glede oblikovno, a tudi glede načina izvedbe. Zapadna religiozna umetnost vzdržuje marsikaj, kar je v nasprotju z dogmami religije in s pravili zdravega razuma. Vzhod ima določene tipe za vsakega svetnika in pravila cerkvenega slikarstva (naseljenjske kanoone), ki odrejajo natančno obliko in pojmovanje posameznih figur. Zapad oblikuje plastično, modelira in izraža klasično. Vzhod je ploskoven, majestičen, monumental. Tako bi se dala naštet še cela vrsta razlik.

V vzhodni ikonografiji razlikujemo tri slikarske šole, ki nas posebno zanimajo: carigradska, srbska in ruska. Srbska je derivat bizantinske, preoblikovan po rasnem poj-

movanju in izveden z močno ekspresijo. Ruska ikonografija tvori neko izenačenje vzhodnega pojmovanja z zapadnim oblikovanjem. Rečemo lahko, da je stara srbska ikonografija 700 let pred moderno pokazala močno ekspresijo preko posebnosti kolorita v dvodimenzionalnem podajanju. Med tem punktiranjem in današnjo vrnitvijo k čisti formi s pomočjo barv so se rodili in prešli renesansa, barok, rokoko in impresionizem. Razen izigravanja v pustih kombinacijah je dala likovna umetnost tudi znanstvene rezultate, mimo katerih danes ne moremo več iti niti jih moremo zanemariti. Da omenimo samo perspektivo, oblikovno in tehnično izrazno možnost, da ne omenimo potankosti.

G. Milenko D. Gjurić je naš najkompetentnejši interpretator srbskega cerkvenega slikarstva. On ga je proučeval na mestu v srbskih srednjeveških samostanih (monastirih). In moral se je odločiti: ali začeti, kjer je nehal zlati vek Uroš-Milutinove šole, ali izpopolniti staro z uporabni pridobitvami razdobja od 1300—1930 ter tako ustvariti nekaj novega: renesanco jugoslovenske nacionalne ikonografije v pravoslavni cerkvi. Moral se je odločiti za drugo. To so težki konflikti. Razumevanje oblik, ki jih je renesansa napolnila s svojim edinim realnim življenjem, prihaja samo od sebe in tudi občinstvo se je pričelo nanje tekom stoletij. Bilo mu je potrebno, da obvlada šolo, iz katere je izšel, čas, v katerem se je rodil, duha, ki ga je napajal, a spusti se v kompromis z mentaliteto vernikov, za katere se svete podobe izdelujejo.

Oba razstavljena ikonostasa kažeta obe smeri. Eden je bolj sočuten: renesansa. Forme so bolj naglašene, bolj zaokrožene, a vendar prežite z duhom razumevanja vzhodnega pravoslavlja. Tako les karoli figure kažejo kar manj v tem koncediranju.

Prvi april ali velika noč?

To dvoje praznovati obenem je malo težko, pa se da vendar dobro spraviti v sklad.

Ljubljana, 30. marca. Obeta se nam velika noč in obetamo si marsikaj od nje. In baš ti obeti so glavno, samo zaradi njih je vredno praznovati; v praksi seveda ne morejo pokazati razen rdečega dne še vsega tistega, kar je od prilike v zvezi z veliko nočjo, z njenim velikim pomenom, sploh s poetično stvarnostjo in nestvarnostjo. Kljub temu se jim je letos posrečilo celo to. Da, praksa ne laže! Takšne velike noči pa tudi ni vsako leto.

Letos si namreč lahko obetamo od velike noči vse. Seveda tudi najkrajše vreme — smučarji sneg —, a glavno je, da se lahko vselej praznika »materijalistični, oni, ki sicer tako idealno hrepene, da bi lahko bili vsaj nekaj dni vzorni materijalisti — sili in napiti. Vse si lahko obetajo, a samo letos. Dovolj bo gnajti, dovolj vseh sladkosti ter dobrot v raznih oblikah in količinah. Vsi bomo srečni praznovali ter blagorajali veliko noč in pratiko, blaženi, da nam je nebo tako naklonjeno, da smo doživeli tako imeniten datum in čas. Seveda se zavedamo, da je treba praznovati takšne praznike zaradi nekih višjih potreb in namenov, da imajo nekakšne previzišne namene in da niso le muhe pratike, da je v njih nekoč pust, drugi Miklavž in tudi enkrat na leto prvi april. To vse moramo razumeti, ubogi zemljani, moramo prebaviti slovesne praznične besede, ki jih bo nedvomno tudi letos postena porcija, dovolj za vse. Toda nihče nam ne more z nobeno injekcijo in ne s koklus-pokom pričarati še višje praznične poezije, ki bi jo lahko razumeli brez višje matematike in brez hudega glavo-bola. Vstajenje sem ali tja — kdo bi si beil glavo ter si skušal dopovedati, da je še namenjeno kakšnim višjim namenom, ki niso v sorodu s hrenom in klobasoj!

En okrog teh otipljivih zadev se sučejo vsi naši praznični obeti. Ne vodimo se za nos, zaupajmo pratiki, ki pravi, da bo prvega aprila velika noč. Stoletnega kole-darja nimamo pri rokah, da bi se lahko prepričali, če so že bili zemljani tako srečni zadnjih sto let. Blagor nam, namestu prvega aprila bomo torej praznovali veliko noč. Prvega aprila se pa seveda morajo izpolniti vse želje navadnih zemljanov. To je njihov, njim posvečen dan, ob svetem nikoli, ko so mogoči celo takšni čudeži, kakršne lahko zahtevamo le z resolucijami. Letos bodo njihovi užitki še tem večji, ker bo porcija prazničnih (čitaj: prvoaprilskih!) govoranc tem izdatnejša. Ne bodo jim objublili še nadzemlj-skega raja, temveč tudi zemeljskega, se pravi, prvoaprilskega. Nihče jim naj ne zameri, če ne bodo govorili o jajcih in hrenu; vse drugo si bomo pač morali pričarati sami, kar bo tem lažje ob tako imenitni, prvoaprilski veliki noči.

Nekateri so sicer v zadregi, kako naj praznujejo tako imenitna praznika, prvi april in veliko noč, hkrati in ali naj praznujejo le veliko noč ali le prvi april, ker ne vedo, kako imenitno se lahko spravi to

v sklad. To ni noben problem; praznuj, kakor moreš, saj se lahko končno potolažiš, da te je potegnila pratika za nos, češ, letos sploh ni bilo velike noči, nego le prvi april!

Takšni dnevi — namreč prvi april — so neznansko potrebni zlasti dandanes, škoda da, da jih ni več na leto, da bi pod njihovo patronanco uživali, česar sicer ne smemo, in se radovali nadnaravnih milosti. Vsaj vsak mesec enkrat bi se moral človek potolažiti, češ, prvi april je, bodi-mo zadovoljni, da sploh ni hujskega! Nič zadrega! Spriznajmo se s tem, da bo treba praznovati prvi april in da bomo lahko pri tem pozabili na veliko noč z vsemi njenimi prilastki! Čestitamo si lahko, da se je luna odebela tako zgodaj, manj-kalo je prav za prav za las, niti 12 ur ne, da bi praznovali veliko noč 8. aprila. Blagor nam, da nas bosta lahko trkala polna luna in prvi april baš na praznik vstajenja, kot rečeno, posvečen hrenu in klobasam!

Seveda je danes nešteto problemov in problemčičev, ki so vsi tako važni, pereči, strašni, velikanski, kočljivi, resni, hudi, nujni in glavni, toda nihče ne more te dni mimo predmetnega problema; prvi april ima najdaljše prste in ne moremo nič zoper to, če bo marsikomu posegel tudi med klobase in pobavane zaprtke.

Iz Poljčan

— Iz občinske pisarne. Občinski urad razglašajo, da morajo posestniki, ki imajo svoja zemljišča ob potokih in rekah, strugo, odnosno bregove ob svojem posestvu osnažiti, sicer bo občina v nasprotnem primeru prisiljena dati osnažiti bregove sama na stroške lastnikov. — Pretizkušnja mer in utež za veliki občini Poljčane in Makole bo 4. in 5. aprila v garaži hotela Baumann v Peklu. — Kdor potrebuje državnega geometra v svrhu premerjenja svojega zemljišča, naj to sporazumno s svojimi sosedi javi pri občini. Ravnotako naj se prijavi občini, kdor želi v svrhu cepitve proti svinskih boleznim rešiti državnega živnozdravnika. — Lastniki koles naj dvignejo svoje prometne knjižice v občinski pisarni.

— Septet bratov Zivko priredi na velikonočni ponedeljek ob pol 16. uri v sokolski dvorani pevski koncert. Spored je razdeljen na 4 dele in obsega v celem 16 pesmi naših priznanih skladateljev. Vsi ste vabljeni!

— Širite »Slovenski Narod«. Najstarejši dnevnik »Slovenski Narod«, ki izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan in stane mesečno le 12 Din, se je tudi pri nas že udomačil. Kako tudi ne, saj prinaša poleg drugih zanimivosti tudi redno vesti iz našega kraja in okolice. Čim več bo naročnikov, tem večjo pozornost nam bo list lahko posvečal. Zato pridobivajte novih naročnikov! V tem znamenju želimo vsem našim čitateljem vesele prihe!

Potreba zavarovanja zoper nezaposlenost

To zavarovanje je vsaj tako potrebno kot bolezensko in neugodno

Ljubljana, 31. marca. Vsa zavarovanja imajo ta socialni značaj, da so bila uvedena iz potrebe za zaščito zdravja, eksistence — imetja — itd. posameznika ali skupin. Ne poskušamo se vprašati, v koliki meri organizacije ter ustanove raznih zavarovanj res služijo svojemu pravemu namenu; naglasiti hočemo le, da je ta namen socialen, da so zavarovanja nujna posledica socialnega razvoja — da so organizirana zaščita predvsem malega, nezaščitenega človeka. Dokler bodo vladale v gospodarskem življenju višje sile s svojim usodnim vplivom na posameznika, se bo moral človek vedno zatekati pod organizirano zaščito zoper socialna zla, zoper tako zvano usodo v socialnem življenju.

Ne nameravamo dokazovati, katere vrste socialnega zavarovanja so najpotrebnejše in dokazovati tudi ni treba, da je neobhodno potrebno zavarovanje za primer nezaposlenosti. Nihče ne more tajiti, da je to zavarovanje vsaj tako potrebno kot bolezensko in neugodno. In nezaposlenost je dandanes tako strašno zlo, tako očitno in posegajoče v vse socialno življenje skupnosti, da zahteva po zavarovanju zoper nezaposlenost ni več samo zahteva, temveč resen memento ob znanju uri. Res jih je našla nezaposlenost nepripravljenosti po vseh državah in niso nikjer računali z njo kot z zlom, ki lahko nastopi nenadno in ki ne preste tako nenadno. Marsikje so kratkoročno čakali, da gospodarska kriza popusti sama od sebe ter da se vse samo od sebe zopet popravi. In še čakajo tu in tam. Sicer ni prišlo do uvedbe bolezenskega in drugega socialnega zavarovanja čez noč ter zato tudi ne pride takoj do uvedbe zavarovanja za primer nezaposlenosti, toda nezaposlenost teh dni je tako izreden pojav v socialnem življenju, tako silovit skok v razvoju socialnih razmer, da je pretrepla že vse temelje gospodarskega življenja in terja tako nujno reakcijo — protikupe — da ni več normalno in ne moralno, da se zdaj nimamo tega prepotrebne zavarovanja.

Dovolj se je že govorilo o tem, da je tudi v naši državi ogromna armada nezaposlenih in da so sredstva za podpiranje bednih mnogo premajhna; to pa tudi že lahko sprevidi vsak sam, kdor ne meji pred dejstvi. Pri nas je uvedba zavarovanja za primer nezaposlenosti še posebno potrebna, ker je socialna zakonodaja zastarela in ker ne podpira nihče nezaposlenih obvezno, razen Borze dela, ki pa ne more deliti vsem potrebnim niti drobtinice, ker so nje-

na sredstva mnogo prepričala. Ugotovljeno je, da je v naši državi nad 300.000 nezaposlenih in večina jih je prepuščena samim sebi. V drugih evropskih državah so že organizirali borbo proti nezaposlenosti, predvsem z uvedbo velikih javnih del in z velikopoteznimi socialnimi akcijami, seveda uvažajo tudi zavarovanje za primer nezaposlenosti.

Nekateri še vedno mislijo, da so bili tako velikopotezni ukrepi zoper nezaposlenost potrebni predvsem v državah, kjer je zavzelo to zlo mnogo večji obseg kot pri nas. To so tiste vrste optimisti, ki vidijo zlo samo drugje, nikdar pa ne pred svojim pragom. Kot rečeno, pri nas je 300.000 nezaposlenih, kolikor se lahko ugotovi po nepopolnih statističnih podatkih, zato je število raje vzeto še nižje. V Češkoslovaški imajo popolnejšo statistiko, po kateri je Mednarodni urad dela objavil v januarju t. l. številke o nezaposlenosti. V decembru so imeli 692.101 nezaposlenega, kar je seveda precej več kot pri nas, toda v CSR so socialne prilike ugodnejše v drugem pogledu in imajo uvedeno fakultativno zavarovanje za primer nezaposlenosti. Lani v avgustu je šlo to zavarovanje 213.753 zavarovancev. Zavarovanje imajo uvedeno že od l. 1921. l. 1932. v decembru je prejelo podpora 237.987 nezaposlenih. Vse to leto so izdali za nezaposlene 813.334.036 Kč.

Značilno je, da ima Bolgarska uvedeno obvezno zavarovanje za primer nezaposlenosti že iz l. 1926. Po ugotovitvah Mednarodnega urada dela je bilo ob koncu oktobra lani v Bolgariji 20.477 nezaposlenih. Za zavarovanje prispevajo delodajalci, delojemalci in država vsak tretjino. Sredstev se je zbiralo do l. 1930. toliko, da so imeli vsako leto še celo velik sufit. n. pr. l. 1929. ko je bilo 15.900.000 levov dohodkov in le 2.6 milijona izdatkov. torej 13.2 milijona sufitu. Nezaposleni, samci prejema na dan 15 levov. redniki družine pa po 25 levov, in sicer 12 tednov na leto.

Na Češkoslovaškem prejema zavarovan nezaposleni podnoro največ v višini dveh tretjin svoje zadnje plače, in sicer redno 6 mesecev, a ta čas se lahko še podaljša na 39 tednov. V izrednih primerih je podaljšana tudi ta doba še za 13 tednov.

Čas je, da se zganemo tudi pri nas. Če nam navala na urade BD dokazuje, da je beda med nezaposlenimi strašna, ki je ne more zdaj nihče omiliti, saj so lani pomagali z malenkostnimi podporicami 168.000 nezaposlenim. dočim jih je iskalo pomoči nad 300.000 potrebnih, ki žive v obupnih razmerah.

Pozabljeni in zanemarjeni otroci

Veliko zlo je v tem, da je življenje bednih otrok v očeh družbe povsem zasebna zadeva

Ljubljana, 31. marca. Tudi pri nas včasih govorimo o populacijskih problemih; nekajkrat so imeli nekateri tudi toliko poguma, da so se izrekli za omejevanje porodov pri delovnih ljudeh, ki se zlasti zdaj tako težko prebija skozi življenje. Seveda so takšna vprašanja zelo kočljiva tam, kjer mora resnica srmežljivo povešati oči; ne, takšnih vprašanj pri nas ne smeš načeti, kajti vse je sakrosankno, kakor je, in zato nihče ne sme govoriti o socialnih problemih. Toda zdaj ne nameravamo govoriti o "strahotah", omejevanju porodov. To vprašanje mora biti jasno tudi pri nas vsakemu razsodnemu človeku.

Treba je pa opozoriti na tiste pozabljene ter zanemarjene otroke, ki so že na svetu, na tiste brezimne doraščajoče člane družbe, ki so imeli samo pravico zaživeti, dočim živeti ne morejo, nego hirajo ter se ne bodo nikdar mogli razviti telesno in duhovno. Osnovnica družbe je dandanes družina, ki ji je prepuščena največja odgovornost, da iz nje izhaja naraščaj družbenih članov, »up in nade narodov«, kot pravimo. Prepuščena ji je odgovornost, ni ji pa zamenjeno, da lahko rodi ter vzgaja otroke, ni ji dana vedno zato gmotna podlaga kot ne sposobnosti za vzgojo otrok. Družina, celica v družbi, je prepuščena sama sebi v tem, da si mora zavarovati pogoje za obstoj. Navidez je družba urejena harmonično, v življenju, v svetu dejstev ter borbe za obstanek, so si pa posamezni družbeni elementi z družino vred v ostrem nasprotju, v medsebojni borbi.

Kdor se briga za to, da bi imeli n. pr. vsi družinski redniki zaslužek, da bi bili redniki v pravem pomenu besede? Ustanavljanje družin je le povsem formalna zadeva v družbi. Svoboda, ki jo uživa posameznik v tem pogledu, ni vredna pisikave oreba. Posameznik lahko ustanovi družino, ne da bi bili izpolnjeni pogoji za njen obstoj, pogoji za življenje prirastka družine. Ljudje se lahko slepo razmnožujejo, treba je samo to razmnoževanje sankcionirati. Roditelji so dolžni skrbeti za svoje otroke, toda nihče jih ne more klicati: na odgovor, če ne morejo skrbeti za nje, če jih ne morejo hraniti kot bi bilo potrebno za njihov razvoj. Toda, kdo se sploh zaveda, da je zločin obsoditi otroke že vnaprej v klanje, zločin ustanavljanje družin, ki jim družba ne daje možnosti in ne jamstva za primerno življenje? Kdo se zaveda velike neodnosti doraščanja ljudi v družinah, ki so ustanovljene brez podlage za svoj obstoj, zgrajene v pravem pomenu besede kot gradovi na oblakih — kdo se zaveda, da iz takšnih družin ne morejo prihajati zdravi, razviti, močni člani družbe?

Ta čudna avtonomnost družine v družbi, da se družba ne briga za eksistenco vprašanja družine, da samo registrira rojstva otrok, ne zanima je pa, ali so dani pogoji za življenje otroka — je prokletstvo, ki tiči k tlom ljudi: a ki tudi pada na družbo in ki razjeda njeno jedro. Če so dani pogoji za obstoj otrok gospodarsko fundirani družin, bi ne smeli pozabljati, da nešteto drugih otrok hira. Otrok, ki

morajo biti pred družbo prav tako enakopravni kot so preslabljeni. Češče se divijo krasno urejeni družbi, ki jo tvorijo v temelju družine, zagovarjajo družine kot temelj družbe ter jo povzdigujejo v najvišje sfere hvalnic o popolnem družbenem redu — nikdar pa nečijo videti kričetič dejstev, ran ter gnob. ki razkrajajo družbo baš zaradi tega, ker je družina, kakršna je zdaj, slab temelj družbe. Zdjaj bi pa moralo biti jasno že vsakomur, ki vsaj nekoliko misli, da je v razkroju družba, čim začne propadati družina, a družina mora propasti, če ni zajamčen zaslužek njenim rednikom — propasti v razvinih socialnih razmerah, kakršne so zdaj. To je kriza družine, vse drugo, kar se govori razen tega o tej krizi, je pa slepomiselnje. Čemu iskati nekakšnih abstraktnih vzrokov za t iskati nekakšnih abstraktnih vzrokov za tako očitno?

Ne zatiskajmo oči, ne slepimo se več! Prejšnje čase, ko protislovja v družbi niso bila še tako ostra, je bilo še nekoliko razumljivo, da nismo opazili otrok, ki žive manj ali več prepuščeni samim sebi ki so pozabljeni — nihče noče vedeti za nje, nihče se ne briga, kako žive, v kakšnih razmerah odrasajo in ne kaj ob iz njih. Da je mladina naša bodočnost — to je bila fraza že včasih, fraza kot zasmeh naših bodočnosti, zdaj je pa ta fraza še obrabljena. Na težko je razumeti dandanes, da ne opazimo najhujšega zla razvinih socialnih razmer — stradalajočih otrok, ki doraščajo v pravem pomenu besede v brlogih v barakah, v temnicah — kletkah, v človeka ne vrednih stanovanjih. Marsikdo si ne more predčuti trpljenja otrok, doraščajočih v nehygieničnih barakah in slep je za trpljenje otrok, ki ne morejo govoriti, množice armado bednih in ki ne čutijo do otrok nobenih dolžnosti in jih tudi ne prevzemajo, ampak jih pade na ulico — berač in krast. Otroci ne morejo obtoževati svojih roditeljev, ne morejo apelirati na nikogar, za kulisami njihovega bednega življenja se pa gode strašne stvari. Beda sama na sebi, ki se kaže na njih, glad, ki jim gleda iz oči — samo to obtožuje. To so pa dandanes že tako vsakdanje stvari, da se doljmo in le redkokoga in le redki se zamislijo ob njih.

Ali ne sprevidite, kakšno strašno zlo je v tem, da je povsem zasebna zadeva življenje bednih otrok, ki morajo hirati v nezgodnih razmerah, v nečloveških brlogih? Ali ni značilno, da je vse naše življenje uklenjeno v forme, zakone, da skuša družba vse urediti smoteno, da imamo n. pr. točno in v strogo določenem prostornem redu — dočim ni nihče odgovoren za to, v kakšnih socialnih razmerah odrasajo naši otroci, nikomur se ni treba brgati za nje, če se ne more, nihče jih ne ščiti praktično in dejansko so rodilji popolni gospodari njihovih teles in duš. Da, kdo ve, kaj se godi za kulisami, kdo ve ter se zanima za to, kako žive otroci nezaposlenih, otroci pijancev, otroci barakarjev?

Zgodi se tudi, da priklene »očer svojer ga otroka s težko verigo v baraki k tlom.

To samo kot primer — kdo bi našteval vse primere... Hočemo le pokazati na usodno dejstvo, da so otroci povsem prepuščeni bedi in skoraj povsem roditeljem — nikogar ni, ki bi ščitil otroka dejansko, ki bi onemogočil zlo. Otroci nimajo socialne zaštite, ker je družina tako avtonomna v družbi, ker je zaprta vase pred njo in ker v sedanjih družbi človek nima svoje cene — človek je sredstvo družbe in ne da bi družba služila človeštvu.

Ko zagovarjate svetost in velik pomen družine — ne pozabite, da nezaščiten otrok, ne pozabite, da je strašen zločin nad človeštvom, da so zdaj družine prav za prav samo tovarne za naraščaj bednih in manj vrednih — dedno obremenjenih — niso pa ustanove za doraščanje vrednih, življenja sposobnih ter močnih članov družbe! Razmislite o tem, čas je! Toda naj ne ostane le pri besedah! Zaščita otrok je tako potrebna in pomembna, da je ne moremo izvesti le z besedami in dobrotinstvo.

Petletke na vseh koncih in krajih

V petih letih se morajo ljudje tudi v civilizirani Evropi odvaditi jesti ali pa umreti

Ljubljana, 31. marca. Tudi ta epopeja našim petletkam je v programu petletke in jo je treba seveda takoj napisati, kajti vsako petletko je treba končati čim prej. Kaj je prav za prav petletka, s tem si pri nas nihče ne beli glave in vam tudi ne nameravamo razlagati, kaj je. Beseda sama na sebi nam je tako všeč, da so postale petletke velika moda. In o modi je treba izgubljati slovesne besede.

S petletkami so se baje začeli najprej ukvarjati pregrešni boljševiki, ki so sploh strašno posebejno pohujšanje vsemu svetu. Kaj so počeli, tega seveda ne vemo, kajti o Rusiji čitamo le, da tam ljudje umirajo od lakote na debelo, bolj kot so včasih za kugo, in da sklapajo Rusi pakete z vsemi državami, ne glede na to, ali so svete ali zapisane hudici. Ves svet se je že pohujšal in menda je nalezal tudi od Rusije bolezen, da so ljudje začeli umirati od lakote tudi drugje.

In zdaj smo pri petletkah. V petih letih se morajo ljudje odvaditi jesti tudi v civilizirani Evropi, ali pa umreti. Uspeh petletke je v obeh pogledih zanesljiv. Za to petletko plohi ni treba načrtati, kdo bi se ukvarjal s takšnimi malenkostmi! Uspehi se že kažejo brez statističnih podatkov, navdušenje je velikanstvo, požrtvovalnost idealna, izgledi so najlepši.

Petletke so se pa pri nas udomačile na vseh področjih. Nekateri napovedujejo, druge pa pripravljamo samo za za pečki. Nalog nas čaka res toliko, da je treba neprestano govoriti o petletkah kot smo včasih, v blaženih čitalniških casih, govorili o ciljih ter smotih. Zdjaj smo še mnogo bolj zgovorni, kajti tudi za zgovornost smo pripravili petletko. Dolgih 5 let bomo sukali jezike s podvojenim vnetom, kot smo se udeleževali v zaslužnem mlganju z jezikom. Tudi uspeh te petletke bo popoln, o tem ne sme nihče dvomiti. Pomosni smo že v naprej, kajti tako veličastna petletka bo opozorila ves svet na našo čudovito energijo, sijajno tehniko jezika, izredno vztrajnost, brezprimerno požrtvovalnost in sploh na naše junaške podvige.

V drugi petletki bomo proslavljali močilen uspeh prvih petletk. Cedil se bo cveček od miz kot se lahko le v petletki. Svet ne ve, kako delavni smo vestranski, ne pozna niti naše najmenitnejše petletke, ki bomo v nji izpraznili vse sodčke.

Nekateri petletke smo javno napovedali in bi moral svet govoriti o njih vsaj toliko, kot o ruskih. Najvažnejše petletke so to, razen veličastnih in najmenitnejših, družbene petletke. Društvo za društvo napoveduje petletke; seveda ni važno, kaj bo naredilo v petih letih, zato

se o tem pri nas ne govori. Kdo bi se zanimal za interne družbene zadeve, glavno je le, da število društev, ki napovedujejo petletke, razveseljuje naraščajočo družbo izterjala v petih letih zaostalo članarino ali izvedla »čistko« ter izbrisala vse svoje članstvo, to je končno vseeno. Petletke so potrebne in moderne, kar je važno. Prav tako je potrebna tudi petletka, da bomo 5 let mirno spali. Zdjaj smo tudi petletko, da bomo govorili o krizi, dokler nam ne bodo obnemogli jeziki, česar se nam pa ni treba bati. Petletko si lahko privošči vsak posameznik, ne le društva. Zgledaj vlečajo, zato je bilo zadnja leta organiziranih nešteto zasebnih petletk s programom, da je šel podjetej posameznik čim večkrat »po copatah«. Takšne petletke so očitno imele tudi nešteto samopomoči, ki so dosegle vprav rekordno število konkurzov.

Kot vidite, petletke so oficijelne in ne oficijelne in vsak se lahko udeležuje na kateremkoli področju v več petletkah, ki imajo vse izreden uspeh; ruske se sploh ne morejo primerjati z njimi. Sploh smo pa že dovolj čitali o ruskih petletkah, da so vse pogorele. Razumljivo, vsak mora pogoreti, kdor se ne uči pri nas. Nobenega načrta ne potrebujemo, samo navdušimo se za kaj ter sklenemo, da bomo nekaj naredili v petih letih. Ni važno, kaj bomo naredili, glavno je, da se navdušimo. Naše petletke so končane že takoj, čim smo se navdušili pri pogrnjenih mizah ter vstali od njih. Čez pet let o tem več nihče ne govori, saj mu ni treba misliti na to že drugi dan. Glavno je navdušenje, da se ganjeni začnemo kisati ter da smo vzvišeni nad vsem, tudi nad petletkami. V ganjenosti sestavljamo resolucije in pozdravne besede, v ganjenosti čakamo, da nam bodo začele leteti pečene piške v usta in v ganjenosti, seveda, tudi radi pozabimo, kaj smo lepega povedali ali slišali. Toda tudi petletke za navdušenje imajo močilen uspeh; vsako leto je navdušenje silnejše, vsi smo že hripavi od živahnega, junaškega vzkljanja in dlanj nas žgo zaradi divjega ploskanja. Izreden uspeh ima tudi petletka za fabriciranje resolucij, ki so zdaj že na višku po stilizaciji, prav za prav so že standardizirane, kilisirane, da društvo ni treba več drugega, kot da pritiskajo na nje stampljke; resolucije zdaj lahko fabricirajo tiskarne po enotnem vzorcu.

To je epohalen napredek na vsej črti! Dušimo se v petletkah, topimo se ganjenosti, tonemo v resolucijah, norimo v navdušenju, redimo se od govoranc in proslavljamo se pred svetom kot edini zadovoljni, vprav blaženi, presrečni ljudje, ki imamo glave zato, da lahko z njimi klmamo.

Beseda o ženskem problemu

Potrebna je popolna preosnova izobrazbe ženske mladine.

Ljubljana, 31. marca

Mnogo se danes govori in razpravlja s predavanji, v časopisih in celo v Narodni skupščini z največjim poudarkom o ženski v državni službi. Sto mnenj se silijo za in proti. Katero naj bo merodajno? Ali naj se to vprašanje da šablonsko na glasovanje samo moškimi poslancem in naj le večina glasov odloči o usodi ogromnega števila žensk? Če pa ostane vse pri starem, bo tudi to nevedrno stanje trajalo dalje. Splošna redukcija žensk bi socialno bedo le še povečala. Kakor povsod, bi bila tudi tukaj srednja pot najboljša. Kot prehodno sredstvo in lek v olajšanje akutnih socialnih bolečin sedanje brezposelnosti inteligence, naj bi se reducirale one državne uradnice (pa bodisi katerekoli stroke), poročene ali neporočene, katerim ni služba življenjski pogoj. Skrajno nesocialno bi bilo reducirati ženo le zato, ker je poročena, dokler nima mož minimalnih eksistencnih dohodkov za vzdrževanje rodbine. Iz zagate, v katero je zašlo dandanes žensko, se ne da najti tako hitro izhoda. Krivda tiči v popolnoma napačni smeri vzgoje ženske mladine. Naša dekleta se premalo žensko vzgajajo. Pozabljajo se vse preveč ženski poklici. Vse hočejo biti dandanes profesorice, doktorice ali vsaj učiteljice ali konatoristinja. Vsi ti poklici pa delajo močno konkurenco moškim. Odtod nerazpoloženje proti ženskam. Praktičnih ženskih poklicev se jih le malo loti. Sicer jim pa tega tudi ni zameriti. Kje naj se praktično strokovno izobrazijo? Pri nas imamo polno ženskih gimnazij in učiteljic, a premalo ženskih obrtnih in gospodinjstvenih šol. Namestu pet ženskih učiteljic v naši banovini bi zadostovalo eno, druga bi se pa preosnovala v gospodinjstvo in obrtno šolo. Kakor je narodni poslanec dr. Dragotin Kostić v svojem govoru v Narodni skupščini obojal dejstvo, da imamo v naši državi, ki jo imenujemo agrarno, trideset bogoslovskih fakultet, pa le tri kmetijske šole, tako imamo tudi preveč ženskih srednjih šol, a premalo gospodinjstvenih in strokovnih. Učiteljice z gospodinjstvom in obrtno strokovno izobrazbo naj bi se nastavljale tudi na vseh osnovnih šolah vsaj za štiri zadnja šolska leta. Naša kmetijska dekleta ne potrebujejo toliko znanosti fizike, kemije, geometrije, kakor pletenja, šivanja in krpanja perila in oblek za domače potrebe, da ne govorim o potrebi gospodinjstvenih nauk. To je polje, na katerem naj bi se udeleževale ženske brez konkurenco moškim.

Razen tega se vedno pritožujemo, da je pri nas nameščenih po raznih obratih toliko tujih moči. Zakaj se pa naša dekleta ne izobrazijo za voditeljice obrtnih pod-

jetij ženske stroke? To se da doseči le z obrtno šolo.

Iz tega je razvidno, da je potrebna popolna preosnova izobrazbe ženske mladine. Ženske naj se bolj praktično izpopolnjujejo v ženskih poklicih. S tem postanejo tudi dobre gospodinjke, katerih se kolikar situirani moški ne bodo tako bali, kakor se jih dandanes. Pa tudi v ženskih bolnicah, zavetiščih za žensko mladino, v ženskih kaznilnicah naj bi bile nameščene praktično in strokovno izobražene ženske. S popolno odpravo ženskih iz državne službe, bi te službe postale izključno monopol moških ter bi bile s tem kršene osnovne državljanske pravice žensk. Le pametna razdelitev dela med moške in ženske nas lahko polagoma reši iz sedanjega kaosa v splošno korist države in posameznika.

Klub ljubiteljev jamarjev

Ljubljana, 31. marca.

Klub ljubiteljev jamarjev je imel 20. t. m. redni občni zbor, na katerem so se obravnavale ob obilni udeležbi članov in prijateljev kluba vse tekoče zadeve. Sestavil se je tudi nov delovni odbor pod predsedstvom industrialca g. Viktorja Medena in bančnega ravnatelja g. Bruno Hugo Starca. Za tajnika je bil izvoljen g. prof. Peter Zmitek, priznan javni delavec na polju kinologije.

Sklenjeno je bilo med drugim prirediti mednarodno razstavo psov v zvezi z »velesojmo« v Ljubljani. Vsi lastniki psov, ki mislijo svoje ljubljence razstaviti, so že danes vabljeni, da primerno ukrenejo za opremo svojih psov, tako specijelno za čupanje (trmanje) foxterrierjev. Priprava se mora izvršiti najmanj mesec dni pred razstavo, tako da bodo naši posestniki psov zamogli zavzeti časno mesto če ne že pred tujci, pa vsaj v njih vrstah.

Klub ima svoje poslovne prostore na Aleksandrovi cesti 5 (v prostorih Splošnega kreditnega društva), kjer se dobe vse informacije brezplačno. Če si želi kdo nabaviti res dobrega in plemenitega psa, je najbolje, da se obrne na klub, ki mu pojde rade volje vsestransko na roke. Klub ima razen drugih ugodnosti tudi to, da ima naročenih več strokovnih člaposov, tednikov in mesečnikov, ki so članom kluba in prijateljem kinologije na vpogled na razpolago v kavarni Metropol. Masarykova cesta.

Ker nudi vsakemu tujcu pogled na lepega psa v vsakem mestu užitek je treba stremenje kluba tudi z narodnega kakor tujakoprometnega stališča pozdraviti.

Zakaj se pri pranju jezite?

Res, mnogo muke je, predno je perilo oprano. Toda odkar ima vaš trgovec na zalogi »PERION« pralni prašek, si delo lahko olajšate. »PERION« je brez klora in vašemu perilu ne škoduje in ga opere brez truda.

Veselite se v racmanovi hiši

Kamnik, 30. marca.

Iz mrzlega severa, kjer je zima vkleknila v trd leden oklep vse potoke in močvirja, je prišla v kamniški okraj prezimovat jata divjih rac. Tam neke okrog Suhega dola, kjer pravijo, da je jurie laže narediti, kakor pa zasluziti, je v bivečju in loču lenega in plitvega potoka našel skrito zatočišče ponosen racman s svojima boljšima polovicama. Veselje se božje narave in slikajoč za vsakdanjim življenjem je racmanova družina hvalila previdnost, ki ji je naklonila za udobno zimsko bivališče tako lea in romantičen košček naše ožje domovine.

Ko je na obronkih planin in zelenih gričev proti homški in kamniški strani toplo solnce že pobralo ves sneg in se je racmanova družina že pričela veseliti skorajšnjega povratka v severno domovino, je zvedavo človeško oko odkrilo njeno skrivno zatočišče. Na mah je bila o tej najdbi obveščena vsa zelena bratovščina daleč naokoli, ki je prišla racmanu in njegovi družini boji na življenje in smrt.

Trije člani zelene bratovščine so se domnili, da bodo na skrivaj prehiteli svoje tovariše in presenetili plašo racmanovo družino ter jo pobasali v svoje nahrbtnike. Trije pihalniki — za vsako raco eden, so si mislili lovi in se pripravili k obrežju potoka, kjer je imel racman svoje skrivališče. Pa glej šmenta! Tam sta stala že dva druga lovca, ki sta prišla z istim namenom. Ko se je vseh pet oboroženih mož razvrstilo na stojiščih v preprisanju, da je zdaj napočila racmanovi družini zadnja ura, sta jo od nekd primahala še dva lovca. Tudi ta dva sta hotela prehiteti svoje tovariše in na skrivaj napasti racmanovo družino. Kaj hočemo, to je običajni in pogosti lovski greh, ki je že vnaprej odnušil.

Vsa sedmorica zelene bratovščine se je razvrstila v falango in se z dvignjenimi pihalniki premikala naprej. Uboga racmanova družina je zaradi silne promocije sovražnika izgubila sleherni nado na rešitev. V obupni odločitvi je tvegala vse in se brez upa zmace spustila v neenaki boji proti sovražni falangi, ki je že prešla v odločilni napad.

Vsakega lovca pa je na skrivaj mikala želja, da bi ustrelil prvi in si med sedmimi tovariši priboril vsaj eno lovsko trofej. V tej lovski zavisti je bila edina šansa hrabre racmanove družine in izkazalo se je, da ne brez vzroka. Komaj se je namreč junaška trojica dvignila iznad grmovja, sta že zabobneli dve salvi po 7 strelov. Kdor je bil kdaj v bobnenem ognju na soški fronti, si bo lahko predstavljati, kakšni občutki so obhajali racmanovo družino, ko je bruhal za njo oblak šiber iz štirinajstih streliv.

V sovražnem taboru so se že veselili zmage, toda veljiko je bilo razočaranje lovcev, ko so videli, da nobena raca ni padla na tla. Hrabra racmanova družina je izšla iz neenakega boja kot zmagovalka. Lovci pa so si mislili na tihem: »Se bolje tako, nam vsaj ni treba deliti skromnega plena!«

Po tem dogodku je zavladalo veliko veselje in radost plemenu. Ko je častiljivi poglavar račega plemena zvedel za heroično borbo treh hrabrih sočlanov, je takoj sklical svečan zbor. Iz zapisnika uradnega poročila o tem zboru pomenamo, da je bila zmagovalna trojica sprejeta z navdušenimi življenjskimi predlagana v odlikovanje. Službeni komunike pa je javil po vsem našem kraljestvu kratko in značilno ugotovitev: Na zapadu nič novega!

Zdaj se racmanova družina že veseli zgodnje pomladi na visokem severu, misli pa ji brez dvoma pogosto uhajajo na jug v prelepo okolico Suhega dola, kjer so si priborile tako lepo in pomembno zmago. Skoro gotovo je že zdaj trdno odločena, da se prihodnjo zimo zopet vrne. Lovci se že pripravljajo na revanž.

Za praznike nas bosta zabavala

Pat in Patachon

v vselem velefilmu

Kavalirja

Smeh, zabava, veselje in krohot

ZVOČNI KINO DVOR

Telefon 21-24

Predstave danes ob 7 in 9., za praznike ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

ZAKLADI V STAREM PAPIRJU

440.000 Din vredna znamka — Skromen karminasto rdeč papir —
prodan za 3 milijone

Ljubljana, 31. marca. Ze večkrat smo poročali o dragocenosti redkih poštinskih znamk in lani smo po vsej deželi zbudili pravo senzacijo, ko smo opisali slovensko znamko za 20 vinarjev, ki jo zaradi redke rumene barve tudi naši filatelisti plačujejo že po 1000 Din. Tedaj smo z vseh strani in tudi iz najznamenitejših vasic celo od kmečkih ženic dobili vprašanja o teh znamkah in tudi ponudbe na prodaj. Na žalost med vsemi temi znamkami ni bilo nobene prave, pač so bile pa na drugi strani te ponudbe prav zgovoren dokaz, kako slabo gre našemu kmetu, da išče celo v svoji redki korespondenci zaklade, da bi si spet pomagal na noge.

V državah z velikim blagostanjem so seveda znamke najdražje, zato so tudi najbolj plačniki Angličani in Američani, a tudi Nemci. Pred kratkim so listi poročali o velikem procesu v Ameriki, kjer je šlo za staro dragoceno znamko. V Kanadi je nekdo podedoval zbirko znamk ter naprosil neko svojo sorodnico, da jo vzela s seboj v New York, naj jo da ceni in če se ponudi prilika, tudi proda. Ali lastnik ni sorodnici izdal, da je v njegovem albumu tudi ena slavnih tako imenovanih poštarskih znamk iz l. 1846. Teh znamk ni izdala država, ki jih tedaj tudi še ni imela, pač so jih pa dali netisniti posamezni poštari kar privatno, da so si prihranili pri frankiranju poštinskih pošiljk delo s pisanjem. Teh znamk je silno malo in se plačujejo danes z velikanskimi vsotami. V New Yorku je neki trgovec sorodnici ponudil za zbirko 200 dolarjev, ona je privolila in znamke so bile izgubljene. Ko se je vrnila domov in mu prinesla denar, se je lastnik seveda neznanosko prestrašil, a kupec ni hotel albuma vrniti niti doplačati in tako je prišlo do tožbe, ki je trajala štiri leta. Končno je najvišje sodišče države New York kupca obsodilo na doplačilo 9260 dolarjev, ker so strokovnjaki cenili samo to marko na 8800 dolarjev, torej skoraj na 440.000 Din.

Prva državna poština znamka sploh, ki jo je angleška poština uprava izročila prometu meseca majnika l. 1840.

Ogromna vsota za majhen in najbrže tudi že davno preperel kosček papirja! Marsikdo je mislil, da so mu listi navzeli prav mastno raco, vendar pa ta velika vsota še vedno ni najvišja, ki je bila plačana za tako znamko. Ker je vedno manj denarja in se tudi moda v filateliji menja, so padle tudi cene nekaterih najredkejših znamk. To se vidi najbolj, če primerjamo tucat onih znamk, ki veljajo v filatelističnem svetu za najredkejšje in najdragocenejše, kako so se izpreminjale njih cene in kakšna je njih usoda. Za najdragocenejšo redkost med okroglo 70.000 različnih znamk, ki jih imamo danes, slovi skrajno skromen karminasto rdeč papirček, ki ga je l. 1836. Britska Guiana, angleška kolonija v severovzhodni Južni Ameriki, prav primitivno potiskala z nekaterimi obrobniimi črtami, preprosto narisano jadnico in latinskimi besedami, po pomoti je pa na njej namesto »4 Cents« napisano »One Cent«. Razen tega je ta skoraj grda znamka še posebej zanimiva s podpisom poštara, kvarijo jo pa tudi odrezani ogli, kar pri znamkah silno znižuje ceno. Človek, ki ne zbira znamk, bi za tak papirček ne dal niti počenega groša, vendar je pa ta unikum — saj je dosedaj v resnici znana samo ena taka znamka — napravila resnično sijajno kariero. Ko jo je l. 1873. med stariimi družinskimi papirji našel mlad Anglež, jo je kupil za 6 šilingov neki star zbiralec v Glasgou. Od njega jo je l. 1878. kupil neki londonski trgovec z markami že za 25 funtov šterlingov, pozneje je pa znamka prišla v zbirko slavnega avstrijskega zbiralca grofa Ferrarja, ki je bil do vojne diplomat v Parizu. Kakor je filatelista znano, je svoje ogromne filatelistične zaklade v svoji oporoki zapustil nemškemu državnemu poštenu muzeju v Berlinu, a ko je 1917. umrl, je francoska vlada zaplenila zbirko in jo pozneje na drobno prodala na račun reparacij na javni dražbi. Opisano znamko je l. 1922. na tej dražbi izdal severnoameriški milijonar Arthur Hind za okroglo 146.000 nemških mark, razen tega je pa moral doplačati še visoke pristojbine in davke. Ta vsota danes znaša 3 milijone dinarjev! Tako je mali, zamazani in postrženi kosček preperlega starega papirja postal najdragocenejši papirček na svetu. Zato se nikdo ni čudil, ko je bila ta znamka na mednarodni filatelistični razstavi v Berlinu l. 1930. razstavljena v zanesljivi najmodernejši blagajni, ki jo je stražila več detektivov.

Ta nesrečna in nezdružljiva angleška kolonija je pa najsrečnejša dežela na svetu, kar se tiče dragocenih znamk, ker lahko vsaj še dve drugi njeni znamki pristojemo v tucat najredkejših znamk na svetu. Prav tako je iz l. 1856. je modra znamka za 4 cente, ki jo danes nerabljeno cenijo na 600.000 dinarjev. Samo malo jih je seveda in po večini so že slabotne in ostarele, a najlepša ima v New Yorku zbiralec Caspary.

Se znatno dražja je pa druga njena rojakinja, namreč prva znamka te angleške kolonije iz l. 1850. Nenavadno je skromna in skoraj grda, saj je na njej samo enostaven krog z napisom »British Guiana 2 Cents« in z roko napisan podpis poštara. Cenijo jo na 1 milijon Din. Poznamo 4 posamezne komade in 2 še nerazrezana para, ki je enega kupil francoski zbiralec Burrus za nad 2 milijona Din.

O ameriških poštarskih znamkah smo že govorili. Najbolj cenijo znamko za 5 centov, ki jo je dal tiskati poštarski mestec Bosawen in je taka, kakor jo bi bil narisal

fantič iz otroškega vrta. Nji sledi okrogla znamka Mesteca Aleksandria v Virginiji, ki se jih je tudi nekaj ohranilo. Šele na tretjem mestu je pa znamka baltimorskega poštara, ki se je zaradi nje vnela zgoraj opisana tožba. Papirčke, ki na njem ni ničesar drugega razen lastnoročnega podpisa poštara Jamesa M. Buchanana in pa vrednost 10 centov, pomeni danes že znaten kapital. Poznamo samo 4 komade.

Če je ta znamka rumena, dobite za njo 1000 Din.

Po redkosti pride sedaj na vrsto filatelistični biser, ki je nastal na vulkanskih Havajskih otokih. Prve havajske znamke iz l. 1851. z napisom in številko vrednosti v okvirčku slove pod imenom misijonarskih znamk, ker so v tistih časih na Havajskih otokih pisali edina pisma pač le ameriški misijonarji. Ohranjenih je 14 komadov modre znamke za 2 centa, druge so se pa izgubile in raztrgale, ker so natisnjene na prav slabem papirju. Najlepše ohranjeni komad je l. 1921. kupil že prej omenjeni francoski filatelista Burrus iz Ferrarijeve zbirke za nad pol milijona dinarjev. Čeprav je te znamke znatno več, kakor poštarskih znamk, je vendar mnogo dražja od njih, ker je ta znamka prava, od države izdana znamka. Dve taki havajski znamki sta v Britskem muzeju v Londonu, 2 sta v zbirki že imenovanega Američana Hinda, ki je pa umrl in je sedaj tudi njegova zbirka na dražbi, ena je v berlinskem državnem poštenu muzeju, druga pa v muzeju glavnega mesta njene domovine Honolulu, a ostale

imajo bogati severnoameriški zbiralci.

Pojdimo na drugo stran zemeljske oble v Indijski ocean na filatelistično najslavnejši otok Mavricij. O teh znamkah je pač čital in slišal že vsakdo in prav zadnje, ko smo pisali o njih, smo dobili glede teh znamk več vprašanj, ker so lastniki silno pogostih angleških znamk, ki je po njih posneta na mavricijskih znamkah slika kraljice Viktorije, mislili, da imajo ta zaklad. Prvi dve mavricijski znamki sta najpopularnejši rariteti med vsemi znamkami sveta. Morda zato, ker je risar znamke, nemreč francoski urar Barnard poleg glave angleške kraljice Viktorije po pomoti narisal besedi »Post Office« namesto »Post paid« in je tako napisal »poštini urad« namesto »poština plačana«. Oranžno rdeči taki znamki po 1 penny poznamo 2 nerabljene in 11 rabljenih ter po 6 rabljenih in nerabljenih modrih znamk po 2 pence, torej skupno 25 komadov. Tudi te znamke so bolj pogoste kakor druge redkosti, vendar so pa tako priljubljene in cenjene, da so vredne po pol milijona in tudi po 2 milijona Din. Kuverta, ki jo objavljamo in vidimo na njej dve taki rabljeni znamki, je bila pred leti prodana za 4 milijone 400 tisoč dinarjev! Prav lepo je narasla njena cena, saj so se te znamke v 60 letih minulega stoletja prodajale po 100 in 200 frankov! Tudi državni poštini muzej v Berlinu ima tako kuvertu z 2 znamkama vzdano pod debelim steklom v močnem železnem okvirju in steno.

Tri zadnje znamke slavnega tucata so pa iz Evrope, vendar pa pri njih gre za tiskovnega škrtca. O, če bi bili čitatelji istovaki, kakršni so filatelisti, ki se vsele tiskovnih pogrešk, kakor dragih kamnov! Najredkejša evropska znamka, ki je pa tudi edinka, je rumena švedska znamka za 3 skillinge iz l. 1855. Zato je tako veljavna, ker je rumena in ni morala biti zelena kakor vse ostale znamke po 3 skillinge te izdaje. Zaradi nepazljivosti škrtarja je prešel kliseječek znamke s številko 3 v polo znamk po 8 skillingov, ki so bile tiskane z rumeno barvo. Ta površnost tiskarja se je plačala s petstesevno vsoto! L. 1885. je neki švedski šolarček med pismi svoje babice našel to znamko in jo nesel trgovcu, ki se

mu je zdel zaradi rumene barve silno sumljiva, vendar je pa dal za njo 7 kron. Nato je prišla na Dunaj in od tam za 4000 goldinarjev v Ferrarijevo zbirko v Pariz. Leta 1922. je bila iz zbirke na dražbi prodana za 35.000 frankov baronu Leijonhufvudu, ki jo je pa čez nekaj let spet prodal za 30.000 švedskih kron nekemu inženjerju v Stockholm, a ta jo je prodal l. 1928. odvnetiku Rambergu v Göttingu za 37.500 švedskih kron ali za blizu pol milijona dinarjev.

Kuverta z dvema dragocenima znamkama otoka Mauritius, ki sta po sliki od daleč nekoliko podobni prvi angleški znamki.

Taka barvna zamenjava se je primerila tudi 9krajcarski znamki nemške države Baden, ki so jo s črno barvo zaradi površnosti natisnili na zeleno namesto na predpisan rožni papir, kar so pa odkrili filatelisti šele čez 40 let. Tudi za ta pogrešni tisk je nekdo plačal 640.000 Din na Ferrarijevo dražbo.

Zaključiti moramo s Španijo, kjer so l. 1851. natisnili znamko za 2 reala z glavo kraljice Izabele v modri barvi namesto v opekasto rdeči barvi. Zbiralci so dolgo mislili na falzifikat, dokler niso našli 19 modrih znamk, ki so se držale skupaj, in jih je bilo 18 pravih po 6 realov, ena je pa nosila označbo 2 reala. S tem je bila pristnost dokazana. Ko so iz tega kosa znamk izrezali 2 znamki s tem pogrešnim tiskom, je Američan Hind plačal za njo blizu 1 milijona dinarjev, drugi posamezni tak komad je bil pa prodan za nad pol milijona dinarjev.

Imamo se dosti prav dragocenih znamk, ki se tudi zelo lahko prodajo, vendar se pa njih vrednost zaradi mode in valute drži, kjer znamke najbolj menjajo in najraje zbira, silno menja. Upamo, da za pirhe tudi pri nas še kdo najde kak tak papirnat zaklad.

V BRAZILSKI PARADIŽ

Življenje je v Braziliji kakor v raju, ki ga je priroda zaklenila z najtrdnjšimi ključavnicami

Ljubljana, 31. marca. Ze znani nam prijatelj dr. Fran Brožek z Dunaja se je po kratkem obisku drage mu Ljubljane 23. decembra odpeljal z 10.000 tonskim prekomorskim parnikom »Amazonia«, ki je last Cosulich Linie, na dolgo popotovanje po Sredozemskem morju in čez Atlantski ocean tja v Južno Ameriko ter po reki Amazonki še 200 km v notranjost Brazilije, kjer je občudoval vse čudeže tega paradiža na ekvatorju, a vrnil se je po večjih postankih v znamenitih krajih že 17. februarja spet v Trst in prišel nedavno v Ljubljano, kjer nam je prijazni gospod, ki je obredel že ves svet, drage volje opisal svoje vtise.

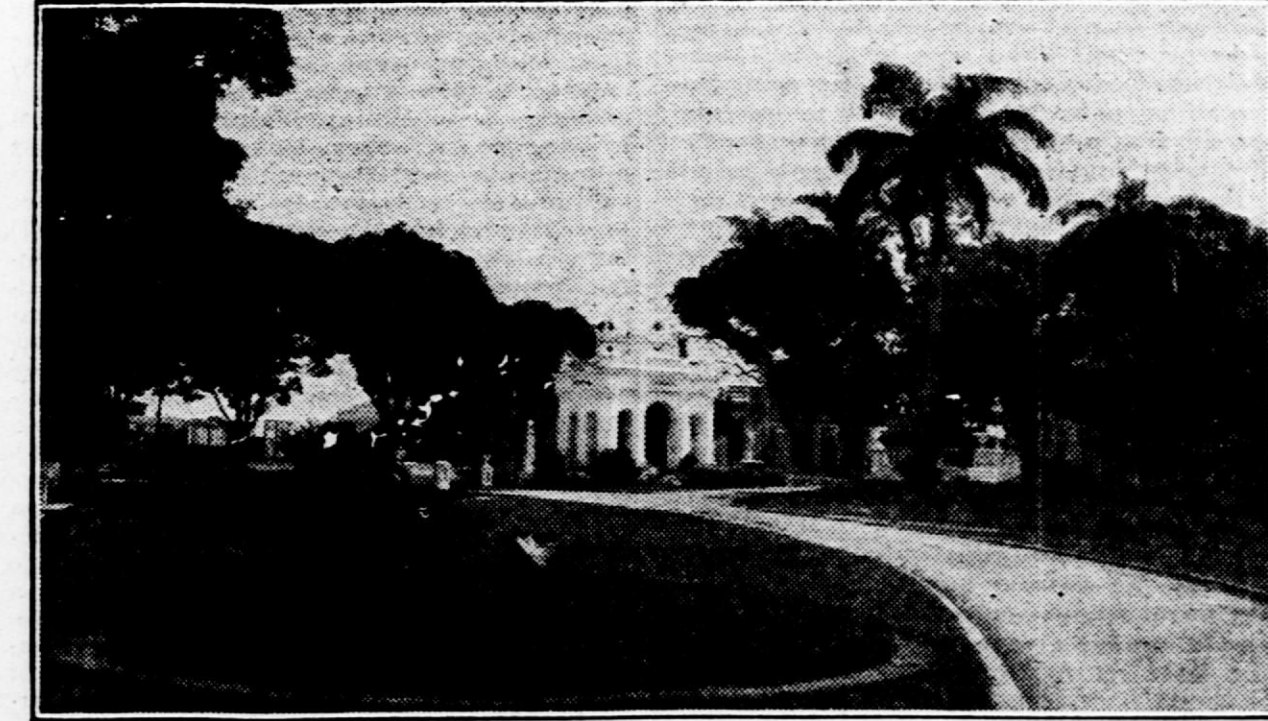
Dr. Fran Brožek

»Amazonia« je posebno urejena za tropična popotovanja in je njen oddelek za turiste udobnejši in prijetnejši kakor prvi I. razred sloviti transoceanskih orjakih. Termotanki, t. j. priprave, ki dovajajo čez led mrzel zrak v kabine, skrbje tudi v tropični vročini za prijeten hlad. Na ladji je našel dr. Brožek tudi našega rojaka Schmidla iz Maribora, ki kot ladijski komisar izpolnjuje z največjo prijaznostjo vse želje potnikov. Na vprašanje, koliko je na tem popotovanju potrošil, je dr. Brožek odgovoril, da z vožnjo, prehrano in vsemi ostalimi izdatki na ladji in v mestih, ki si jih je ogledal, le 15.000 Din za vse popotovanje sem in tja. To je seveda mogoče le zato, ker je večina krajev, ki jih je videl, bajno poceni in se s njimi da primerjati glede nizkih cen edino še naša srečna Jugoslavija.

Ko so si potniki ogledali našo dalninsko obalo in Mesinsko otkino, so najprej pristali v Napolju, kjer so občudovali izkopane Pompeje, a Vesuv je spet uganjal pasivno rezistenco, da ni niti kadil. Velika italijanska luka Geuna nima nič posebnega, razen slavnega pokopališča in tudi španska Barcelona je razočaranje, ker je vsa v dimu iz silne množice tovarniških dimnikov, pač pa je krasen razgled s hribov Tibidabo v njem bližini.

Na novega leta dan jutraj so se peljali mimo Gibraltarja in velikanska gola pečina se je dr. Brožku zdelo kakor silna angleška železna pest, ki obvladuje Sredozemsko morje. Na goli pečini se jasno vidijo vrste betonskih plošč, ki Gibraltarčani za njeni love tu le silno redek dež v kapnice. Glavno mesto Portugalske Lisabona je v resnici med najlepšimi mesti na vsem svetu, zlasti je pa krasno njeno obmorsko kopališče Estoril in pa hribovita Cintra z najbujnejšo južno vegetacijo. To so res pokrajinski biseri in življenje v njih je tako rekoč zastoj in dobro,

kakor v Jugoslaviji. Nato se je pa okrogločrtni dr. Brožek posmehal in dejal: »Tako dobro in poceni nisem jedel na vsem svetu, kakor v Ljubljani!« Za portugalski »sucudo«, ki je vreden zaradi padca valute le nekaj dinarjev, dobiš v teh krajih že prav dobro kosilo. Ob najlepšem vremenu so se vozili dva dni do slavnega otoka Madeira, ki je vprav ekscentrično lepa, zanimiva in pitoreskna. Klima je čudovita, da je naš doktor 4. januarja zvečer sedel pred hotelom v lahki letni obleki, razen tega je pa tudi vse poceni in vse lepo. Vsi hoteli so v angleških rokah in angleško urejeni. Na Madeiri nikdar ne pade sneg, vendar se pa vse leto vozijo s sankami in zato poznajo le malo voz v mestu. Izvoščki imajo lepe sani z baldahini proti soncu, a vanje so vpreženi volli, razen tega pa tudi posamezne goste vozijo po mestu z ročnimi sankami, ki so skoraj enake našim stolom na drsališčih. Vse mesto je namreč vzorno tlakovano z gladkimi marmirnimi kamenčki iz morja, da so ceste gladke skoraj kakor led. Po 24 urah vožnje je »Amazonia« pristala v Las Palmas, glavnem pristanišču Kanarskih otokov. Velike spalne nas spominjajo na bližnjo afriških puščav. Ceste so pred sipo in peskom zavarovalne z močnimi zidovi, kakor na Krasu pred snežnimi zameti. Čudovita je flora na Kanarskih otokih, še čudovitejša so pa nizke cene, ker je Las Palmas svobodna luka. Pridžama iz najčistejših čiste svilne stane 40 Din. San Vincenzo na otoku Cap Verde je popolnoma v goli pokrajini brez dežja in ladje tam pristajajo samo zaradi nafte.

Park v glavnem mestu Para

Tu so še tropi, kar vidimo na morju po letišči ribah, ki jih je vedno več. Vožnja čez Atlantski ocean je mirna, kakor po olju. Na ekvatorju so opravili znani šalji v kret in po 21 dneh vožnje iz Trsta je »Amazonia« pristala v Fortalezi, glavnem mestu brazilske zvezne države Ceara. Mesto je moderno s tipičnimi nizkimi hišami brez oken, hoteli so pa najmodernejši. Higijensko je mesto na višini in voda je iz vrstna, glavno je pa, da je brez moskitov, ki so v Severni Ameriki največja nadloga in tudi že v nekaterih krajih naše Dalmacije. V teh krajih sploh ne poznajo mreže proti moskitom. Sanitetno policijsko službo opravljajo z največjo vestnostjo veliki plešasti jastrebi ali mrhovinarji. Ker so najstrožje zaščiteni z zakonom in jim nikdo ničesar ne stori, so veliki ptiči popolnoma krotki in se sprehajajo med ljudmi

ter iščejo raznih odpadkov od hrane. Po enem dnevu vožnje proti severu smo že v pristanišču Belemu v najsevernejši brazilski državi Pará. Pristanišče ne leži na morju, pač pa 80 km od izliva navzgor na Amazonski reki. Moderno mesto leži popolnoma na ekvatorju in je vse v čarobnih parkih samih palm. Sanitarne razmere so odlične, ker so Rockefellerjeve sanitarne kolone uničile vse moskite in muhe zaradi strasne tropске ali rumene mrzlice. Oddelki teh kolon hodijo vso noč po mestnih ulicah in svetijo z električnimi lučmi po mrežah kanalov in zidovih ter uničujejo mrčes. Povsod in tudi po hotelih je pa dosti malih rdečih mravelj, ki pa ne gredo na človeka. Amazonska reka priteče prav iz države Peru in je 3600 km navzgor do mesta Iquitos v Peru plovna. To pa zato, ker skoraj nima padca, saj na tej ogromni progi pade tok komaj za 200 m. Tudi plima in oseka se čutita v tem veletoku do 1000 km navzgor, zato je pa voda ob plimi popolnoma mirna, ker jo zadržuje morje. Vsi njeni levi pritoki, kakor n. pr. Rio Negro, imajo kakor črnilo črno vodo, zato jim pravijo črne reke, vsi levi pritoki so pa spet beli kot naše vode in zato jim pravijo bele reke. V veletoku vidimo zato popolnoma črno in belo polovico, v njih pa bele ali popolnoma črne vodene otoke. Vegetacija je očarljiva in plodnost praviljaka. Potaknjene banane rodi že v treh mesecih plodove! Domačini se šalijo in pravijo, da človek z leseno nogo ne sme obstati, ker noga takoj požene korenine, da revež ne more nikamor. Zanimiva so drevesa, ki jim zaradi oblike pravijo »dež-

je divna in vedno enaka med 25 do 28° v senci, razen tega pa vsako popoldne med 15. in 17. uro prižene veter od morja oblake, da se vije miren, rahel dež, ki traja približno 1 uro. Dežuje tako zanesljivo vsak dan ob isti uri, da si fantje in dekleta določajo sestanke pred in po dežju, ne pa po urah. K temu redu moramo upoštevati tudi na to, da se na ekvatorju leto in dan stori noco točno ob 18., dan se pa prične ob 6. uri. Ta vedno enakomerna toplota, vedno ob isti uri dež in ob isti uri noč in dan silno dolgačasno tuja in mu napravijo te kraje nezno, razen tega mu pa v notranjosti izpijejo moskiti in mrzlice kri, da postane anemičen in izdrži le kakih 6 let, če prej ne postane žrtev pika ogromnega števila strupenih kač. »Rajsko lepa in plodna dežela bi z lahkoto preživela 100 milijonov ljudi, če bi ta paradiz človeštvu ne bil zaklenjen z 20 ključavnicami.« Je doktorju dejal francoski inženjer, ki deželo pozna že 20 let. V vsej ogromni državi skoraj ni komunikacij, ker bi jih razdrle silne povodnji naraslega Amazonskega veletoka. Imajo le 200 km železnice od Belega do obale, a še ta je brez voznega reda, da prihaja in odhaja, kadar se ji zdi. Navadno opravi 400 km dolgo pot sem in tja v treh dneh. V vsej državi je pa tudi le ena boljša, 200 km dolga cesta, vendar se pa domačini silno ponašajo s temi kulturnimi pridobitvami, saj so si jih zgradili v neprestanem boju z veletokom in pragozdom. Ves promet gre samo po rekah, a kurijo samo z lesom. Drugi vzrok, da se človeštvo ne naseli bolj na gosto, je pa popolno pomanjkanje delovnih moči. Domačini so leni in ne vedo, kaj je delo, saj jim ni treba skrbeti za nič, ker jih živi dobra mati priroda sama. Vsega jim daje prebilo: mango, banan, kokosovih orehov, kavčuga, riža, kave, koruze, pšenice, tobaka, zlata, demantov in vseh drugih kovin ter plodov. Tretji vzrok, da je ta paradiz skoraj prazen, je pa klima z dolgočasno monotonijo, z moskiti, kačami itd., da le redko kdo vzdrži. En milireis, ki se deli na 1000 delov, je vreden komaj naših 4 Din, a za 1 milireis domačin lahko živi po mesec dni in več. Ko je dečko pri liftu dobil 1 milireis napitnine od našega doktorja, je takoj pustil službo in šel za mesec dni na počitnice. V najrazkošnejšem hotelu stane stanovanje s prehrano in vso postrežbo 60 Din na dan, jezi in piješ pa lahko po ogromni izbiri, kar hočeš in kolikor hočeš ter lahko absolvirati tudi ves jedilni list. Zaradi kavčuga je bila vojna za to deželo zlata doba in zato vsi čakajo kot na največjo srečo na vojno med Japonsko in Ameriko. Kakor Portugalci, črni in mešanči, tako muzikalni so tudi Indijanci, da ima vsak svoj gitaro, mesto pa izvrstno godbo 60 mož. »Ali ste srečali kakega svojega rojaka Čeha?« — »I seveda, celo svojega nekdanjega pacienta, Bat'inega nakupovalca kajkih koz!« Za največjo slaščico smatrajo domačini škatljico sardin, končno pa našim gospodinjam povemo še to, da kilogram najfinjše kave stane 8 Din. Vse hodi v srcaji in belih hlačah, a v hotel ali v ladijsko jedilnico ter druge prostore smeš le v vroči naši promenadi ali celo večerni obleki. Bog varuj, če bi oblekel suknjice! Za tak paradiž pa ne maramo in raje ostanemo doma.

Novomeški vodovod

Novo mesto, 30. marca.

Sejo občinskega odbora, ki se je vršila v torek 27. t. m. in ki je v glavnem obravnavala vprašanje mestnega vodovoda, je otvoril g. župan dr. Josip Režek, ki je uvodoma sporočil, da je banska uprava odobrila proračun mestne občine novomeške v iznosu: prejemiki Din 1.014.824.—, v katerih so vsote 65% razne občinske doklade, izdatki pa Din 1.014.619.—.

V svojem izčrpnem poročilu je vodovodni referent g. Agnič podal pregledno sliko dela mestnega vodovoda za dobo 31 let nazaj. Omenil je, da so nekateri deli naprav že zastarali in ne odgovarjajo več zahtevam mesta, v katerem se je pomnožilo prebivalstvo iz 2459 v letu 1921 na 4045 v letu 1932. Za porast prebivalstva je važno dejstvo, da se je v času županovanja g. dr. Režka zgradilo okoli 100 novih stavb, kar znaša 30% prirastka. Vse nove zgradbe imajo po večini higijeno urejena stanišča, kopalnice in več hladilnic, pa tudi že obstoječe hiše se v tej smeri kaj pridno izpopolnjujejo.

Ko so vodovod gradili, se ni računalo na zahteve čase in je bilo črpanje vode makišmirano za uporabo 400 ljudi. Povprečno dnevna uporaba vode znaša danes na osebo 100 litrov poleti, 250 litrov pa pozimi. Jasno je, da so stroji preobremenjeni s delom in da jih je treba smotno razbremeniti ali pa dopolniti. Že prejšnja občinska uprava je postavila v Stopčah nove stroje in moderno centrifugalno črpalno na električen pogon, ki ima veliko večjo kapaciteto, kakor jo je imela stara črpalna. Razne druge tehnične pogreške pa se skušajo po prizadevanju g. župana in občinskega odbora odpraviti.

Graje je vredno, da leži v Stopčah že 30 let neuporaben izvrsten filter, vreden 30 do 40.000 Din, mešanici pa so ob deževnem vremenu primorani piti mesto vode rjavo, brozgo. Vodovodne cevi niso bile očistene menda že od zgraditve vodovoda. Jasno je, da se nabira po njih lioveca, manjša njih premer in propustnost. Obenem pa bo v bodoče ta nedostek, če ne bo odstranjen, gotovo oviral delovanje vodovodnih števec.

Izvir Težke vode in nje zajetje leži 192 metrov nad morskovo površino. Ker je filter pokvarjen, je nagromadena v zbiralnem bazenu ogromna količina gramoza in ilovice, radi katere je nemogoče čistiti bazen. Poleg tega pa je odvajalna cev premanjšana in je nujno potrebno, da se zgradi zatvornica, ki bo omogočala izpraznitev in čiščenje bazena.

V obratu je električna črpalna, ki porablja 23 konjskih sil in oddaja v normalnem stanju 1020 litrov vode na minuto, sedaj pa le 820—840 litrov. Vzrok je ali obrabljenost stroja, ali pa zatrpanost sesalne cevi z blatom in kamenjem. Mestni vodovod ima dva rezervuarja: glavnega, ki drži 400 m³, kar pa je za sedanje razmere premalo, in drugega, ki vsebuje 63 m³ vode in leži 201,5 m nad morskovo površino. Da se dožene, v koliko je nefiltrirana blatna voda škodljiva, bo Higieniski zavod v Ljubljani skozi vse leto bakterijsko preiskaval vodo.

Občinski zastop je sprejel vse glavne predloge vodovodnega referenta in bo vse nedostatke sistematično odpravljaj.

ODMEV SKAKALNIH TEKEM V PLANICI

Svetovni tisk je skoraj brez izjeme priobčil o tem velikem sportnem dogodku daljša ali krajša poročila

Ljubljana, 31. marca. Mednarodne skakalne tekme v Planici so za nami. Po svojem obsegu, zbrani eliti najboljših smučarskih skakačev in pravok sveta, kakor tudi po doseženih uspehih, je bila to največja naša prireditev v letošnji sezoni, a obenem tudi najpomembnejša, kar jih je bilo letošnjo zimo v Evropi in sploh po vsem svetu. Skakalna tekma nam je prinesla rekordne rezultate, »leteči Norvežani« so si priborili nove rekorde, a naš mladi, v svetu dozdaj skoraj nepoznani smučarski sport, se je krepko afirmiral in Jugoslavija se s tem nedvomno mnogo pridobila na ugledu. Ne moremo tajiti dejstva, da je bila ta sportna prireditev tudi za nas ogromnega tujko propagandnega pomena. Morda kdo dvomi o tem in gotovo je tudi mnogo takih, ki so zelo skeptični glede tega, toda prvi odmev tekem v Planici je zadosten dokaz, da so se začeli v mednarodnem svetu za nas zanimati, a naša mala Planica je nenkrat postala skoraj svetovno znana, kakor recimo Lake Placid na zadnji zimski olimpijadi v Ameriki.

Vsi svetovni listi so skoraj brez izjeme prinesli o mednarodnih skakalnih tekmah ter o rekordnih rezultatih v Planici daljša ali krajša poročila, nekateri revije tudi slike, kolikor so jih pač dobile ali imele na razpolago, kajti v tem pogledu smo pokazali premalo podjetnosti in pa tudi premalo praktičnega smisla. V ilustraciji naj navedemo poročila nekaterih znamenitejših listov:

Graška „Tagespost“

Med prvimi, ki je objavila zelo laskavo, za naše kraje tudi res v tujstvo prometnem pogledu razveseljivo poročilo, je bila graška „Tagespost“ pod naslovom »Das Weltrekord Skispringen in der Planica« izpod peresa dr. A. F.

Avtor najprej podrobno opisuje lepoto Rateč-Planice in pravi, da je dolina Planice najlepša v Julijskih Alpah. Kakih 20 minut od kolodvorja v dolino je Ilirija na tihem po načrtih nekega mladega domačega inženjerja zgradila dozdaj največjo in gotovo tudi najboljšo skakalnico na svetu. Naprava ima prekrasno lego in razmeroma terena ni bilo treba dosti razstreljevati ter odkopavati. Podrobno tudi počenja tehnično sliko skakalnice in pravi, da napravi, če jo gledamo iz doline v njeni širini, kakor tudi največji višini, približno 140 m, kakor tudi zaradi strmine zaleta, mogočen vtis. Pokrajina okrog skakalnice je prekrasna, povsod se razprostirajo prelepi položni tereni za učenje, a sredi doline leži popolnoma varno pred plazovi gostoljuben, izvrstno oskrbovan dom, samo streljaj oddaljen od skakalnice.

Pisec dalje pravi, da so se vabilu odzvali najboljši skakači sveta, škoda je le bilo, da jih ni prišlo več iz Avstrije. Jugoslovani so postavili več nadarjenih in spretnih tekmovalcev (Palme, Novšak, Šubič), ki so lahko mnogo pridobili. Skoraj odveč je pa omeniti, da je bila skakalnica v brezhibnem stanju. Pred prireditvijo in med tekmovalcem so sneg polivali s kemično tekočino, da je bil trd in odporen. O znanju skakačev pa tudi o kakovosti skakalnice pač najboljšo pričča dejstvo, da sta v konkurenci padla samo dva tekmovalca. Podrobno opisuje poročevalec posamezne skoke in tekmovalce ter zaključuje:

Daljšava do 100 metrov je bila dvakrat skoraj dosežena in vse kaže, da je dosegljiva. Slajni rezultati tekmovalca so šli po žici po svetu, toda uspehi izven konkurence bodo razširili ime te visokoalpinske doline po vsem svetu: Planica!

V dodatnem poročilu pravi »Tagespost«, da je bila minula nedelja višek vseh smučarskih sportnih dogodkov. Že se je smatralo, da so za leto vse velike smučarske prireditve končane in da so za leto ugotovljeni vsi pravki. Toda današnji dan (nedelja) je vse to sprevrnil in ravnotežja. Tudi naslednjega dne je isti list priobčil podrobne rezultate tekmovalca.

„Vossische Zeitung“

Pod naslovom »Smučarski polet na 92 metrov« je priobčila »Vossische Zeitung« z dne 28. marca naslednje poročilo:

Med tremi največjimi evropskimi skakalnicami, Bretey-skakalnica v Villarsu, novi olimpijski skakalnica v Garnischu in skakalnica v Planici, je Planica najmlajša, opremljena v Rateč-Planici, »vodi« trenutno zadnja. Že pri treninjah je bila 80 metrska meja večkrat prekoračena in zdaj pri veliki mednarodni preizkušnji, kjer je sodelovala elita Norvežanov, je bila prekoračena tudi razdalja 90 metrov. Potem, ko je Sigmund Ruud pri velikanskem skoku 95 metrov padel, je njegov brat Birger na 92 obstal.

Obseg skakalnice v Ratečah-Planici je pač najbolj razviden, če navedemo, da je visoka celokupna naprava 124 m in da ima 102 metra dolgi zalet na največji strmini 31 stopinj naklona.

„Völkischer Beobachter“

Glavni organ nemške narodno socialistične stranke »Völkischer Beobachter« je v svoji četrtkovni številki pod belim naslovom »Svetovni rekord pri smučarskem skakanju« tudi priobčil krajši članek, v katerem pravi med drugim:

Pri internacionalnem skakanju v malem jugoslovanskem mestecu Rateč-Planica pri Ljubljani blizu italijanske meje so bili doseženi prvotni rezultati. Zlasti je presenetila udeležba Norvežanov in Sigmundov in Birgerjev Ruudov na čelu. Zmagovalec v tekmovalstvu je bil Birger Ruud, ki je kakor znano angažiran za olimpijskega trenerja nemške smučarske zveze. Ker pa je skakalnica, ki je gotovo najmočnejša svoje vrste v Evropi, k rekordnim skokom naravnost izživala, so po tekmovalstvu vsi tekmovalci še enkrat skakali, to pot izven konkurence. Dosežene so bile razdalje, kakor še nikoli v Evropi in na vsem svetu 80 m je večina skakačev preskočila, toda junak dneva je bil Birger Ruud (poročilo pomotoma navaja Sigmund), norveški kralj skakačev, ki je v 92 metriskim skokom postavil nov svetovni rekord.

Enako poročilo je priobčila »Frankfurter Zeitung«.

Dunajski listi

Večina dunajskih listov, tako »Der Morgen«, »Neue Freie Presse«, »Sporttagblatt« in drugi so prvi dan priobčili kratka oficijelna poročila, katerim so bili dodani tudi kratki komentarji, a »Neue Freie Presse« je še v sredo 28. marca priobčila izvrsten članek izpod peresa znamenitega alpinista A. Kopinška.

Vsa poročila soglašajo v tem, da je skakalnica SK Ilirije v Ratečah-Planici ne samo najmočnejša, temveč sedaj nedvomno tudi najboljša.

Drugi glasovi

Največje veselje je seveda zadrževalo v domovini zmagovitih skakačev — na Norveškem. Vsi veliki dnevniki, tako »Aftenposten«, »Tiden« in »Dagbladet«, ki izhajajo v Oslu, so prinesli cele strani obsegaajoča poročila, v katerih so podčrtavali zlasti, da je skakalnica vzorna in prvovrstna, a laskava so tudi poročila o naših krajih, o prisrčnem sprejemu itd. Norveški listi bodo v bodoče tudi priobčevali zanimive članke o Jugoslaviji, ki so jo do sedaj Norvežani tako malo poznali, a po zaslugi Planice in njene skakalnice odkrili tako rekoč čez noč.

Kratka poročila, bolj oficijelna značaja, smo zasledili tudi v italijanskih listih, deloma v francoskih, seveda je pa senzacionalni sportni dogodek registriral ves angleški in ameriški tisk; seveda je pa šla ta vest tudi po vseh drugih krajih sveta.

Kaj nam manjka

Znana propagatorica naših lepot in Jugoslavije, zlasti pa še Slovenije posebej miss Copenlandova, je takoj po tekmovalstvu sestavila obširne dopise za več vodilnih angleških listov, ki jim tudi pošlje slike s tekmovalstva. Slike so predvsem namenjene znani angleški reviji »The Illustrated London News«. Seveda je vpraša-

nje, če jih bo objavila, ker jih je gospa poslala malo pozno. Seveda pa ni to nje krivda, temveč je temu kriva malomarnost naših ljudi, ki ji niso dali ves teden fotografij na razpolago, čeprav je moledovala na vseh koncih in krajih. V tem pogledu Slovenci še vedno ne razumemo pravega pomena propagande po svetu in zamudili smo temeljito izrabiti najlepšo priliko, kar smo jih kdaj imeli.

Domači tisk

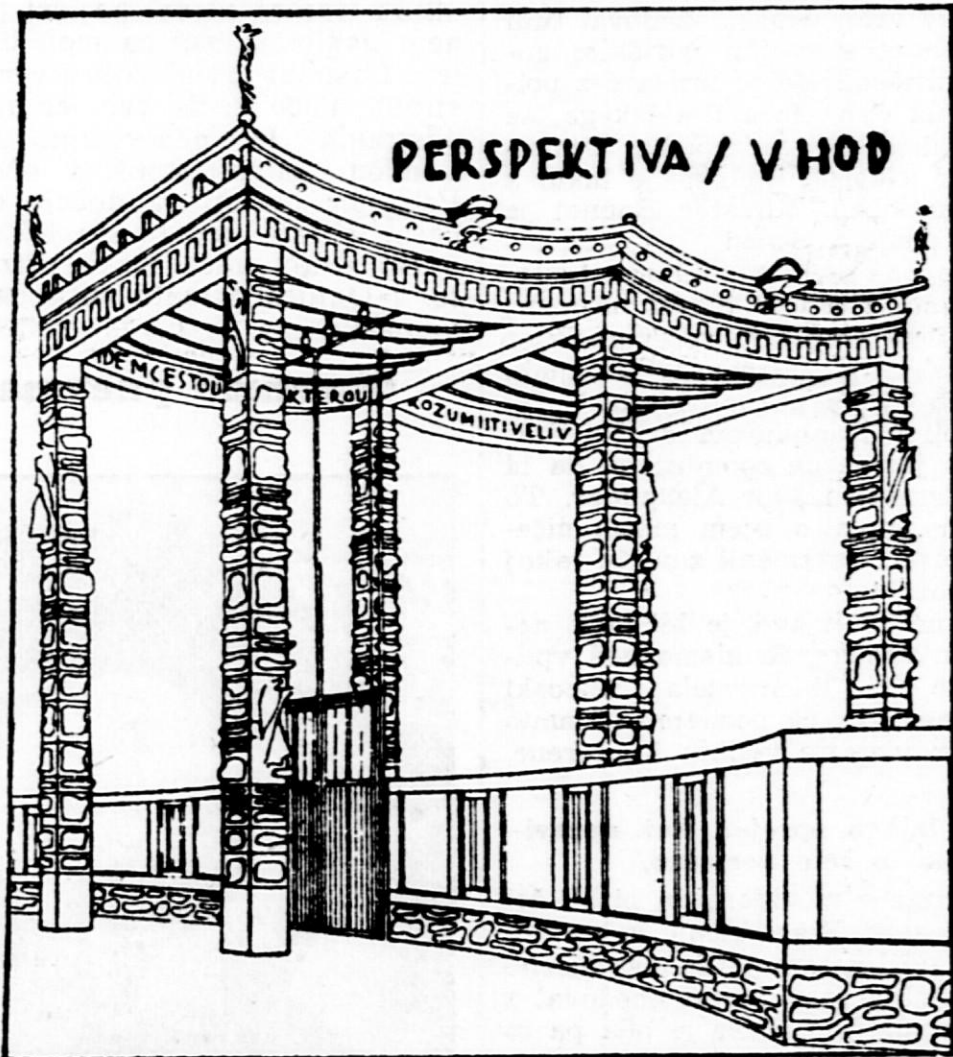
O pomembni prireditvi so tudi naši listi obširno poročali, zlasti velja to za beograjske in zagrebške. Beograjska »Politika« je poslala v Planico lastnega poročevalca G. Čulafica, a iz Zagreba sta bila znani sportni in sokolski delavci Hrvoje Macanović za »Novosti«, dr. Kofljč pa za »Jutarnji list«. Vsi listi so priobčili obširna in dolga poročila, ki bodo Sloveniji v tujstvo prometnem pogledu mnogo koristila, povsod pa še dvignila zanimanje za ta krasni zimski sport.

G. Hrvoje Macanović je še naslednjega dne napisal v »Novostih« daljši članek o pomenu tekmovalstva v Planici ter iznesel nekatere podrobnosti, med katerimi naj citiramo samo naslednji odstavek:

Skromen, skoraj nepoznan mož je lahko z največjo radostjo in z največjim ponosom užival v svojem delu. Predočil si je in ustvaril veliko skakalnico v Planici, našel je prostor, določil dimenzije, zbral sredstva in v enem letu postavil Jugoslavijo na čelo svetovnega smučarstva: inž. Bloudek! Prezaslužni graditelj sportnih naprav: kopališča, drsališča, skakalnice, igrišča itd. On in Ilirija (a to so — sinonimi) in graditelj Rožman ter družba sponzorov, zaljubljenih in neustrašnih sportnih delavcev, so dali Planici in Jugoslaviji napravo, ki je dosegla ogromne uspehe. Ne moremo se pravilno oceniti važnosti tega dogodka, toda najbližja bodočnost nam bo to pokazala.

Najmodernejše letno sokolsko telovadišče

Letno telovadišče Ljubljanskega Sokola v Tivoliju dobi lepo ograjo po načrtu mojstra Plečnika

Ljubljana, 31. marca.

Letno telovadišče Ljubljanskega Sokola v Tivoliju je nedvomno najbolj znano, odkar so se lani zgrinjala na njem ogromne množice ob priliki sokolskega zleta. Tedaj je bilo preurejanje v zletišče, a je kmalu po zletnih dneh izpremenilo lice, ker so ga začeli preurejati v moderno igrišče za lahko atletiko in v telovadišče za orodno telovadbo in proste vaje. Lani so naredili že tekalnice, progo, ki obkroža telovadišče. Najbolj se je pa že dolgo čutila potreba po dostojni in primerni ograji, brez katere pač ne more biti letnega telovadišča. Seveda so mislili tudi na ograjo; pri gradnji ograje pa še posebno odloča finančno vprašanje, kajti stroški za preureditev telovadišča samega se ne morejo niti primerjati z gradbenimi stroški ograje. Načrt je izdelal že lani arh. Plečnik. Ko pa že vemo, kdo je projektant, vemo tudi, da pomeni nova ograja tudi lepo pridobitev za Ljubljano, ne le za telovadišče samo, zato je potrebno, da jo opišemo.

Telovadišče ima obliko nepravilnega peterokotnika ter leži med tremi drevedori. Ob njegovi severovzhodni strani stoji objekt kopališča Ilirije ter je tam torej že ograjeno, ob nasprotni stranici pa stoji poslopje bivšega kina Tivoli in tam je rezerviran prostor za bodoči sokolski dom. In sicer ob vsej fronti in delno še ob Latermanovem drevedoru ter ob železnici. Ogradijo je pa treba telovadišče ob Latermanovem drevedoru in drevedoru ob velesajmu (Imenujmo ga velesajmski drevedor, ker še nima imena). Ob Latermanovem drevedoru bo ograja dolga približno 61 m, ob velesajmskem pa 77 m.

Na križišču drevedorov bo monumentalni glavni vhod na telovadišče. Tu bo križišče regulirano v krogu s premerom 40 metrov, sektor kroga je pa čelna stran vhoda, ki je dolga v ravni črti (ako je ne merimo po ukrivljenosti) 28 m. Tu je tudi središče vse gradnje, ker vhod ni le vhod sam na sebi z navednimi vrati ali odprtinami. Vhod je poseben objekt, ki nas spominja po svoji monumentalnosti celo na vrata zmagoslavja v Parizu. Da, to je pravi triumfalni vhod za armado telovadcev, ki s svojim vstopom na telovadišče dajo povdarek značaju monumenta ter njegovi arhitekturi.

Ograja je pri vhodu prekinjena v dolžini 4,80 m za široko vrata. Nad vrati bo stal na visokih vitkih stebrih mogočen baldahin, in sicer na treh parih nad 8 m visokih stebrov, dolg bo 11,50 m in 5,80 m širok. Dva stebra stojita zunaj ograje, da stopiš pod streho že pred vrati. Baldahin bo visok 10 m, torej bo skoraj tako visok, kot enonadstropna hiša s streho, saj so sami stebri visoki za dve hišni etaži. In baš višina te vhodne strehe učinkuje monumentalno. Stebri bodo zidani z naravnim kamnom, v prerezu so kvadratni s 60 cm dolgo stranico. Preklade (trami) na stebrih so rahlo upognjene, a samo vzdolžno, prečne ne, ter tako poudarjajo značilnost baldahinske strehe. Silka nam kaže, da so pročelne ploskve strešne konstrukcije živahno razčlenjene ter dekorativne. Kamniti, neometani stebri učinkujejo skladno s celotno fasado. Vrata pod streho so železna in krilna, sestavljena iz železnih palic. Na zunanjih stebrih so v kamn vklešani napis, letnica gradnje, rek: »Mens sana in corpore sano« itd. Ob straneh vhoda sta blagajni, polkrožna kioska.

Ograja sama je enostavna na pogled, a je baš zato lepa. Podstavek je zidan iz naravnega kamna, visok je 57 cm in 50 cm debel. Na njem je betoniran nastavek za betonsko, tanjšo (12 cm debelo) steno, ki jo krije betonska plošča. Ograja je v celoti visoka 2,20 m. V enakomerni razdalji po 2,17 so 38 cm široka in 1,05 m visoka okna, ki imajo vzdano po eno pokončno železno palico v sredini. Okvir oken je iz umetnega kamna (brušene betonske ploskve). Ob Latermanovem drevedoru je 23 oken, ob velesajmskem pa 32. Betonske stene bodo ometane, omet ostane v naravnih barvi, druge betonske ploskve so pa vse brušene.

Ograjo bodo morali zgraditi tudi v enem delu ob železnici, med godbenim paviljonom, ki ga ne bodo podirli, in prostorom, ki je rezerviran za bodoči sokolski dom. Tu ograja ne bo imela oken in kamnitih podstavka, saj ne stoji ob poti, da pa vendar ne bo preveč monotona, jo bodo razčlenjevali v manjše ploskve okrogli stebri. Čim bo zgrajena ograja — rok je do konca maja, ker bo v juniju že telovadni nastop — bodo preuredili tudi prostor tik ob nji, kot je projektirano. Naredili bodo

še dva igrišča za otroke, tenišča, tribune itd.

Delo je prevzela Stavbna družba. Stroški so proračunani za celotno dograditev ograje na 250.000 Din. Gradbeno vodstvo ima g. ing. A. Poženel. Ne moremo pa še napovedati, kdaj bodo gradili dom.

Bratovska skladišnica v Trbovljah

Trbovlje, 30. marca.

V nedeljo dopoldne se je vršila v čakalnici zapadnega okrožja letna skupščina krajevne bratovske skladišnice, katere se je od 90 izvoljenih delegatov udeležilo 77. Skupščino je vodil predsednik krajevne bratovske skladišnice, rudniški ravnatelj g. inž. Fran Loskot. V smislu dnevnega reda skupščine je podal kot prvi poročilo predsednik krajevnega nadzorstvenega odbora kopar g. Suša Jože, ki je prečital poročilo o poslovanju v letu 1933 in o pregledih računov, knjigovodstva in blagajni, ki so se vršili enkrat mesečno. Nadzorstveni odbor je našel vsakokrat poslovanje v najlepšem redu, zato predlaga, da se odobre računski zaključki, ki jih je prejel vsak delegat še pred skupščino, kar so zbrani delegati soglasno odobrili.

Nato je skupščina soglasno sklenila podaljšati funkcijo dobo dosedanjega nadzornega odbora za prihodnje poslovno leto, nakar je bilo prečitano poročilo šef-zdravnika Protituberkuloznega dispanzerja g. dr. Prodana o delovanju in uspehih te veljavne socialne ustanove. Dosedanji uspehi so kljub najtežjim okoliščinam, v katerih deluje dispanzer, vsekakor zadovoljivi, vendar pa bo treba še mnogo truda in prizadevanja, da se tuberkuloza v revirjih zaustavi in omeji.

Zatem so delegati delavstva stavili številne predloge lokalnega značaja, tako na pr. o premetitvi ambulance v novo bolnico, o kontroli vozilov brez znamk na separaciji, o plačah in ordinacijah zdravnikov, o hranarini za slučaj bolezni, o uvedbi novega načina nakazovanja pokojnin v pokojnecem bratovskih skladišč, o zvišanju pavšala za zobozdravljenje, o posebnih službah, ki jih imajo nekateri v pokojnici bratovske skladišnice in končno o nedvigjenih mezdah delavcev, ki naj bi se stekale v bodoče v bolnišnično blagajno.

Glede vseh zgornjih in še drugih pomembnih socialnih vprašanj je skupščina izčrпно razpravljala in se je razvila živahna debata. Na vse predloge delavskih delegatov je predsednik g. inž. Loskot podal temeljita in vsestranska pojasnila, ki so delavske zastopnike po večini zadovoljili.

Skupščina, ki se je vršila v popolnem miru in redu ob stvarni debati o vseh aktualnih socialnih vprašanjih, ki se tičejo bolniškega, nezgodnega in starostnega zavarovanja rudarskega delavstva je bila nato zaključena.

Zborovanje trgovstva kranjskega sreza

Kranj, 30. marca.

V petek 23. t. m. se je vršila pod predsedstvom g. Franja Silca ob številni udeležbi 15. redna skupščina Združenja trgovcev kranjskega sreza. Skupščino so se udeležili kot zastopnik oblasti pravni referent g. Merkaj, kot zastopnik Zbornice za TOI konsulent g. F. Zagar, kot zastopnik Zveze trgovskih združenj g. I. Kaiser in kot zastopnik kranjske občine predsednik g. C. Pirc.

Konsulent g. F. Zagar je podal izčrпно poročilo o našem finančnem položaju ter pri tem pobilže seznanil navzoče z davčnimi vprašanji, posebno z zadnji čas uvedenimi spremembami zakona o neposrednih davkih. V svojem izjavljanju se je dotaknil tudi drugih uredb in zakonov, ki so bili zadnji čas izdani v svrhu kritja proračunskega primanjkljaja. Omenil je tudi veliko delo generalnega tajnika zbornice g. I. Mohoriča, katerega zasluga je, da so se prvotni osnutki sprememb zakona o neposrednih davkih, takšah in trošarinah znatno omilili. Navzočim je dal potrebna navodila, kako naj vlagajo davčne prijave. Govornik je za svoje res stvarno in izčrпно poročilo že obilo zahvale ob navzočih.

G. I. Kaiser kot zastopnik Zveze je v kratkih besedah očrtal naš gospodarski položaj koncem preteklega leta, izdanih uredbah in njih uveljavljanju v praksi. Dotaknil se je notranje trgovske organizacije, ki bo z ustanovitvijo centralne Zveze v Beogradu enotno organizirana po vsej državi in s tem nastopila novo dobo svojega razvoja in dela.

Predsednik g. F. Silc je v kratkih besedah poročal o delu pisarne Združenja ter se dotaknil zaščite trgovcev, ki se namerava uvesti in ki naj prinese aktivnim dolžnikom olajšave. Soglasno je bil sprejet njegov predlog, da se pošlje poslanecem g. I. Mohoriču in Krejčiju za hvalno pismo, da sta s svojim delom v finančnem odboru dosegla znatno omiljenje prvotnega osnutka sprememb zakona o neposrednih davkih.

Iz tajniškega poročila, ki je bilo razposlano tiskano vsem članom, je razvidno, da je ob koncu leta 1933 počivala v kranjskem srezu 201 obrt ali 28% vseh obstoječih obrtov. Lesnih trgovcev je izvrševalo od 96 le 50, to je le 50%. Nasprotno, s propadanjem obrtov so se v letu 1933 zvišala davčna bremena samo na pridobitvi v kranjskem okraju za 26¼% glede na leto 1932. Združenje je štelu ob koncu lanskega leta 720 članov, in sicer jih je med letom nanovo pristopilo 46, odstopilo pa 74.

Soglasno je bil odoben proračun za leto 1934, ki izkazuje Din 52(7) rednih in ravnotolilko izrednih dohodkov, ki se pobirajo s članarino. Premožensko stanje izkazuje Din 308.786,21 Din, po večini naloženo v gotovini v Mestni hranilnici. Sprejet je bil tudi predlog uprave, da se uvede obligatorno »Službeno glasilo«, kakor so bile izvršene nekatere spremembe pravi. Med samostojnimi predlogi je bilo soglasno odobreno, da uprava ukrene vse potrebno, da se davčne knjžice strankam izdajajo takoj na prošnjo, da se omili iz terjevanje davčnih zaostankov, da bi v bo doče trgovci ne dajali prisilcem bodisi posameznim ali društvom nikakih podpor ako za to nima predhodnega priporočila od pisarne združenja, da se čim prej začne popravilna uredba o odpiranju in zapiranju trgovskih lokalov.

Skupščina je potekla v največji slogi in solidarnosti kranjskega trgovstva, kar je najlepši dokaz, da se trgovstvo kranjskega sreza v polni meri zaveda svojih dolžnosti.

Premetena tatica pod ključem

Skofja Loka, 30. marca.

Delavka Amalija Pivkova si bo najprej prihodnje temeljito premislila sprejeti zopet koga k sebi na prenočišče. V soboto zvečer se je zgledala v njenem stanovanju čedno opravljena ženska, simpatične zunanjosti in zelo zgovorna, tako da si je kmalu pridobila zaupanje Pivkovih. Priporočila je, da prihaja iz Zagreba, da ima še 800 Din denarja in da bi rada v Skofji Loki prenočila. Sladkim besedam neznanke so Pivkovi res verjeli in odkazali tučki sobo.

Drugo jutro je odšla Mačič kmalu od doma, tako da sta ostali pri hiši samo Pivkova mati Ivana in pa neznanca, ki pa se ji ni prav nič mudilo na noge. Poležala je do 10, potem pa je prosila mater, naj gre v mesto in ji kupi liter vina in nekaj prigrizka. Mati je njeni želji brez pomisleka ušla, zlasti še, ko ji je »gospodična iz Zagreba« izročila že vnaprej denar.

Toda, čim se je čutila pretkanaka samo, je pričela s svojim umazanem poslom. V vežo je odnesla veliko košaro Pivkovega perila, skupno okoli 50 kosov, nato pa je pričela stikati po omari. Prisvojila si je 4 Amalijine obleke, par novih lakastih čevljev, snežke, materi je ukradla novo obleko, pri Pivkovih stanujoči učenci iz meščanske šole pa plašč, dve obleki in še nekaj drugih malenkosti. Ker vsa ta roba ni šla v košaro, je naredila še precejšen paket posebej in ga tudi skrla v veži.

Ko je prišla Pivkova iz mesta nazaj, se je neznanca pričela prijazno poslavljati, češ, da ima še mnogo posla. Hitro je odšla, mimogrede je vzela s seboj košaro in paket in odšla v Kapucinsko predmestje k Balantu, kjer je sedla na avto, da bi se odpeljala na kolodvor. Potniki kaj-pak niso niti najmanj slutili koga imajo pred seboj in so še celo ženščini pomagali skladata njene tovore, ki so bili videti zares težki.

Komaj pa se je tatica odpeljala proti Ljubljani, so Pivkovi tatvino opazili in jo vsi prestrašeni prijavili orožnikom, ki so jo takoj ubrali za tatico. Sled je vodila v Tacen pod Šmarno goro, potem pa proti Ljubljani. Orožniški komandir g. Krajnc je šel osebno na ljubljansko policijo ter opisal tatico, ki so jo že v nedeljo aretirali in odvedli v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča. Kakor so pozneje doznali, je aretiranka tatica iz navade. Pile so Moretti Neža in je bila že devetkrat predkaznovana. Časih se izdaja tudi pod imenom Blankijeva. Peljala se je z nakradnim blagom od St. Vida nad Ljubljano, kjer je začela blago prodajati.

Pivkova je dobila nekaj blaga nazaj, za ostalo perilo in obleko pa še teče preiskava, kam je bilo prodano. Škoda se ceni na 2500 Din.

Radioprogram

Nedelja, 1. aprila.

8.15 Poročila. 8.30 Orgelski koncert (B. Arnič). 9.00 Versko predavanje. 9.30 Religiozna glasba na ploščah. 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolice. 11.00 Radio orkester. 12.00 Čas, reproduciran koncert godb na pihala, vmes instrumentalne solistice in točke. 16.00 »Prodana nevesta« (Smetana) v reproduc. glasbi (I. in III. dejanje). 20.00 Mešani oktet poje velikonočne pesmi. 20.30 Radio orkester. 21.15 Vokalni koncert Marjana Rusa. 22.00 Čas, poročila. Radiojazz.

Ponedeljek, 2. aprila.

8.15 Poročila. 8.30 Telovadba (Pustišek Ivko). 9.00 Versko predavanje. 9.35 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. 9.45 Plošče. 10.00 Žensko delo na Bolgarskem (Pavla Hočevarjeva). 10.30 Narodne pesmi v vprašanjih in odgovorih. 11.00 Slovenska glasba, izvaja Radio orkester. 12.00 Čas, malo za res in malo za ples (pestra revija gramofonskih plošč). 16.00 O ureditvi kmet-skovne vrtiča (Lap Anton). 16.30 Šramel kvartet Flis — vmes poje kuplete g. Bajde — vmes citre solo. 20.30 Prenos opere iz Beograda. V odmoru: Čas in poročila.

Torek, 3. aprila.

12.15 Tuji kraji, tuje pesmi (pesmi in plesi raznih narodov na ploščah). 12.45 Poročila. 13.00 Čas, jugoslovanska narodna glasba na ploščah. 18.00 Otroški kotiček (ga Medvedova). 18.30 Slavni pevci v reproduc. glasbi. 19.00 Sokolstvo. 19.30 O državljanski vzgoji (prof. Marinko). 20.00 Ljubljanski komorni trio. 20.45 Vokalni koncert Antona Drmote. 21.15 Radio orkester. 22.10 Čas, poročila. 22.30 Angleške plošče.

Sreda, 4. aprila.

12.15 Reproduciran orkestralni koncert. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, razni zbori na ploščah. 18.00 Radio kvintet. 18.30 Radio orkester. 19.00 O sodobnem gledališču. 19.30 Pregled jugoslovanske književnosti. 20.00 Koncert okteta »Ljubljanskega Zvona«. 20.45 Vjolijski koncert Karla Rupla. 21.30 Dolinskih šramel kvartet. 22.00 Čas, poročila, Radiojazz.

Četrtek, 5. aprila.

12.15 Omerne fantazije na ploščah. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, reproduc. pesmi solne. Španije. 18.00 Zgodovinski podatki o vzgoji slencev (Kobal Josip). 18.30 Srbohrvaščina (dr. Rupel). 19.00 Plošče po žilah. 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). 20.00 Pomlad v glasbi, izvaja Radio orkester. 20.45 Vokalni koncert ge. Josipine Sivec. 21.15 Stravinski: Capriccio (reproducicija). 22.00 Čas, poročila. Radiojazz.

Petek, 6. aprila.

12.15 Česka lahka orkestralna glasba. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, reproduc. vokalni koncert Ade Sari. 18.00 Kmečka kapela igra na ploščah. 18.30 Izleti za nedeljo (dr. Andreja Rudolf). 19.00 Francoščina (prof. Prezelj). 19.30 Predavanje Narodne odbrane. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Čas, poročila, Radiojazz.

Sobota, 7. aprila

12.15 Venčki slagerjev na ploščah. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, reproduc. koncert na kino-orglah. 18.00 Oj kam bova vandrala? (popotne pesmi v reproduc. glasbi). 18.30 Intervju z moštvo »Ilirije« 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber). 19.30 Znanji politični pregled (dr. Jug). 20.00 Radio orkester. 20.45 Cello solo. Zlatko. Naizer. 21.15 Fantie na vasi. 22.00 Čas, poročila. 22.30 Harmonika in citre v reproduc. glasbi.

Pristonajte k

„Jadranski strazi“

BURNO ŽIVLJENJE

ALEKSANDRA STAVISKEGA

**Spretno zasnovana špekulacija s terjatvami madžarskih optantov
V Stresi je bil gost ministra Bonneta**

Gospa Alexandrova je začela zahajati v salon Rosagne na čajanke — šivati, tega ne, šivala je v rue St. Florentin za stotisoče, toda njena prisotnost je nekaj pomenila — gospa Bonnaurova je začela pri nji naročati obleke, gospa Hayottova in gospa Garatova tudi in končno je dobil salon Rosagne največje naročilo: narediti in dobaviti celo mondeno zbirko kostumov za opereto »Katinka« v gledališču Empire, kjer je postal ta čas Hayotte na povelje Staviskega podjetnik. V salonu, kjer so računali za obledo 5000 frankov, je pa to že nekaj pomenilo.

Toda življenje Staviskega je roman, kjer se vse čudovito prepleta in zavozljuje. Tako lahko tudi to navidez raznoliko poglavje zaključimo s temo, s katero je bilo začeto. Lepa in zape-

kron, nadaljnji prispevki so pa izostali. Dasiravno položaj fondov zaenkrat ni zadovoljiv in bi prišlo do izplačila odškodnine šele okrog leta 1960, so razvili Madžari veliko kampanjo na zapadu, da bi mogli

izdati na svoje terjatve bone in jih že zdaj prodajati. Tako so se v dila v začetku l. 1932 velika pogajanja s švicarskimi finančniki, ki so bili pripravljeni odkupiti pravice madžarskih veleposrednikov. Ko so se pa informirali v Parizu, so zvedeli, da je špekulacija zelo nesigurna in zato se niso odločili za njo. Leta 1933 se je za isto zadevo zanimala londonska Midland Bank, ki pa je naročila francoskemu pravnemu izvedencu Steedu, naj poda o tem svoje strokovno mnenje. Tudi on je bil mnenja, da tu ni pravne sigurnosti. V po-

To bi moglo vzeti vid nezaupljivim očem Francozov in jih izvesti v špekulacije. Tako se madžarski in interes Staviskega enako obrača v Švico, da bi se od tam dosegla čim višja cenitev razlašene zemlje. To se je tudi zgodilo in se godi na povsem nečuten način. Kako sta pri tem ravnala Stavisky in Bonnaure, zaenkrat še ni znano, gotovo pa je, da je bil to njun glavni interes v Švici.

Jeseni 1932 se je obračala vsa optantska pozornost na konferenco v Stresi.

Verovalo se je, da bo tam, na bregovih severoitalijanskega jezera, padla nova odločitev. In zbrali so se tam poleg potrebnih uradnih delegacij tudi zastopniki vseh interesentov madžarske špekulacije, da bi se na mestu informirali

Junaki v aferi Staviskega (od leve proti desni): Hayotte, Darius, Garat, Guebin, Desbrosses, Tissier, Cohen in Dubarry. Vse, razen Dariusa, smo v našem pripovedovanju že srečali.

ljiva Rose Rein je imela tovariša iz otroških let Navida Skopenskega, ki so ga prijatelji nazivali Davidi Skopek. Zdal je star 29 let in če sta bila kot otroka tovariša, je madame Rose Rein Grzibinska v najnikavnejših ženskih letih. Tudi Skopkov oče je prišel iz Rusije, bil je krojač, pa je dal temu poklicu slovo in zdaj prodaja v Clignancourtu zavese. Davidl se je pa lotil pametnejše obrti — trgovanja z demanti in zdaj ima za Montmartrom v rue Marcarat trgovino. Ker si zdaj vsi sodniki, komisari, detektivi in novinarji belijo glave, kam je izginil desetmilijonski smaragdni zaklad Staviskega, tudi to usodno zavozlanje ni moglo uiti uradni pozornosti.

Madame Rose Rein je imela hišno preiskavo. Mademoiselle Sara Rein je imela hišno preiskavo. Sodišče je dalo preiskati safe, ki sta ga bili najeli dami iz Rosange v Banque de France. David Skopenski je imel hišno preiskavo.

Toda o pravih smaragdih ni bilo nikjer duha ne sluha. Skopek prisega, da Staviskega sploh ni poznal, madame Rose Rein prisega, da so dragulji, ki jih ima, že šest let zavarovani na njeno ime. Zlasti pa prisega,

da nikoli ni bila Alexandrova ljubica, saj je samo skromna obrtnica.

Ne segajmo zapeljivi gospe Rose v vest. Imamo dovolj razlogov, da se obrnemo od te rajčice in smaragdne epizode nazaj h glavnemu dejanju. Lepi Alexander namreč že starta pod žarkimi pogledi dami chez Rosange k mogočnim novim špekulacijam.

Naj bodo verižniški poskusi Staviskega v onih časih kakršnikoli in naj so se množili, da so rasli v celo piramido, temelj vsega je bila špekulacija na Madžarsko in tu je delal z Bonnaurom in drugimi pajdaši najbolj vneto. Čas je, da povemo, iz česa je izvirala.

Trianonska mirovna pogodba je neposredno in jasno uredila vprašanje, kakšno nagrado naj dobe oni državljani bivše Ogrske, ki so se odločili za madžarsko državljanstvo, pa imajo zemljišča na ozemlju nasledstvenih držav. Ker je iz razlage nekaterih paragrafov mirovne pogodbe razvidno, da so si zavezniki pridržali pravico poravnati nekatere lastninske spore, če bi smatrali to za potrebno, so začeli

madžarski veleposredniki veliko mednarodno kampanjo,

da bi jim iz tega razloga povrnili škodo, ki so jo utrpeli po agrarni reformi vseh nasledstvenih držav. Tu je odveč razlagati, kako se je ta akcija skozi leta razvijala. Zavezniki so v načelu priznali madžarsko terjatve in iz težav z vprašanjem plačevanja odškodnine so prišli s končnim predlogom. Ustanovita se dva mednarodna fonda, eden za povračilo škode na zemljiščih, drugi pa za izgube na drugem imetju.

V ta fonda bodo plačevali Madžari svoj reparacijski prispevek 13.000.000 zl. kron letno, v ta fonda se bo stekal tudi znesek drugih vzhodnih reparacij, prostovoljni prispevki vesele in končno odškodnina iz agrarne reforme držav Male antante, v praksi samo Jugoslavije in Rumunije, kajti Češkoslovaška se je pri agrarni reformi sporazumela s posestniki zemljišč. Ta fonda se bosta vodila pri mednarodni banki v Baslu in v tem času bi dosegel

fond A 213.000.000 zlatih kron, fond B pa 100.000.000.

Iz tega denarja bi dobili potem optanti odškodnino po tem, koliko imetja so izgubili v nasledstvenih državah. To naj bi pa določila komisija švicarskih izvedencev, a o terjatvah bi odločala mešana razsodišča v Haagu. Fonda sta bila ustanovljena leta 1930, in ker ima Madžarska desetletni moratorij in ta čas ne plačuje reparacij, se je nabralo v Baslu doslej okrog 4.800.000 zlatih

godbi o odškodnini optantom ni nikjer rečeno, kako prisliti pogodbene države k plačilu. Madžarska je v takem finančnem položaju, da na račun reparacij ne da nič, Češkoslovaška se je poravnala neposredno, Jugoslavija in Rumunija se plačilom upirata,

a skupnega jamstva držav glede plačil ni.

V takih razmerah ni mogoče smatrati optantskih terjatev za nekaj zasužurnega, tako da bi moglo to postati podlaga normalne in poštene kupčije.

Tako se je izjalovil tudi angleški poskus vnovčiti te terjatve. Če hočemo povedati odkrito, kakšen je položaj optantske akcije, moramo priznati, da so te terjatve, ki se mednarodno v načelu priznavajo. Toda te terjatve je treba vnaprej določiti v številnih po cenitvi izvedencev, potem jih pa mora še priznati mednarodno razsodišče v Haagu in potem bi bilo treba čakati 37 let, da bi se dobilo iz fondov A in B toliko denarja, kolikor ga odpade na nje. Kako se ta denar nabira in kakšna so jamstva, da se bo nabral, smo že povedali. In to so bila tla, na katerih je hotel izbiti Stavisky z Bonnaurom

iz francoskih prihrankov pol milijarde frankov.

Načrt je bil zelo enostaven: pokupiti madžarske bone pri takem plačevanju za smešno ceno, potem pa izposlovati si v baselski banki primerno izplačilo in na tej razliki zaslužiti morda milijarde.

Toda prve nakupe sta morala Stavisky in Bonnaure kriti iz sredstev, ki so jima bila na razpolago, namreč iz sleparskih manipulacij z bayonetskimi čeki ter z denarjem in kreditom, ki ga je imel Stavisky v svojih umetno ustanovljenih družbah. Šele ko bi imela v rokah dovolj teh »madžarskih bonov«, bi lahko poskusila z velikim narodnim posojilom, ki bi z njegovimi obilicami krila te nakupe. Dejstvo pa je, da doslej še nobenih madžarskih ali optantskih bonov ni;

to je bila samo fikcija, ki sta jo ustvarila Stavisky in Bonnaure, to, kar sta kupovala v Budimpešti, so bile samo terjatve poedinih veleposrednikov na račun bodoče odškodnine.

Madžari so seveda z velikim veseljem pozdravili ta predlog. Oni so predvsem razumeli, da mora človek, ki hoče spraviti pod streho tako špekulacijo v Franciji, razviti tam ogromno madžarsko propagando ter jo voditi več let in tisku, gledališču in v političnem svetu. Videč, s kakšnimi sredstvi dela Stavisky ter kakšne so njegove in Bonnaurove politične in družabne zveze, so spoznali, da sta to za nje prava moža. In tako je prišla madžarska zadeva ali bolje rečeno špekulacija Madžarov

v roke največjega sleparja zadnjega časa

in končala se je z nečutenimi škandali.

Poleg tega so madžarski veleposredniki še predobro vedeli, kako malo upanja imajo na izplačilo svojih terjatev v gotovini in dobrodošel jim je bil vsak, kdor je prišel, samo da so dobili denar. V tem pogledu je treba smatrati vse one milijone, ki jih je prinesel na Madžarsko Stavisky, za dobiček onih, ki so jih spravili v žep in za izgubo špekulantov. Ker je pa Stavisky špekuliral z denarjem francoskih zavarovalnic, so bili torej v prvi vrsti ti zavodi, čijih rezervni fondi so šli v žep madžarskih veleposrednikov.

Pa še nekaj je treba omeniti. Prvi pogoj vseh terjatev je bila pravilna cenitev izgubljenega imetja. Cenitev so prepuščali švicarskim izvedencem in tja se je usmerilo tajno madžarsko prizadevanje. Pa tudi Stavisky je imel vsaj za prvi čas interes na tem, da bi se madžarsko imetje kot podlaga odškodnine ocenilo z ogromnimi zneski.

in po potrebi takoj posredovali. Francoško delegacijo je vodil finančni minister Georges Bonnet. Nekega dne se je oglašil v Stresi klubski kolega poslanec Bonnaure, češ, da je prišel v Streso, ker bi se rad informiral o položaju in da-li bi ne mogel obedovati z ministrom. Bonnet mu je z največjim veseljem ustregel. V ozračju mednarodnih konferenc vodilne osebnosti nikoli nimajo obedov in večerij zase, vsaka jed se zopet izpremeni v konferenco intimnejšega značaja. Večje ali manjše družbe sedejo za mizo, kjer začno znova intimnejše obravnavati pereče probleme. Tako torej je v večji družbi obedoval tudi minister Bonnet s svojim pariškim gostom in tovaršem. Ko je prišla čez pol drugo leto na dan afere Staviskega, se je ena velikih obdolžitev glasila: Finančni minister George Bonnet je hodil s Staviskim na obed. Minister Bonnet je gostil Staviskega v Stresi!

Bonnet je odklonil in odklanja to trditev. Bil sem, pravi, v Stresi najmanj petdesetkrat na obedih in večerjih, kjer je sedelo za mojo mizo vsaj 20 ljudi. Večine sploh nisem poznal. Ni izključeno, da je bil v Bonnaurovi družbi Stavisky. Toda jaz se ne spominjam, da bi mi bil predstavljen kak Alexander. To ni izključeno, toda o njem nisem ničesar vedel, nisem se zmenil zanj in takoj sem nanj pozabil.

Odgovor na to izjavo je bil krič nezaupanja. In vendar, če nismo pod vplivom psihoze, ki je prevzela francoski tisk in javnost, in če poznamo le malo zbežanost in vrvenje velikih konferenc, moramo

Bonnetovo izjavo sprejeti kot upravičeno in zelo verjetno,

zlasti ko drugače ni videti, da bi bil šel v svojem resoru Staviskemu kakorkoli na roko. Stavisky sam je pa navdušeno trobil v svet, da je v Stresi obedoval s finančnim ministrom, sicer je bila pa to vedno njegova taktika in iz takih govoric je vlekel samo dobiček. Dočim so se torej Francozi cele tedne razburjali nad tem, ali se je minister sestel s sleparjem ali ne, in dočim je bila ta okolnost glede na nekakšne svoje posledice brez pomena, se je pozabilo na pravi obseg one velike konference. Le-ta namreč do obravnavanja problemov optantskih bonov sploh ni prišla in to je bilo za Staviskega najvažnejše.

Če bi se bilo v Stresi začelo o tej stvari resno razpravljati, bi se kmalu pokazalo, da madžarska špekulacija preveč visi v zraku in Stavisky bi bil moral presedlati na drugo sleparijo. Če je pa Bonnaure in z njim morda neposredno tudi Stavisky iz pogovora pri obedu zvedel, da ne pride do obravnavanja optantskih terjatev, sta se lahko vesehila, da imata še mnogo časa, da lahko begata javnost in pripravljata tla za svojo veliko igro. In oboje sta začela obdelavati na debelo.

Konec modernih plesov

Jazzu je odzvonilo. Foxtrott počasi izginja s plesnih parketov. One-step ne prihaja več v poštev. In kdo bi se zdaj še upal plesati charleston ali black-bottom? To so besede predsednika National Institute for Social Dancing v New Yorku Arthura Murraya, ki je strokovnjak na tem polju in mu torej že moramo verjeti, da se zbirajo nad modernimi plesi črni oblaki. Tudi pretežna večina newyorških plesnih učiteljev je prišla do spoznanja, da je začelo občinstvo odločno obračati hrbet modernim plesom.

To pa pomeni, da se je treba takoj ozreti po novem plesu, da ne nastane preobčutna vrzel. In tako so začeli uvajati ameriški plesni učitelji nov valček, dokaj počasen, nazvan glede na odpra-

vo prohibicije »šampanjski valček«. Zanimivo so zaključne besede prezidenta ameriške narodne plesne ustanove: »Divji plesi, ki so bili doslej tako v modi, so odgovarjali nemoralni dobi, ko je cvetelo tihotapstvo z alkoholnimi pijačami, zdaj, ko se lahko vsak človek zmerno napije, se pa vedno bolj uveljavlja samo valček.

Najdražestnejša

V Hollywoodu so imele oni dan filmske zvezde tekmo in igralka Druce Laryton, ki jo vidimo tu na sliki, je bila proglašena za najdražestnejšo.

Čudna policijska ura

V elegantni londonski ulici Oxford Street se odigrava vsako noč čuden prizor. Točno ob 10. se odpro vrata vseh hotelov, restavracij in drugih javnih lokalov na severni strani ulice in ljudje gredo iz njih čez cestno železnico v javne lokale na južni strani ulice. Tujec si ne zna razlagati tega čudnega pojava preseljevanja ljudi in šele če vpraša tega ali onega domačina, zve, da se morajo vrata javnih lokalov na severni strani te ulice zapreti že ob 10. zvečer, dočim smejo biti lokali nasprotne ulice odprti do 11. in tako imajo veliko prednost v konkurenci z lokali na severni strani ulice.

Ta čudna policijska ura je posledica zamotanih londonskih zakonov o licencah, ki so drugačni za vsak mestni okraj. Oxford Street pa leži po nesrečnem naključju baš na meji dveh okrajev. Lastniki javnih lokalov na severni strani ulice si že več let prizadevajo odstraniti to nenormalno stanje, ki London samo smeši v obeh tujcev. Pristojne oblasti pa nočejo o tem ničesar slišati, čeprav so lokali na severni strani ulice težko prizadeti. Zato v Oxford Streetu nočnega preseljevanja na jug še ne bo konec.

Ogromna pnevmatika

To pnevmatiko so pripravili za novo konstruirani holandski aeroplan. Sesti na tla s takimi kolesi, bo gotovo prijetno.

Za baloni letala

Za polete v stratosfero bodo kmalu služila tudi letala. Francoska tovarna »Farman« in nemška tovarna »Lunkers« se že dolgo ukvarjata s problemom stratosfernega letala. Obe tovarni sta že izdelali svoj tip in ga praktično preizkusili. Glavni zahtevi pri stratosfernem letalu sta, da ima motor zrak prizemnega pritiska in da je posadka zavarovana pred slabim zračnim pritiskom. To pa za moderno tehniko ne pomeni nobene nepremagljive ovire. Razvoj stratosfernega letala bi bil dalekosežnega pomena za zračni promet na velike daljave glede na veliko hitrost, ki bi jo moglo letalo doseči v visokih zračnih plasteh, kjer je zrak redek in torej odpor mnogo manjši, kakor tik nad zemljo. Močan veter, oblaki, megla in dež, vse to bi bilo brezpomeno. Letalec bi imel nad seboj neprestano sinje nebo.

Letalo »Farman F 1000«, ki upa konstruktor z njim doseči višino 20.000 metrov, je enokrilnik s krilom zgornj in motorjem »Farman« s 450 HP, opremljen s tremi kompresorji. Prvi kompresor začne delovati v višini 5.000 m, drugi v višini 10.000 m in tretji v višini 15.555 m. Kabina je duraluminijeva valj, visok 2 m in v premeru 1 m. Na zgornji strani je odprtina, skozi katero pilot vstopi in izstopi. V višini 3000 m zleze pilot v kabino in odprto od znotraj zapre. S posebnim kompresorjem se vzdržuje v kabini zračni pri-

tisk, odgovarjajoč pritisku v višini okrog 1000 m. Ker znaša zunanja temperatura v zraku 40 do 60 stopinj C pod ničlo, v kabini je pa zelo toplo zaradi stisnjenega zraka, je opremljeno letalo še s posebno regulacijo naprave. Kabina ima namreč ob straneh okna.

Nadčloveško oko

Na zborovanju ameriškega fizikalnega društva je ing. Zvorkin poročal o enem najnamenitejših izumov zadnjega časa, o supermikroskopu, delujočem po načelih gledanja na daljavo. Novi aparat podvojuje v vsaki smeri mehanizem človeškega očesa, to je oko mističnega bitja, ki tako ostrega vida nima nobeno drugo bitje na svetu. V tem umetnem očesu je takozvani elektronični mozaik, v katerem so sestavljeni milijoni fotoelektričnih celic, stisnjenih v kvadratno ploskvico enega palca. Ta mozaik ujame svetlobo slike in jo izpremeni v električno energijo, izraženo v kratkih radiovalovih. Ti valovi, poslani na poljubno razdaljo, se transformirajo nazaj v svetlobno energijo in tako postanejo znova vidni. K temu pa pride še druga lastnost novega aparata, nazvanega ikonoskop, da se namreč lahko z njim uporabljajo tudi ultravijoletni in infrardeči žarki. S pomočjo ultravijoletnih žarkov lahko vidimo tudi najmanjše drobce, infrardeči žarki se pa lahko rabijo za gledanje skozi meglo itd.

Izum je že tu, samo trgovsko ga še niso začeli izkoriščati. Zaenkrat bo služil le v znanstvene svrhe. Supermikroskop ima napravo, ki jo imenujejo elektronični spomin. Rabiti se bo dal supermikroskop za fotografiranje bacilov, otroške paralize in bacilov nahoda, ki so tako majhni, da jih pod dosedanjimi mikroskopi ni bilo mogoče videti. Supermikroskop ujame vsak objekt, predno ga morejo ultravijoletni žarki obiti.

Praznik luči

V Monacu so priredili velik praznik luči. Slika nam kaže prizor iz te čarobne noči.

Konec vitke linije

V New Yorku je bil 21. t. m. zaključen mednarodni kongres lastnikov in lastnic zavodov za negovanje lepote. Kongresu je prisostvovalo nad 3000 delegatov iz vseh krajev sveta. Na dnevnem redu so bila seveda samo na modo nanašajoča se vprašanja, zlasti se je pa kongres pečal s problemom, kako povečati in ohraniti žensko lepoto in mikavnost. Soglasno je bilo sklenjeno, da mora biti kraljica lepote za prihodnje leto na zahtevo mode bolj okroglega obraza in pridobiti na teži vsaj šest kilogramov, češ, da slovita vitka linija ni več moderna.

S tem je bil napovedan odločilni boj suhi ženski, tako zvani »ženski krizi« ali »trski«, ki je pa na zahtevo občinstva že izginila s pozorišča anglosaške revije in iz Hollywooda. Tudi platinastim lasem je odzvonilo po sklepu kongresa, a rdečilo na ustnicah mora opustiti pulho uniformiranost enega otenka. V bodoče si bodo morale elegantne dame barvati ustnice tako, da bo njih barva harmonizirala z barvo obraza. Proti tem sklepom ni vzklila.

200 let staro vino

22. marca se je pričela v kraljevski palači v Madridu in v rezidenčni bivšega Asturskega princa »El Pardo« javna dražba najfinejših starih vin in likerjev iz kleti španske kraljevske rodbine. Dražbo so dolgo in vestno pripravljali v »Uradnem listu« in interesi so morali poslati pismene ponudbe pisarni prezidenta republike. Katalog te bogate zbirke vin in likerjev obsega 13 gosto tiskanih strani, polnih ponosnih imen najrazličnejših vrst vin in likerjev častiljive starosti.

Ljubitelje žlahtne kapljice bo gotovo zanimalo, da je med najstarejšimi letniki 35 steklenic značke »Johnson Graves« iz leta 1734 in 92 steklenic »Rivers Sherry« iz leta 1750; prve so ponujali po smešni ceni 20 pezeta, druge pa celo po 4 pezeta steklenico. Čestilci in sovražniki strmoglavljene monarhije so imeli edinstveno priliko ugotoviti svoje prepričanje s kapljami nektarja častiljive starosti 200 odnosno 180 let.

Pouso du Terrail

Zdravnikova tajna

Roman

Tega dokaza ni bilo mogoče ovreči. Vendar je pa Hektorja tako silno sovražil, da je znova vzkliknil: — Lahko me obglavite, toda tudi na morišču ne bom kričal nič drugega, nego: Plačal mi je Hektor!

XI.

Od pravkar opisanih dogodkov so bili minili trije meseci.

Ti trije meseci so bili bogati na dramatičnih preokretnih. Proces s šepastim Maubertom je spravi na noge ves kraj. Reče, ki je priznal, da je umor lorda Helmutha njegovo delo, je do zadnjega trenutka upal, da se mu bo posrečilo pogubiti Hektorja de Mauserja.

Toda prepričati ni mogel nikogar. Javno mnenje se je postavilo proti njemu in postopaj je bil obsojen na

dosmrtno prisilno delo.

Toda javno mnenje je zelo vrtilo glavo. Ko je berač Maubert dolžil Hektorja de Mauserja, so ljudje protestirali, čim je pa pravica s svečano obsodbo potrdila to splošno mnenje, je začelo slednje kolebati.

Do tega prekreta je pripomogla morda tudi poroka Hektorja de Mauserja z Berto de la Fresnaie. Javnost je bila vajena videti v obeh rodbinah smrtna sovražnika in njuno pomirjenje je prineslo splošno razočaranje.

Zgodba o siru Duncanu, ki jo je pripovedoval Hektor na dan svoje poroke, je šla od ust do ust in kmalu se je razvila v pravo legendo.

Po kmetih, po pristavah in kočah se je začelo šušljati. Drvarji, ki so bili srečali Hektorja zjutraj po umoru, so se spomnili, kako je bil razburjen in zbežan, ko je zvedel, ali bolje rečeno, ko je mislil, da je zvedel za umor lorda Helmutha.

Sirovaki so pa govorili: — Če bi ne bil tako bogat gospod, bi ga bili obsodili, kakor so Mauberta.

Dočim so se širile po kraju te govorice, je bil Hektor s svojo mlado ženo v Sviči na ženitovanjskem potovanju.

Zdravnik je opetovano protestiral proti tem govoricam toda za njegovo avtoriteto se ni nihče zmenil.

Končno sta se mlada zakonca vrnila.

Drugi dan po njunem prihodu je prišel zdravnik v grad Mauserja.

— Gospod baron, — je dejal — niste storili prav, da ste odpotovali.

— Zakaj pa ne, dragi doktor?

Zdravnik je odkrito povedal, kaj se po kraju šušlja.

Hektor je skomignil z rameni, potem je pa namršil obrvi in slednjič mu je pritiskal križ v glavo.

— Kaj pa naj storim? — je vprašal.

— Nič, ostanite tu. Zlobne jezike zavežite s svojo navzočnostjo. Potem pa... kdo ve... je pripomnil zdravnik.

— Kaj mislite s tem? — je vprašal Hektor.

— Dragi prijatelj, — je odgovoril

zdravnik, — noben zločin ne ostane nekaznovan.

— To vem.

— Roka pravice je zgrabila Mauberta, ki je bil samo roka, ni pa mogla zgrabiti glave, ki je to roko vodila. Toda kdo vam jamči, da bo pravi krivec ušel zasluženi kazni?

— Ah, — je odgovoril Hektor. — Srca ni ničesar našla.

— Morda pa še bo.

— Srce ni več, doktor.

— Kaj poveste!

— Zaupal sem vam zgodbo te nesrečnice, ki so jo smatrali vsi za fanta, — je nadaljeval Hektor.

— Da.

— No torej, strah, da bi mogla priti resnica na dan, jo je znova obšel. Drugi dan po moji poroki me je prosila, naj ji dam nekaj denarja, češ da bi rada odpotovala iz tega kraja kam daleč, vstopila v službo kje na kmetih in začela pošteno življenje. Zaman sem ji prigovarjal, naj ostane, nobena beseda ni nič zalegla.

— In od takrat je niste več videli?

— Ne.

Od tega pogovora je bilo minilo nekaj dni.

Neke noči Hektor ni mogel zaspati, oblekel se je in odšel na svež zrak. Sedel je na breg ribnika. Se prijel za glavo in začel razmišljati. Kar je nekaj zašumelo, da se je zdrnil iz zamisljenosti. Dvignil je glavo in zagledal pred seboj žensko postavu. Luna je sijala, vendar pa ženske ni spoznal. Sele ko mu je dejala: Dober večer, gospod Hektor, je vzkliknil:

— Kaj, ti si Srnica?

— Da, gospod Hektor.

Srnica je imela prej rdeče, zdaj pa črne lase. Ta izprememba je zadostovala, da dekleta ni bilo mogoče spoznati.

— Od kod pa prihajaš?

Položila je prst na usta.

— Prišla sem vam povedat, da nikar ne obupajte.

In ko jo je presenečeno pogledal, je pripomnila:

— Drugega morilca sem zasledila.

Iz Višnje gore

Kakor se nam je obetalo in kakor smo pričakovali, tako se je tudi zgodilo. Videli smo na našem sokolskem odru veseligrsko špansko muha, ki nam je nudila res velik užitek. Saj se človek tako rad malo nasmeje v teh težkih časih in je hvaležen za vsako urico veselja, v kateri pozabi svoje skrbi in težave. In posebno še, če vidi nekaj, kar je res z veseljem, umevanjem in tako dobro podano, kakor je bila ta španska muha.

Kar načuditi se ne moremo, kako napreduje naša oderski diletanzi. Kljub velikim zaprekam, ki jih morajo vedno znova premagovati, ne izgube tiste dobre volje in veselja do stvari same, ki jim je neobhodno potrebna, če hočejo uspešno delovati. Vsem, od prvega do zadnjega brez izjeme naše priznanje. Tudi gostje iz Ljubljane in Stične so se izrazili jako pohvalno in laskavo.

Zal pa obisk ni bil velik, kajti predsednik, da veselogra ne spada v postni čas, je marsikoga zadržal doma. Pa kakor že poročamo, ni bilo mogoče zadeve urediti drugače. Računamo zato pri prihodnji veseligrski: »Ugrabljeni Sabincek, ki je na sporedu v prvi polovici maja, na tem večji obisk.

Uspeh naših grafikov v Ameriki

Na zadnjih mednarodnih razstavah exlibrisov v Los Angelesu v Kaliforniji so se jugoslovenski grafiki tako odlikovali, da sta ljubljanska umetnika Tone Kralj in Edo Justina dobila diplome, a M. D. Gjurić je bil izvoljen za častnega predsednika te velike pomladanske razstave, ki jo vsako leto priredi Amerika. Ob tej priliki je o delu naših grafikov izšel v češkoslovaški strokovni reviji »Bibliof.« zelo pohvalen članek iz peresa strokovnjaka V. Rudla, kjer na kratko opisuje ustanovitve »Udruženja grafičnih umetnikov« ter revijo »Umetnost« in razne razstave, ki jih je udruženje priredilo z odličnimi uspehi v inozemstvu. Nadalje pravi g. Rudla, da jugoslovenski exlibrisi šele v zadnjem času dobiva svoj originalno obliko ter bogastvo in vrednost pravega exlibrisa, ki lahko tekmuje razen s slovanskimi umetniki tudi z umetniki ostalih narodov. Med drugim pravi kritik v izveščku: Češkoslovaški zbiralci exlibrisov že od leta 1921 izvajamo jugoslovansko-češkoslovaško vzajemnost v družbi z Jugoslovenci in vzajemno podpirajo razstavljanje na razstavah kot dobri bratje, ki propagirajo svoj exlibris v lastni državi, kakor tudi v inozemstvu. Skupna delavnost se je pričela leta 1921. s češko-jugoslovenskimi razstavami v Osičku in v Ljubljani ter z mednarodnimi razstavami v Bruslju ter v Lisabonu leta 1927. Katalogi mednarodne razstave v Los Angelesu so prva leta navajali med češkoslovski tudi jugoslovenskega umetnika Gjurića. Po zaslugi tega umetnika je prišlo do I. vseslovaške razstave v Zagrebu, Ljubljani, Krakovu, Varšavi in Pragi. Končni kritik navaja 7 jugoslovenskih grafikov, ki so ustvarili jugoslovenski exlibris in so se posebno odlikovali. Na prvem mestu imenuje Miljenka D. Gjurića, ki ima nesporno največji zaslug na tem polju. Saša Šantel ustvarja figuralni exlibris, kakor tudi ornamentalni v bakropisu in perorisu. Ilustrator in karikaturnist Hinko Smrček ustvarja s peresom in v lesorezu groteskne in humoristične exlibrise. Ilustrator »Jutra« Edo Justin ustvarja stilizirani in serijski exlibris. Dragan Remarić ornamentalne, Božidar Jakac pa dekorativne in ekspresionistične exlibrise v lesorezu. Rako Šubić, ki je sorodnik znamenitih Hynaisovih sodnikov Janeza in Jurja Šubića, je pa napravil dosedaj 25 teh malih umetnin v lesorezu in bakropisu ter nekatere tudi za češke zbiralce. Udruženje je izdalo doslej dve mapi del svojih članov.

Kakor iz tega članka vidimo, posveča inozemstvo našim grafikom prav veliko pozornost, kar gotovo zvišuje ugled naše mlade umetnosti, zlasti pa grafike.

Hektor je zamolklo vzkliknil.

— Pravila sem vam, da pojdem iz tega kraja, toda to ni bila resnica. Potikam se tod... in videli boste, da bom našla pravega morilca lorda Helmutha.

Hektor jo je objel, rekoč:

— Zaupam ti dekle, saj si me enkrat že rešila.

— Da, lahko mi zaupate. Toda ne vprašajte me, odkod prihajam, niti kam se vračam. Pozneje boste zvedeli vse... Zbogom!

Dekle se je izvil iz Hektorjevega objema in v naslednjem hipu je bilo že v gozdu.

XII.

Lord Helmuth, oče tistega, ki je tako tragično umrl, je preživel skoraj vse svoje življenje v Franciji, kjer je bil njegov sin rojen. Blagorodni lord tudi ni zavrgel svojega državljanstva in zato je bil potrjen francoskim zakonom. Ni bilo znano, da bi imel v Franciji sorodnike, pač se je pa govorilo, da žive na Škotskem in Irskem.

Takoj po pogrebu so se obrnile francoske oblasti na pristojno angleško oblast. Mlad lord, ki je bil vzor reda, je zapustil oporoko: našli so jo v predalčku njegove pisalne mize. Toda oporoke niso odprli, ker so čakali, da pridejo njegovi sorodniki.

Teden dni po lordovi smrti je prišel iz Londona odgovor, da sta v vsej Angliji znana samo dva lordova sorodnika, dva bratranca, sir Williams Disbury in baron John Happer.

Sir Williams, navdušen za potovanja, se je mudil ta čas v Ameriki. Poslal je mu kabelogram in pričakoval je bilo, da se vrne čez nekaj tednov v Evropo.

Baronč je bil pa mornariški kadet na ladji Nj. Vel. kraljice »Dunbar«.

In »Dunbar« je bil baš zapustil pristanišče v Kalkuti ter krenil proti Angliji.

Odsotnost bratrancev lorda Helmutha je pojasnjevala, zakaj tri mesece po njegovi smrti še vedno niso odprli njegove oporoke.

Lepa mladinska prireditev

Trbovlje, 30. marca.

Mladinska prireditev, ki nam jo je pripravilo v nedeljo popoldne vodstvo šolskega vrta v tukajšnjem Sokolskem domu, bi lahko bila boljše obiskana že glede na dohodni namen, kajti čisti dobiček je bil odkazan v socialne svrhe tukajšnji CMD, ki je zadnja leta ko vlada zaradi krize baš med šolsko mladino velika revščina, nekajkrat učinkovito podprla z obliko, obitvijo in drugimi potrebščinami najbednejše med bednimi. — Ne smemo pa prezreti tudi velikega truda ki so ga imele naše vrle vadiateljice s to prireditvijo. Koliko prostega časa in truda so žrtvovali pri vajah otrok, more presoditi le oni, ki je videl in občudoval nedeljski nastop otrok iz šolskega vrta na sokolskem odru. Tudi spored je bil vseskozi posrečeno izbran in sestavljen.

Uvodoma je občinstvo pozdravil zastopnik tukajšnje CMD g. Mirko Kos, ki je v prigodno zasnovanem govoru navzočim predložil cilje in namene CMD, ki so nacionalni in socialni. Mnogim cilji in nameni CMD še niti niso znani, dasiravno so bili že deležni blagodi to organizacije. Glavni smoter CMD je obramba našega naroda, naše mladine in naše lepe zemlje ne le v mejah naše domovine, marveč preko krivičnih mej na severu in zapadu, kjer se ječe naši bratje pod tujim jarmom. Geslo slehernega zavednega Jugoslavana mora biti: Slovanska zemlja Slovanom; mi nečemo nič tujega, toda tudi ne moremo dopustiti, da bi si tujec lastil, kar je že od pametnega našel. Tudi socialno prizadevanje spada v obrambo naroda, zlasti kadar gre za ohranjanje naše mladine, zato skrbi CMD tudi za to, da se pomaga najbednejšemu našemu delovnemu narodu v stiski... Sledila je deklaracija Ciril-Metodu, nato pa razni poučno-vzgojni prizori, ki so jih dovršeno kot odrasli odskri umetniki »javali mali igralci, vmes pa so doneli akordi harmonike mladega igralca, ki sta ga na violini in kitari spremljala dva njegova soprotnika. Krasno pa je bil podan prizor »na senošet«, ki je nazorno prikazoval poljsko delo na kmetih.

Zeleti bi bilo, da bi v bodoče take humane mladinske prireditve bile nekoliko boljše obiskane, ker se s tem daje pošteno vredno prirediteljem zadoščenje za ves trud, ki ga imajo v organizaciji prireditve, ki je vse prej kot lahka.

Iz Maribora

— Umakni se mi, če ne — smrt je vsebina grozljivega pisma, ki ga je dobil te dni neki obrtnik na Pobrežju. Neznani pisec poziva naslovnika, naj opusti v treh mesecih pekarno, ki jo ima na Pobrežju, sicer ga bo ubil in zažgal njegovo posestvo v Slov. Bistrici. Seveda je obrtnik pismo izročil žandarmeriji, ki vestno zasleduje zločinskega izsiljevalca.

— Poročili so se. V preteklem tednu so se poročili naslednji pari: Ivan Belič, strojevodja, in posestniška hči Katka Zorčeva; Albin Šuperger, sofer, in manipulantka Doroteja Henigmanova; Jože Zunko, delavec, in delavka Brigita Vodnikova; Franc Šauperl, kleparski pomočnik, in šivilja Jera Rakova, ter Jože Kocijan, tkalec, in Justina Ljubčeva. Obilo sreče!

— Vendar sporazum zaradi Turkov hiše. Dolgo je vodila mestna občina pogajanja z g. Turkom zaradi njegove hiše, ki ovira reguliranje Pobrežke ceste. Med obema je prišlo do sklepa, da bo mestna občina s Turkovim dovoljenjem odstranila njegovo hišo. Delo se bo v doglednem času pričelo.

— Kruh — Turist. Najboljši rženi kruh, ki ostane v najhujši vročini 8—10 dni svež, dobi se v glavni zalogi pekarnice Feiertag, Maribor, Betnavska 43, telefon 2824, na Glavnem trgu v trgovini Skaza in v 10. oktobra ulici.

— Ne veste, da dobi klobuke najmočnejše mode edino v trgovini Lorber, Veitnjska ulica.

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja beseda 50 para, davek Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.—, davek Din 2.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v znak. — Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

SLUŽBE

TRGOVSKI POMOČNIK
Kavcije zmožen, želi primerno mesto. — Ponudbe pod »Skromen 1424« na upravo »Slov. Naroda«.

DVE MLAJSI PRODAJALKI
z večletno prakso v delikatesni trgovini, z dobrimi spricavali, išče večje podjetje. — Pismene ponudbe pod »Prodajalka 1419« na upravo »Slov. Naroda«.

KROJAŠKI POMOČNIK
želi premeniti službo, ker bi se rad izvečal izdelovati velike komade. — Pismene ponudbe pod »Odkodnina 1403« na upravo »Slovenskega Naroda«.

SLUŽKINJO
samoživjo, pošteno, ki zna samostojno opravljati vsa hišna dela (barket), vajeno nekoliko kuhe, staro nad 28 let — sprejemam k 3 osebam. — Prednost imajo Belokranjci. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«.

UČENKO
sprejme takoj — izdelovalnica splošnega perila — Mihelak, Rimska cesta 5. 1405

MIZAR ISČE SLUŽBO
Položi lahko Din 2000.— kavcije. — Ponudbe pod »Dober mizar 1418« na upravo »Slovenskega Naroda«.

NATAKAR
išče službo. — Srebrnar, Zagreb, Meduličeva 18 a 1304

PRODAJ

GOBENJSKI SEMENSKI KROMPIR »ROZNIK«
najrodovitnejši in popolnoma zdrav, dobavlja — Kmetijska okrajna zadruga v Kranju. 1306

STARO GARNITURO
prodam. — Wolfova ulica 12. 1431

6-CILINDERSKI »STEYR«
naprodaj. — Pavlaković, Zagreb, Svačičev trg št. 12. 1305

HOLANDSKI LITOPHON
znamke »Mastrich«, zeleni pečat, ponovno prispel. — Trgovina barv in lakov Hafner, Šiška, Celovška cesta 61.

KUPIM

ZELEZEN STEDILNIK
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod šte »dill-nik 1354«.

HRANILNE KNJIZICE
kupujemo in prodajamo ali damo na iste posojilo. Kulantni pogoji. PUCKA ŠTEDIONA, ZAGREB. — Naš zastopnik za Dravsko banovino: Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12, na katerega se je obrniti. 13/T

ŽENITVE

brez premoženja, dobra gospodinja, čedna in postavna, bi se poročila z gospodom, ki je v državni ali stalni službi, starim 40—56 let. Obrtniki in upokojenci niso izključeni. Za gospodinjstvo imam vse pripravljeno. Javite se; čakala bom. — Dopise s polnim naslovom pod »Samec-vdovec 1395« na upravo »Slov. Naroda«.

HOTEL U ZAGREBU
sa ca 26 soba, restavracija, vrt za goste, radi odzaka iz Zagreba prodaje vrlo povoljno. — »Argus«, Zagreb, Boškovičeva br. 6 (K).

DOPISOVANJE

POSREDOVANJE
vestno, hitro in uspešno na temelju dolgoletne prakse! Izvrstne ponudbe (tudi iz Jugoslavije) za dame in gospode. Sporočite svoje podatke in zahteve zavodu za posredovanje ženitev: Gizela A. F. Kraus Budapest V., Arani Janos 34. — Dopisovanje v srbohrvatskem jeziku. — (Za odgovor priložite 10.— Din v znakah.) 1100

TRPIM,
ker sem duševno preveč osamljen. Kdor je deležen enake usode in ima v srcu količjak prostora za svojega bližnjega, naj se javi na upravo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Brat je mio... 1387«.

LOCENKO
vdovo ali tudi izobraženo gospodinjico, z znanjem nemščine, želi spoznati v svrhu prijateljstva akademik. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Brez predsodkov 1397«.

NESREČNA LOCENKA
išče boljšega gospoda, ki bi ji nudil tolažbo in pomoč. — Dopise pod »Zvesta prijateljica 1399«.

LJUBITELJ NARAVE
soliden, nesebičen, pogreša primerne moške družbe za nedeljske izlete. — Dopise na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Brez predsodkov 1397«.

POSOJILA

10.000.— DO 15.000.— DIN
kavcije položim za vstop v službo službe, skladiščenja ali slično. — Naslov v upravi »Sl. Naroda«. 1418

GLASPA

KLAVIRJE PIANINE
prvovrstnih inozemskih znamk, ugodne cene; tudi na obroke in hranilne knjizice. — Najceneje popravila in uglašuje — MUZIKA, Sv. Petra cesta 40. 8/T

RAZNO

PO 50 PARA ENTLANJE
izdelovalnica perila, vezenje zavese, monogramov, ašurja, gumbic itd. — »Julijana«, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12 (poleg Slamiča), Vošnjakova št. 2. 25/T

NAZNANILO!
Naznanjam cenj. občinstvu, da sem prevzel gostilno »Pri Moharju« v Spodnji Šiški, Celovška cesta št. 65. Točil bom prvovrstna dalmatinska, štajerska in dolenska vina. Vsa petek morske ribe in bakala (polenovka). — Se priporočata 1426 Marko in Ana Grgić.

KOLESA

gramofone, otroške vozičke, stalne stroje — vam najboljše popravil mehanik GUSTINČIĆ, Maribor, Tattenbachova 14

Pozor!

JUTRI GREMO V GOSTILNO »TRNOVSKI ZVON«
na Krakovski nasip. — Tam dobimo vsi stalni gosti zjutraj med 9—10 ure brezplačno domačo šunko, vino in jaja za prbe. — Od 9—17 ure pa se bo točilo vino črno, belo, opolo in ružica čez ulico liter po 8.— Din. — Vsem prijateljem želi vesele velikonočne praznike in kličje nasvidenje!

Pozor!

VINKO BANS.

SLAVIJA

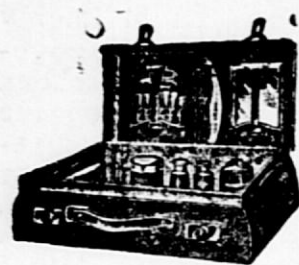
JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, GOSPOSKA ULICA 12, TELEFON ŠTEV. 2176, 2276

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozčkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne **TRIBUNA** F. BATJEL, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠT. 4. — Najnižje cene! Ceniki franco!

Ivan Kravos
Maribor,
Aleksandrova cesta 13

RESTAVRACIJA »FRANKOPANSKI DVOR« V ŠISKI
vabi na velikonočni ponedeljek na veliko veselico s plesom brez vstopnine. — Dospela so nova najboljša pristna dolenska, štajerska in dalmatinska vina. — Na novo urejeno bališnice in kegljišče.

Vesele Velikonočne praznike želim in se priporočam

Ukmar, restavrater

ZA SPOMLAD!

Obleke, površnike, modne potrebščine, vseh vrst manufaktur in perilo iz lastne tovarne »TRIGLAV« si nabavite po konkurenčnih cenah v trgovinah

JOS. OLUP — LJUBLJANA

Trgovski prostori:
Stari trg 2 — Pod Trančo 1 — Kolodvorska ulica 8
Obleke in perilo izvršuje tudi po meri v najnovejših fazonah in najnižjih cenah. — Velika izbira dežnih plaščev in kamelje dlake.

Če si kupec za kolo, kupi le novo

PUCH
CHROMIRANO KOLO

Ki ti ne rjavi in imel ga boš 10 do 20 let.

Dobiš ga le pri trvdki

IGN. VOK, LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica, ali v podružnicah v Kranju in Novem mestu. 2969

Vsaki Din 10.000.-, ki so odtegnjeni prometu, bi moglo preživeti enega brezposelnega celo leto.

Pobijajte brezposelnost s tem, da nalagate denar tja, kamor spada, t. j. v domače denarne zavode, da bodo mogli dati nova posojila in s tem kruha brezposelnim.

Nalagajte vaše prihranke v

Mestno hranilnico ljubljansko

(PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3)

katera vam nudi popolno varnost za vloge in ugodno obrestovanje ter izplačuje sedaj vloženi denar na vsako zahtevo.

Vloge Din 420.000.000.—. Rezerve Din 12.600.000.—

Na drobno!

Na debelo!

Najceneje in najbolj kupite vse prvovrstne **vrvarske lastne izdelke**

motvoz, žimo, volno, afrik, nepremočljive konjske plahte itd.

samo pri

Prvi kranjski vrvarni in trgovini s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Tel. št. 2441
MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Tel. št. 2454
CELJE, Kralja Petra cesta št. 33.

Glasovirje

SVETOVNIH ZNAMK

prodaja, uglašuje, popravlja in tudi posojuje

T. Bäuerle, Maribor
Gospodarska ulica 56

IVAN KACIN

tvornica glasovirjev in harmonijev, Domžale (Ljubljana). — Izdelana glasbila vedno na zalogi. Novi pianini od 10.000.-, klavirji (dunajska mehanika) za 20.000.-, angleška 25.000.-, harmoniji od 2000.- dinarjev. — Popravila, uglaševanje, prenovljanje, zamenjava starih glasbil; izposojevanje — oddaja tudi na obroke. — Zahtevajte cenik. 1185

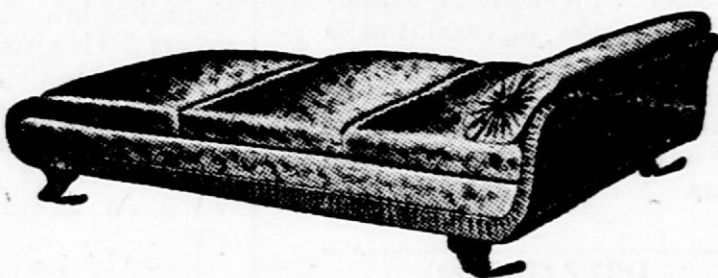
POCENI — KRIZI PRIMERNO ZA MALO DENARJA NOVO OBLEKO!

ako prinesete staro v naše sprejemališče za barvanje in snazjenje, VOŠNJA KOVA ULICA ŠT. 4 (prejšnja cesta na Gozrenjski kolodvor).

v krojačnico PREZELJ

kjer se prevzema za TOVARNO WAGNER, RADOVLJICA. Vsa oblačila se lepo popravijo in elegantno zlikajo.

COUCH ZOFÉ

izdeluje po najnižji ceni

K. SITAR, Wolfova ul. 12, dvorišče

Vesele Velikonočne praznike

želimo vsem svojim cenj. odjemalcem

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Kmet Ferdinand

stavnbi in galanterijski klepar izvršuje vsa v to stroko spadajoča popravila. Izdelovatelj lastnih raznih škropilnic za škropljenje trt od Din 250.- naprej. Vinogradniki pohitite, dokler traja zaloga po znatno znižani ceni. Točna strokovna in solidna postrežba.

TREBNJE, Stari trg

ZA VELIKONOČNE PRAZNIKE

vam nudi pristna dolenska in štajerska vina:

metliško belo	1 Din 8.-
cviček	1 > 10.-
rizling	1 > 10.-
burgundec sladki	1 > 11.-
> rdeči nov	1 > 11.-
> beli, star	1 > 12.-
trusevec sladki	1 > 5.-

Zganje:

tropinovec 45 %	1 Din 20.-
slivovka stara	1 > 24.-
hruševac	1 > 28.-
brinjevec	1 > 32.-
rum fini čajni	1 > 26.-

Pri večjem odjemu primeren popust! — Se priporoča

»BUFFET« JERAJ, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38. 1370

KLIŠARNA

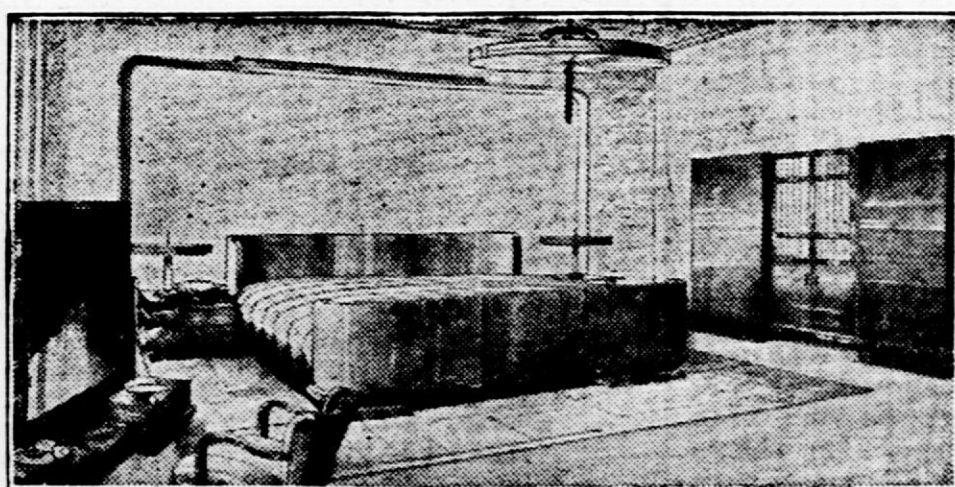
Telef. 2495

Izvršuje enobarvne in večbarvne žrtne klišaje, enobarvne in večbarvne autotipije, kombinirane klišaje za navaden in finejši papir, klišaje po perorisih, slikah in risbah, rokopskih in fotografijah za razglednice, reklamne slike, vinjete

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.

Tvrška Ignac Repše, Ljubljana, Dvorni trg 1

priporoča

vsakovrstno pohištvo

izdelano iz zajamčeno suhega lesa po najnižjih cenah. Kvalitetna izdelava po lastnih in danih načrtih.

Večja množina

makulaturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

NAJBOLJŠE VINO KUPITE PRI TVRDKI
BRAČA LASAN, LJUBLJANA VII
v gostilni »DALMACIJA«

Nudimo vam tudi prošek, olivno olje, vinski kis in razno lastno kuhano žganje. — Cenj. gostom želiva rešiti velikonoečne praznike in se priporočava

Brača Lasan

Trde spalnice

po najnižjih cenah
izdeluje

D. LANGOŠ

mizarstvo

LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA ŠT. 12

VINARNA IN BUFFET
PRI TROMOSTOVJU

CANKARJEVO NABREZJE 5
nudi prvovrstna dalmatinska vina nove pošiljke iz lastnih vinogradov. Maslinovo olje, prošek, tropinovec in razno drugo žganje.

Se priporoča vsem cenj. gostom in želi vesele praznike

I. A. Sunara

VESEL VUZEM

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem

P. KOREN, preje Šterk,

ČRNOMELJ

RES JE!

Največjo izbiro blaga za obleke, plašče itd. ter manufakture sploh, zanesljivo dobre kakovosti in

NAJCENEJE

Vam priporoča specialna trgovina

NOVAK — LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 15 (pri nunski cerkvi)

Naše reklamne cene:

Stofa za deške in moške obleke	od Din 32.—
Kamgarni za obleke, različni vzorci	> > 98.—
Modno za damske plašče	> > 68.—
Volneno za obleke	> > 26.—
Svila različnih vrst	> > 12.—

OGROMNA IZBERA

POZOR! Pohištvo vsakovrstno in kuhinjsko opremo

od priložnosti do najfinije domače ročne izdelave si nabavite po zelo ugodnih cenah vsled inventurne odprave radi pomanjkanja prostorov pri

Produktivni zadrugi mizarstvih mojstrov
r. z. z. o. z.

POZOR! MARIBOR, Aleksandrova 28
Brezobvezni ogled, prepričajte se!

Razglas.

I. Ker se bo v doglednem času nadaljevalo zasipanje onega dela pokopališča pri Sv. Krištofu, ki je odločen za novo cesto, najemnike grobišč ponovno pozivamo, da čimprej poskrbe za eventualni prenos ostankov k Sv. Križu in da odstranijo spomenike.

II. Uprava pokopališča pri Sv. Križu opozarja p. n. stranke, da pravočasno obnovijo najemnino za grobe. Prekopalna doba za odrasle je 10 let, za otroke 7 let.

Pokopališki sklad v Ljubljani,
dne 27. marca 1934.

Oglasi v »Slovenskem Narodu« imajo velik uspeh!